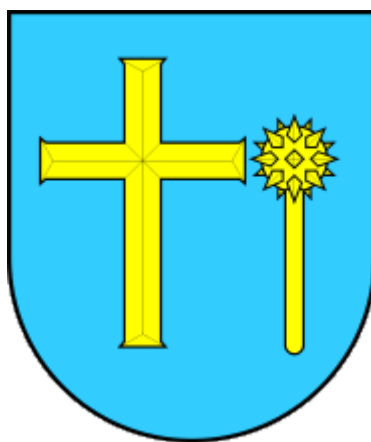

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OMIŠA ZA RAZDOBLJE OD 2016.-2020.

Naziv elaborata: **IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OMIŠA
ZA RAZDOBLJE OD 2016-2020.**

Naručitelj: GRAD OMIŠ

Izrađivač: **URBOS** d.o.o. Split
Biro za prostorno planiranje, urbanizam i zaštitu okoliša
Teh. direktor: Maja Madiraca, dipl.oec.

Radni tim: Gordana Radman, dipl.ing.arh.
Maja Madiraca, dipl.oec.
Ivana Bubić, univ.spec.oec.
Dr. sc. Zoran Radman
Larisa Bačić, dipl.ing.građ.
Mislav Madiraca, man. EU fondova

Sadržaj:

I.	POLAZIŠTA.....	5
1.1	Ciljevi izrade izvješća	5
1.2	Zakonodavno – institucionalni okvir.....	6
1.3	Osnovna prostorna obilježja jedinice lokalne samouprave	9
1.3.1.	Prirodna obilježja.....	9
1.3.2.	Geoprometni položaj	18
1.3.3.	Demografska obilježja.....	19
1.3.3.1.	Kretanje stanovnika.....	21
1.3.3.2.	Prirodno kretanje stanovništva	24
1.3.3.3.	Dobna i spolna struktura stanovništva	24
1.3.3.4.	Kućanstva i stanovi	25
1.3.4.	Lokalna socijalno gospodarska struktura	27
1.3.4.1.	Ekonomsko stanje stanovništva	27
1.4.	Jedinica lokalne samouprave u okviru prostornog uređenja Županije i Republike Hrvatske	29
II.	ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA.....	45
2.1.	Prostorna Struktura korištenja i namjene površina jedinice lokalne samouprave.....	45
2.2.	Sustav naselja	47
2.2.1.	Sustav središnjih naselja.....	50
2.2.2.	Sustav središnjih funkcija – razvoj društvenih djelatnosti	52
2.2.2.1.	Ustanove javnih službi	52
2.2.2.2.	Zdravstvene ustanove.....	53
2.2.2.3.	Socijalne ustanove.....	55
2.2.2.4.	Ustanove prosvjetnih djelatnosti	56
2.2.2.5.	Ustanove za kulturu i umjetnost.....	59
2.2.2.6.	Sportski objekti	61
2.3.	Gospodarske djelatnosti	62
2.3.1.	Zone gospodarske namjene.....	65
2.3.2.	Turizam i zone ugostiteljsko turističke namjene	66
2.4.	Opremljenost prostora infrastrukturom.....	71
2.4.1.	Prometni infrastrukturni sustav.....	71
2.4.3.	Energetski sustav	74
2.4.4.	Telekomunikacije.....	77

2.4.5.	Vodnogospodarski sustav	77
2.4.6.	Gospodarenje otpadom	85
5.	Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja.....	86
2.5.1.	Zaštita prirodnih vrijednosti i očuvanje biološke raznolikosti.....	86
2.5.2.	Zaštita i očuvanje kulturnih dobara.....	89
2.6.	Obvezni prostorni pokazatelji	90
III.	ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA.....	95
3.1.	Izrada prostornih planova.....	95
3.2.	Provedba prostornih planova.....	97
3.3.	Prostorni planovi u odnosu na druge dokumente koji utječu na prostor.....	100
IV.	PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE	111
4.1.	Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Grada Omiša s obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove.....	111
4.2.	Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini Grada Omiša	118
4.2.1.	Potreba izrade novog, odnosno izmjena i dopuna važećeg Prostornog plana uređenja Grada Omiša	118
4.2.2.	Druga prostorno-planska dokumentacija	120
4.3.	Preporuka mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja	121
4.3.1.	Opće preporuke.....	121
4.3.2.	Preporuke, mjere i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja.....	124
4.3.3.	Smjernice za izradu prostornih planova Grada Omiša (PPU, UPU)	127
4.3.4.	Institucionalne pretpostavke za izradu i provedbu dokumenata prostornog uređenja	127
V.	POPIS KRATICA.....	128
	Popis kratica:	128
VI.	IZVORI PODATAKA.....	129
	Korištena literatura:	129

I. POLAZIŠTA

1.1 Ciljevi izrade izvješća

Svrha izrade Izvješća o stanju u prostoru Grada Omiša je dobivanje sveobuhvatnog pregleda prostornog razvoja i planiranja prostora Grada Omiša. Cilj izrade Izvješća je predvidjeti prostorno razvojne trendove temeljene na postojećim uvjetima, prikazati instrumente prostornog planiranja te učinkovite mjere što su ih nadležna tijela poduzela u proteklom četverogodišnjem razdoblju na svim razinama planiranja.

Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske naglasak se stavlja na praćenje stanja u prostoru, naglašavajući da se stanje u prostoru u području prostornog uređenja prati i analizira izradom i donošenjem izvješća o stanju u prostoru na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini za četverogodišnje razdoblje. Na temelju analize provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor te analize i ocjene stanja i trendova prostornog razvoja, izvješće daje prijedloge i osnovne preporuke mjera za unapređenje budućeg prostornog razvoja.

Izvješće sadrži polazišta, analizu, ocjenu stanja i trendove prostornog razvoja, prioritetno prikazuje utvrđene probleme u prostoru, postojeća rješenja za poboljšanje stanja te ukazuje na mogućnosti daljnjih usmjerenja prostornog razvoja, odnosno ukazuje na stanja i promjene u prostoru koje nastaju pod utjecajem različitih društvenih procesa i imaju veći ili manji neposredan utjecaj na prostor.

U praćenju stanja u prostoru najvažnija pitanja su demografski procesi, promjene u korištenju prostora kao rezultat pritiska pojedinih interesnih skupina na korištenje prostornih resursa, kao i nužnost povećanja javnog interesa i zaštite općeg dobra, prestrukturiranje gospodarstva te sektorsko djelovanje i međusobna usklađenost različitih resora. Izvješćem se ocjenjuje učinkovitost planskih mjera za unapređenje sustava prostornog uređenja, daje se osnova za definiranje smjernica prostornog razvoja Grada Omiša te određuje potreba izmjene ili izrade novih prostornih planova i drugih dokumenata za područje Grada Omiša. Također se analiziraju i drugi razvojni dokumenti s ciljem dovođenja u vezu sa dokumentima prostornog uređenja kako bi se ocijenila implementacijska mogućnost u prostoru planiranih razvojnih zahvata.

Veoma je važna sistematizacija prostornih pokazatelja i podataka za praćenje stanja u prostoru putem korištenja informacijskog sustava te edukacija i informiranja stručne i najšire javnosti u području urbanizma i prostornog planiranja.

Izradu izvješća bitno otežavaju i dugogodišnji problemi koji proizlaze iz toga što u Republici Hrvatskoj još uvijek nije u cijelosti uspostavljen informacijski sustav praćenja prostornog razvoja, niti je sustav pokazatelja praćenja stanja u potpunosti standardiziran, pa je usporedba izvješća pojedinih područja i sektora teško provediva. Praćenje osnovne strukture korištenja zemljišta, kao jednog od najvažnijih pokazatelja prostornih procesa nije sustavno uspostavljeno na razini gradova i općina.

1.2 Zakonodavno – institucionalni okvir

Zakonska regulativa

Temeljni zakon koji uređuje tematiku korištenja prostora je **Zakon o prostornom uređenju**, u daljnjem tekstu Zakon ("Narodne novine" br. 153/1, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19).

Zakon je stupio na snagu 1. siječnja 2014., čime je prestao važiti Zakon o prostornom uređenju i gradnji ("Narodne novine", br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 80/13). Zakon je izmijenjen i dopunjen u srpnju 2017. (NN 65/17) kojom izmjenom se u pravni poredak Republike Hrvatske prenose Direktiva 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (SL L 257, 28. 8. 2014.) i Direktiva 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/82/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 197, 24. 7. 2012.). Za područje Grada Omiša od posebnog značaja je *Direktiva o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja* kojom se uspostavlja okvir za prostorno planiranje morskog područja u svrhu promicanja održivog rasta pomorskih gospodarstava, održivog razvoja morskih područja i održivog korištenja morskih resursa. Direktiva daje okvir za uspostavu i provedbu prostornog planiranja morskog područja radi doprinosa ciljevima koji polaze od toga da pri uspostavi i provedbi prostornog planiranja morskog područja uzimaju u obzir gospodarske, socijalne i okolišne aspekte radi pružanja potpore održivom razvoju i rastu pomorskog sektora, primjenjujući pristup utemeljen na ekosustavima, te radi promicanja zajedničkog postojanja relevantnih aktivnosti i načina korištenja. Također, prostornim planovima koji se odnose na morska područja nastoji se dati doprinos održivom razvoju energetskega sektora na moru, pomorskom prijevozu i sektoru ribarstva, akvakulturi te očuvanju, zaštiti i poboljšanju stanja okoliša, uključujući otpornost na učinke klimatskih promjena. Navedenim izmjenama Zakona redefinirane su neke odredbe o planiranju u zaštićenom obalnom području mora.

U prosincu 2018. i siječnju 2019. donesene su druga i treća izmjena i dopuna Zakona (NN 114/18 i 39/19) kojima se, pored ukidanja Hrvatskog zavoda za prostorni razvoj, za izdvojena građevinska područja izvan naselja, za koje treba biti donesen urbanistički plana uređenja ili do kojih nije izgrađena osnovna infrastruktura, produžuje rok sa pet na sedam godina, kada navedena područja prestaju biti građevinsko područje.

Od posebnog značaja za planiranje prostora je nova Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (donesena u listopadu 2017. NN 106/2017). Strategija je temeljni je državni dokument za usmjeravanje razvoja u prostoru koji određuje dugoročne zadaće prostornog razvoja, strateška usmjerenja razvoja djelatnosti u prostoru i polazišta za koordinaciju njihovih razvojnih mjera u prostoru na temelju ciljeva prostornog razvoja utvrđenih Zakonom o prostornom uređenju i gradnji te u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem, a u vezi s drugim temeljnim državnim razvojnim i strateškim dokumentima.

Obzirom na navedene izmjene Zakona PU, a naročito u svezi prostornog planiranja mora, izmjene u planiranju ZOP-a, kao i donošenje nove Strategije prostornog razvoja RH proizlazi potreba izmjene i dopune temeljnih prostorno planskih dokumenta Grada.

S obzirom na to da korištenje prostora obuhvaća širok spektar različitih djelatnosti, korištenje prostora je uređeno i zakonima koji uređuju ostale djelatnosti i tematike zasebno. Stoga, na prostorno planiranje i stanje u prostoru imaju utjecaja i brojni propisi i pod zakonski akti koji uređuju različite tematike, npr.: zaštitu okoliša, zaštitu prirode, razvrstavanje cesta, luka, korištenje poljoprivrednog zemljišta, šuma, itd.

Posebni zakoni od značaja za prostorno uređenje

- Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje (NN 78/15, 118/18, 110/19);
- Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju (NN 78/15, 114/18, 110/19);
- Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19);
- Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12, 143/13, 65/17, 14/19);
- Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN 112/18);
- Zakon o obavljanju geodetske djelatnosti (NN 25/18);
- Zakon o nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (NN 56/13, 52/18);
- Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 110/18);
- Zakon o grobljima (NN 19/98, 50/12, 89/17);
- Zakon o naseljima (NN 54/88);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19);
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 113/18);
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19, 98/19);
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03; 157/03-ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18);
- Zakon o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18);
- Zakon o vodama (NN 110/19);
- Zakon o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19);
- Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 158/03, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16);
- Zakon o akvakulturi (NN 111/18);

- Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19);
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18, 115/18, 98/19.);
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19.);
- Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13, 110/15).

Pod zakonski akti značajni za prostorno uređenje

- Uredba o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja (NN 37/14, 154/14);
- Uredba o informacijskom sustavu prostornog uređenja (NN 115/15);
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17);
- Uredbu o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17)
- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 29/83, 36/85, 42/86 i 30/94);
- Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04, 45/04, 163/04, 148/10 (prestao važiti), 9/11);
- Pravilnik o geodetskom projektu (NN 12/14, 56/14);
- Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 48/14, 19/15);
- Pravilnik o obveznom sadržaju idejnog projekta (NN 118/19);
- Pravilnik o državnom planu prostornog razvoja (NN 122/15);
- Pravilnik o izdavanju suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja (NN 136/15);
- Pravilnik o zahvatima u prostoru koji se ne smatraju građenjem, a za koje se izdaje lokacijska dozvola (NN 105/17, 108/17);
- Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima (NN 112/17, 34/18, 31/20).

Obveza izrade Izvješća o stanju u prostoru utvrđena je odredbom članka. 39., 40. i 41. Zakona o prostornom uređenju (N.N. br.153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19.).

Izvješće je izrađeno sukladno Pravilniku o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („ Narodne novine“ br. 48 /14 i 19/15). Za potrebe izrade Izvješća provedene su

analize stanja u prostoru i zaštite prostora, utvrđeni su trendovi razvoja u prostoru, te je analizirana izrada i provedba dokumenata prostornog uređenja. Izvješće se izrađuje na razini grada u odnosu na prethodno Izvješće grada, županijski prostorni plan, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje županijske razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru grada i prostorne planove niže razine.

Za izradu Izvješća koriste se podaci iz informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU), prostornih planova, službeno objavljeni i dostupni podaci nadležnih tijela i ustanova, te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima određenih posebnim propisima, podaci iz usvojenih i objavljenih pojedinih sektorskih strateških, razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata i drugi koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru. Kvalitetna i ažurna evidencija stanja u prostoru zahtjeva temeljitu obradu podataka i permanentno praćenje stanja automatskom obradom podataka. U mnogim segmentima planiranja još uvijek nije ostvarena prava baza podataka za potrebe kvalitetnog planiranja. Izrada zakonski obveznih katastara i evidencija još nije dovršena ni sistematizirana, niti su uključene sve potrebe institucije u zajedničku mrežu kako bi se ovi podaci mogli međusobno koristiti. Osnovnu podlogu za praćenje stanja u prostoru predstavlja ažuran kartografski materijal sa svim katastarskim podacima, te ažuran pregled vlasničkih odnosa. Ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju, osim pojačanog intenziteta poslova, otvara niz mogućnosti za unapređenje metodologija koje se primjenjuju u politikama prostornog i urbanističkog planiranja.

Prostorne podatke i pokazatelje, buduće međunarodne aktivnosti sektora prostornog uređenja treba vezati i uz implementaciju tzv. INSPIRE direktive. Za njezinu operativnu provedbu zadužena je Državna geodetska uprava (DGU). Jedna od ključnih sastavnica koja treba omogućiti primjenu INSPIRE direktive u Hrvatskoj je Nacionalna infrastruktura prostornih podataka (NIPP), koju čini skup mjera, normi, specifikacija i usluga čiji je cilj učinkovito prikupljanje, vođenje, razmjena i korištenje Geo referenciranih prostornih podataka.

1.3 Osnovna prostorna obilježja jedinice lokalne samouprave

1.3.1. Prirodna obilježja

KLIMATSKE PROMJENE I NJIHOV UTJECAJ

Temeljem Šestog nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime, izrađenog od tadašnjeg Ministarstva zaštite okoliša i prirode, izdvojen je sljedeći zaključak:

- najveće promjene srednje temperature zraka očekuju se ljeti kada bi temperatura mogla porasti do oko 0,8 °C u Slavoniji, između 0,8°C i 1°C u središnjoj Hrvatskoj, Istri i duž unutrašnjeg dijela jadranske obale te na srednjem i južnom Jadranu. Najveća promjena, oko 1°C očekuje se na obali i

otocima sjevernog Jadrana. U jesen očekivana promjena temperature zraka iznosi oko 0,8 °C, a zimi i u proljeće od 0,2°C do 0,4°C.

Osim ekstremnih temperatura i dugotrajnih sušnih razdoblja, opasnosti koje mogu biti uzrokovane klimatskim promjenama uključuju:

- ekstremne oborine odnosno velike količine oborina u vrlo kratkom razdoblju,
- topli i hladni ekstremi,
- porast razine mora,
- snažni vjetrovi.

Cijelo Sredozemlje je, uključujući i Jadran, pod utjecajem globalnog porasta razine mora, što obalu i otoke čini posebno ranjivim područjem. Predviđa se da će oborine postati teško predvidive i intenzivnije u većem dijelu svijeta. Što se tiče vjetrova, bura i jugo su dominantni vjetrovi na Jadranu. Jaka bura može znatno sniziti temperaturu, dok jugo može uzrokovati ozbiljno poplavljanje obale. Obala i obalno područje posebno je strateški važan prirodni i gospodarski resurs kako Omiša, tako i Splitsko dalmatinske županije, te Republike Hrvatske, ali i Sredozemlja u cjelini. U kontekstu utjecaja klimatskih promjena na obalu i obalno područje najveći rizik predstavlja porast razine mora koji može dovesti do niza nepovratnih i negativnih učinaka.

Slika 1. Poplavljeni Omiš

Izvor: www.jutarnji.hr

Prema podacima iz izvješća „Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2016” (Klimatske promjene, posljedice i osjetljivost na klimatske promjene u Europi, 2016.). Uočene klimatske promjene

već imaju dalekosežne posljedice na ekosustave, gospodarstvo, ljudsko zdravlje i dobrobit građana Europe.

Izvješće IPCC-a - Klimatske promjene 2007., utjecaji, prilagodba, ranjivost iz 2007. godine, na temelju znanstvenih istraživanja, navodi šest zaključaka vezano uz utjecaje klimatskih promjena na obalu i obalno područje koji su relevantni i za Republiku Hrvatsku:

- obala i obalno područje su izuzetno ranjivi na ekstremne vremenske pojave povezane s klimatskim promjenama;
- obala i obalno područje će u budućem srednjoročnom razdoblju biti izloženi povećanom riziku pojave negativnih učinaka uslijed klimatskih promjena;
- utjecaj klimatskih promjena na obalu i obalno područje pojačan je zbog sve većih negativnih antropogenih utjecaja od čega treba istaknuti neplansko, a često i nelegalno građenje u obalnom pojasu;
- prilagodba obala i obalnog područja klimatskim promjenama bit će teža u zemljama u razvoju zbog ograničenja u kapacitetima prilagodbe;
- troškovi prilagodbe obale i obalnog područja klimatskim promjenama puno su niži od troškova šteta koje nastanu zbog izostanka mjera prilagodbe;
- kratkoročno planiranje vezano uz korištenje resursa na obali i obalnim područjima nije usklađeno s očekivanim povećanjima razine mora. Iako je hrvatska obala relativno strma, dimenzije učinaka podizanja razine mora u obalnom području mogle bi biti značajne. Središta povijesnih obalnih gradova predstavljaju vrijedna kulturna dobra, a uz to su i turistički atraktivna. Analizom je utvrđeno da će se brojni obalni gradovi naći u problemima uzrokovanim podizanjem razine mora, posebice od olujnih nevremena na novim razinama mora.

Na temelju dostupnih istraživanja objavljenih u Izvješću o društvenom razvoju – Hrvatska 2008 „Dobra klima za promjene“ (UNDP, 2008.), a koja se bave utjecajem klimatskih promjena na porast razine mora u Republici Hrvatskoj, utvrđena su sljedeća područja koja su potencijalno ranjiva na porast razine mora, među kojima je i Grad Omiš.

Porast razine može dovesti u opasnost komercijalne i ribarske luke, onečistiti obalne ili priobalne izvore pitke vode u krškom terenu, narušiti turističke i rekreativne djelatnosti koje ovise o obalnim područjima i sl.

Glavni očekivani utjecaji klimatskih promjena u sektoru turizma su: smanjenje turističke potražnje u ljetnim mjesecima zbog visokih temperatura, pojačanog UV zračenja, veće učestalosti i snage ekstremnih vremenskih događaja; smanjenje ili gubitak atraktivnosti ekosustava i bioraznolikosti kao elemenata privlačnosti u turizmu; smanjenje raspoloživosti vode te nastanak šteta na različitim infrastrukturnim sustavima (odvodnja otpadnih voda, odlaganje krutog otpada, plažna infrastruktura, smještajna infrastruktura, hortikultura hotelskih kompleksa i dr.) i/ili njihova smanjena funkcionalnost. Promjene u klimatskim parametrima mogu dovesti i do pozitivnih implikacija, npr. povoljniji klimatski

uvjeti u posezoni i predsezoni mogu pozitivno djelovati na smanjenje utjecaja sezonalnosti i produžetak sezone.

Prostorno planiranje i upravljanje obalnim područjem ima dvojaku funkciju. S jedne strane, ono ima integrativnu funkciju u planiranju prostornog razvoja i namjene zemljišta, a s druge, bavi se konkretnim mjerama koje su u funkciji prilagodbe izgrađenog okoliša na klimatske promjene.

Integracija mjera u prostorne planove je podijeljena odgovornost brojnih struka koja se od strane prostornih planera realizira na dva načina. Direktno, kroz planska rješenja koja su primarna odgovornost prostornih planera i indirektno, na način da stručnjaci u postupku izrade prostornih planova dostavljaju svoje zahtjeve i ulazne podatke koje planeri, nakon usklađivanja i rješavanja mogućih konflikata, ugrađuju u prostorno planska rješenja.

KLIMATSKE ZNAČAJKE

Omiš nema meteorološku postaju pa je za analizu klimatoloških uvjeta potrebno koristiti podatke najbližih postaja u Splitu i Makarskoj.

Klima je mediteranska sa dugim toplim i suhim ljetima i blagim i vlažnim zimama. Područje spada u najsunčanije dijelove RH. Prosječna godišnja temperatura mora u priobalnom pojasu iznosi 17,60 C a u kolovozu 260 C. Padalina ima najviše u kasnoj jeseni i početkom zime a najmanje u ljetnim mjesecima. Stupanj vlage je povoljan i iznosi od 60 do 66% dok je barometarski pritisak stabilan i ljeti visoko izražen.

Područje grada Omiša nalazi se u zoni Jadranskog tipa mediteranske klime čije su osnovne karakteristike relativno tople i vlažne zime te vruća i suha ljeta. Padaline su nepravilno raspoređene tako da oko 60% ukupnih količina padne u zimskoj polovini godine, pa se ljeti često pojavljuju suše koje se negativno odražavaju na vegetaciju biljaka, međutim, suha, vedra i vruća ljeta sa velikom insolacijom vrlo su povoljna u obalnom području za razvoj turizma, odmor i rekreaciju (kupališna sezona traje najmanje 4 mjeseca). Prijelaz iz zime u ljeto je kratak i traje najviše 2 mjeseca, dok je prijelaz iz ljeta u zimu dvostruko duži.

Budući da se dio prostora nalazi iza planinskog grebena Mosora (Zagora) zastupljena je izmijenjena mediteranska klima sa nižim temperaturama zraka, i nešto obilnijim količinama padalina, ali je raspored padalina isti, s tom razlikom sto se zimi često pojavljuje snijeg. Kako se najveći dio planinskog grebena Mosora nalazi na području grada Omiša, to u visim predjelima Mosora (na južnoj strani iznad 800 m n/m, a na sjevernoj strani iznad 500 m n/m) mediteranska klima postepeno prelazi u planinsku klimu koju karakteriziraju znatno niže temperature i znatno veće količine padalina, a snijeg je još češći nego u zagorskom dijelu i zadržava se duže.

Prevladavajući vjetrovi su bura i jugo koji se pojavljuju u toku čitave godine, te burin i maestral koji pušu u ljetnoj polovici godine. Bura, kao hladan i suhi sjeveroistočni vjetar donosi u zimskoj polovici godine i početkom proljeća hladan i suh tip vremena. Bura je najjači vjetar koji ponekad na mahove postiže orkansku jačinu (preko 50 m/sek). Najjača je u obalnom pojasu i to u predjelu Vruļje (prijevoj

Dupci između Mosora i Biokova), i kod Omiša (probojnica Cetine). Jugo, kao topao i vlažan jugoistočni vjetar, donosi kisni tip vremena. Pojavljuje se u toku čitave godine, ali je najčešći u toku jeseni i početkom zime. Najveću snagu postiže u obalnom području. Ponekad puse brzinom i do 100 km/sat. Od ostalih lokalnih vjetrova značajni su još lebić (jugozapadni vjetar) koji se pojavljuje poslije juga praćen grmljavinom i pljuskovima kise, zatim tramontano (sjeverni vjetar) i levanat (istočni vjetar) koji sa obično javljaju u zimskoj polovici godine (levanat donosi kišno ili snježno vrijeme).

U ljetnoj polovici godine najviše prevladavaju periodični vjetrovi, burin i maestral donoseći vedar, stabilan i suhi tip vremena. Maestral puse iz zapadnog kvadranta u toku dana, pa dolazeći sa pucine ublažava ljetnu žegu. Burin je noćni vjetar koji puse iz sjevero-istočnog kvadranta. Kao pandan maestralu i burinu u Zagori se u toku ljeta javljaju dolinski i planinski vjetar (zgorac i zdolac).

Slika 2. Bura - Omiš

RELJEF I GEOMORFOLOŠKA OBILJEŽJA

Područje grada Omiša kao i cjelokupno Jadransko obalno područje sastavni je dio Dinarskog planinskog sustava. Reljef ima hvarski smjer pružanja a sadašnji izgled izrastao je u kopненоj fazi poslije nabiranja, čemu je najviše doprinio rad vanjskih sila. Reljef je determinirao formiranje posebnih krajobraznih cjelina, koje su međusobno prilično izolirane uslijed prirodnih prepreka - planinskih i brdovitih lanaca.

Obalno područje

Između obalne crte i prve reljefne pregrade koju čini masiv Omiške Dinare je obalno područje koje je najrazvijenije i najgušće naseljeno. Obalno područje pripada tipu uzdužnih i longitudinalnih obala, jer se pruža paralelno sa planinskim grebenima u zaleđu. Obala je slabo razvedena, zračna udaljenost krajnjih točaka iznosi 17 km a duljina obalne crte 21 km, tako da koeficijent razvedenosti iznosi 1,23 (Splitsko dalmatinska županija 2,0, a ukupna obala države - Jadrana 3,5).

More uz obalu je plitko sa šljunčanim i pješčanim plazama na zapadnom dijelu a dublje na istočnom dijelu. Duž obale ima dosta malih uvala kao su: Brzet, Mala Luka, Velika Luka, Rape, Raščine, Kutleša, Porat, Barak i Pisak.

Na dijelu obale (zapadni dio), prevladava akumulacija ili taloženje pa njegove obale spadaju u kategoriju niskih obala. Kolebanje mora (plima i oseka) su neznatne i iznose svega oko 25 cm. Veći utjecaj na kolebanje razine mora imaju zračni pritisak i vjetrovi. Za vrijeme puhanja vjetrova iz jugoistočnog a ponekad i jugozapadnog kvadranta, kolebanje mora doseže najveću visinu i maze iznositi do 1,0 m.

Morsko dno uz obalu je pješčano ili šljunčano. Zapadni dio kod Omiša je zbog velikih nanosa rijeke Cetine plići od primorja istočnog dijela.

Karakteristike krajobraza obalnog područja cine strme padine koje se uzdižu neposredno od mora, tako da nema većih zaravnjenih ili blago nagnutih površina uz obalu, zbog čega je obalno područje zastupljeno kao relativno uzak obalni pojas. Time su ograničene mogućnosti sirenja naselja i drugih zona.

Osobitost obalnog pojasa grada Omiša čini ušće rijeke Cetine sa impresivnom probojnicom u kraškom području, nastalom djelovanjem rijeke Cetine.

Površina zaštićenog obalnog područja iznosi svega 19,5 km² ili 7,34% ukupne površine teritorija grada Omiša na kojem živi oko 54% stanovnika, zbog čega ono spada u gusto naseljena područja. Gustoća naseljenosti iznosi 418 stanovnika na km² površine, sto je sedam puta više od prosječne gustoće naseljenosti grada. Reljef Omiškog primorja uvjetovao je da su naselja nastala ili neposredno uz morsku obalu (glavnina naselja) ili na malim terasama koje se nalaze od 200 do 300 m nad morem.

Stari dijelovi naselja koji su udaljeni od obale su slabo naseljeni ili napušteni.

Obalno područje je s drugim prostorima longitudinalno vezano Jadranskom turističkom cestom, a transverzalno cestom Gata - Seoca - Blato na Cetini. Sa ostalim prostorima grada je slabo povezano.

Srednja Poljica

Neposredno uz morsku obalu izdižu se vapnenački grebeni Primorske kose (Mošnica) i Omiške Dinare sa visovima Zahod (594), kola 864 (Omiška Dinara) Sv.Vid (639), Golo Drdo (699), Kozji rat (787),

i Gradina (641,5). Ovi primorski vapnenački grebeni su u svojim najvišim dijelovima jako strmi, gotovo vertikalni.

Između ove prve reljefne pregrade i planinskog masiva Mosor nalazi se sinklinala Srednjih Poljica sa nekoliko flisnih udolina, kao sto su: udolina Srinjine - Tugare - Naklice, udolina Gata - Cista – Ostrvica – Zvečanje - Smolonje, udolina Kostanje - Podgradje. Udoline su međusobno razdvojene vapnenačkim pregradama u obliku manjih uzvišenja. S lijeve strane donjeg toka Cetine nalaze se flisne udoline: Slime i Kučiće-Svinišće, koji čine prirodno geografsku cjelinu sa Prednjim Poljicima, kojima povijesno ne pripadaju.

Kroz Srednja Poljica, od Kraljevca na zapad, u prilično uskoj dolini usječen je donji tok rijeke Cetine. Ta dolina je nešto proširena kod Zakučca, neposredno pred probojnicom rijeke kroz vapnenački greben i njenim ušćem u more. Sjeverno od navedenih relativno uskih flisnih udolina srednje poljičke sinklinale izdiže se planinski masiv Mosora, a sjeveroistočno i istočno prostire se Kostanjsko krška zaravan.

Slika 3. Poljica

Izvor: www.poljica.hr

Prostor Srednjih Poljica, prometno i funkcionalno je vezan dijelom na Split (zapadni dio), a dijelom na Omiš (Gata, Slime, Kučiće).

Zamosorje

Mosor se u reljefu ističe po svom prostranstvu i visini, a predstavlja i klimatsku barijeru. Njegovi središnji i istočni dijelovi, od najvišeg vrha Ljuti Kamen na istok su u sastavu grada Omiša, sa najistaknutijim uzvišenjima Batajna (1197 m), sv.Jure (1318 m), Kupinovac (1040 m), Lišnica (950 m) i Orljak (558 m).

U Zamosorju prevladavaju krški vapnenački krajobraz sa uzvišenjima od 400 do 650 m, koji su nešto blažih padina, sa nekoliko manjih krških polja (Dolačko polje kod Doca Donjeg i polja kod Gornjih Srijana i Gornjeg Doca). Tom prostoru funkcionalno pripada i dio vapnenačke zaravni sa lijeve strane Cetine oko Novih sela. Prostor Zamosorja je najmanje naseljen, na 102 km² 2960 stanovnika, ili 29 stanovnika na km².

Naselja su nastala oko kraških polja i uvala i strukturirana u vise zaselaka. Broj stanovnika ovog kraja najviše opada. Tek je izgradnjom ceste Dolac Donji - Trnbusi - Blato na Cetini postignuta bolja veza s Omišom, iako ni sada, radi nepovoljnih elemenata cesta i zaobilaznja, nije postignuta čvršća veza.

Nova Sela - Blato na Cetini

Na lijevoj obali Cetine kod Novih Sela prostire se manja krška visoravan. Kod Blata dolina Cetine je nešto proširena i prekrivena nanosima rijeke na kojima su nastala dobra poljoprivredna tla. Južno od Blata na Cetini, na nadmorskoj visini od oko 250 m nad morem nalazi se prostrana krška zaravan koja seže sve od Seoca u podnožju Mosora do naselja: Kostanje, Podgrade i kanjona rijeke Cetine. Na tom dijelu rijeka Cetina je usjeklo duboki kanjon iz kojega sa kod Zadvarja probija u usku dolinu donjeg toka rušeći se preko dva vertikalna odsjeka od 16 i 48 m, praveći vodopad Malu i Veliku Gubavicu. Ovaj kraj ima slične reljefne karakteristike kao i Zamosorje.

Neposredno iznad uvale Vrulje između Biokova i najistočnijeg grebena Omiške Dinare na visini od 200 m nalazi se važan planinski prijevoj Dupci (Općina Zadvarje), preko kojeg prolazi cesta i koji ima veliko značenje u prometnom povezivanju obalnog područja sa zaleđem.

Slika 4. Mosor i Omiš

Izvor: www.goolets.net

SEIZMIČKA OBILJEŽJA

Područje grada Omiša spada u VIII zonu po MCS ljestvici prema povratnom razdoblju od 500 godina. Potrebna je opreznost u odabiranju načina gradnje na pojedinim, poglavito nestabilnim tlima. Flisna zona zahtjeva posebnu pažnju u gradnji, dok vapnenačko-dolomitski tereni uglavnom dobro podnose opterećenja gradnjom.

Cjelokupni prostor grada Omiša pripada potresnoj zoni VII stupnja po Mercalijevoj skali, iako do sada nije zabilježen nijedan potres razorne snage. Kod građenja visokogradnji i izvođenja ostalih većih građevinskih zahvata, treba voditi računa o mogućoj pojavi potresa srednja jačine, jer geotektonske karakteristike ukazuju na određenu nestabilnost terena.

VEGETACIJA

Klimatske prilike i tlo predodredili su sastav i izgled biljnog pokrova. U obalnom području i zapadnom dijelu Srednjih Poljica zastupljena je mediteranska zimzelena vegetacija predstavljena garigom, a ponegdje i makijom. Garig i makiju uglavnom sačinjavaju mirta, borovice (smrič), somina, česmina i planika. Na najoskudnijem tlu strmih padina vapnenačkih uzvišenja rastu kamenjare (raznovrsno aromatsko i bodljikavo bilje). Na manjim kompleksima kod Male Luke, Ruskamena, Planog Rata, Marušića i Borka u omiškom primorju zasađene su sume alepskog bora. Najveći dio flisnog terena i kvartarnih plazina u obalnom području je pod mediteranskim kulturama.

U Srednjim Poljicima prevladava biljna zajednica hrasta i graba, tu i tamo izmiješana sa nekim predstavnicima sredozemne zimzelene makije i gariga (borovica i somina). Najveće hrastove sume nalaze se sjeverno od Podgrada pa do kanjona Cetine, međutim, zapadni dio Kostanjske krške zaravni između Kostanja i Seoca obrasli su šikarama graba, gdje uz grab dolazi još i borovica (smrič), te zakrčljalo grmlje hrasta. Na manje komplekse hrastovih šuma nailazi se na padinama južno od Sviničća, Kučića i Slimena. Viši dijelovi ovih padina kao i područje oko Dubaca obrasli su šikarom i kamenjarama. Kod Naklica u zapadnom dijelu Srednjih Poljica jedna flisna terasa obrasla je šumom alepskog bora. Podnožja Mosora od Dubrave preko Gata do Seoca obrasla su šikarom graba, hrasta i borovice, a tek na pojedinim manjim kompleksima nailazi se na niske listopadne sume graba i hrasta. Strme prisojne strane Mosora također su obrasle šikarom. Najbolja tla flisne zone Srednjih Poljica su obrađena.

U Zamosorju na sjevernim padinama Mosora prevladavaju niske listopadne šume i šikara hrasta i graba. Na najvišim i najstrmijim poluogoljelim vapnenačkim terenima raste nisko i zakrčljalo žbunje, a planinski proplanci su obrasli travom. Biljna zajednica hrasta i graba zastupljena je u obliku šikara i na ostalim nepoljoprivrednim terenima Zamosorja i krške zaravni, dok su skeletni vapnenački tereni (skrapari), koji ustvari zauzimaju najveće površine, obrasli oskudnom vegetacijom zakrčljalog listopadnog žbunja i trave. Ti prostori su pretvoreni u ekstenzivne pašnjake (pustopaše). Na području Nova Sela - Blato mjestimično se nailazi na niske listopadne grabove i hrastove šume, a na području Blata ima manjih kompleksa visokih hrastovih šuma.

Izmijenjena mediteranska klima zaobalnog područja odrazila se na sastav biljnog pokrova (listopadne biljne zajednice), Srednja Poljica su prelazno područje iz zimzelenih u listopadne biljne zajednice. Na poljoprivrednim površinama toga dijela grada Omiša uglavnom je zastupljena prirodna poljoprivredna proizvodnja na koju se dosta nepovoljno odražava mediteranski.

Slika 5. Vegetacija - Mosor

Izvor: www.croatia.hr

1.3.2. Geoprometni položaj

Područje Grada Omiša proteže se u priobalnom i zaobalnom dijelu Splitsko-dalmatinske županije te se nalazi u središtu srednje Dalmacije. Grad Omiš na istoku graniči s Općinama Zadvarje i Šestanovac, na sjeveru s Gradom Triljem i Općinom Cista Provo, na zapadu s Općinom Dugopolje i Gradom Splitom dok na jugozapadu graniči s Općinom Dugi Rat. Grad Omiš je Bračkim kanalom odvojen od općina Postira, Pučišća i Selca s kojima nema direktne trajektne poveznice. Grad Omiš nalazi se u Urbanoj aglomeraciji Split koja predstavlja glavnu nodalno-funkcionalnu cjelinu u Dalmaciji (SRUAS, 2016) stoga je geografski položaj Grada Omiša iznimno povoljan u društvenom, prometnom i gospodarskom kontekstu.

Grad Omiš karakterizira povoljan geoprometni položaj i to prvenstveno u cestovnom prometu. Kao najvažnija prometnica ističe se autocesta A1 koja povezuje Zagreb i Split, a na kojoj Grad Omiš ima izlaz u naselju Blato na Cetini. Grad Omiš s autocestom A1 povezuje državna cesta D70 (Omiš-Naklice-Gata-čvor Blato na Cetini). Autocesta A1 vrlo je važna jer povezuje Grad Omiš sa Zagrebom koji je veliko prometno čvorište i omogućuje spajanje na važne europske prometne koridore (Vb i X)

koji Hrvatsku povezuju s državama Srednje, Istočne i Jugoistočne Europe. Zasigurno veće značenje za ovo područje ima državna cesta D8, tzv. Jadranska magistrala koja povezuje primorske gradove od Rijeke do Dubrovnika. Državna cesta D8 prolazi samim središtem naselja Omiš te je preopterećena i zagušena u ljetnim mjesecima tijekom turističke sezone. Željeznički i zračni promet u Gradu Omišu nisu razvijeni, dok je pomorski promet razvijen samo na županijskoj i lokalnoj razini, stoga je Grad Omiš u geoprometnom kontekstu orijentiran na Grad Split.

Slika 6. Cestovne prometnice Grada Omiša

Izvor: Strategija grada Omiša

1.3.3. Demografska obilježja

Demografski resursi čine važnu komponentu društveno-gospodarskog razvoja određenog prostora. Stanovništvo predstavlja osnovni razvojni čimbenik u smislu pokretača razvojnih procesa. Suvremena obilježja stanovništva Hrvatske, Splitsko dalmatinske županije i Grda Omiša ukazuju na naglašeno negativne demografske strukture i trendove demografskih procesa koji će se neminovno odraziti na budući društveno-gospodarski razvoj Republike Hrvatske.

Prema posljednjem popisu stanovnika, 2011. godine, na području grada Omiša, u 31. naselju živjelo je 14.936 stanovnika. Od ukupnog broja stanovnika, čak 43% smješteno je u gradskom naselju Omiš, dok u svakom od ostalih naselja živi manje od 1000 stanovnika.

Gustoća naseljenosti Grada Omiša iznosi 56,25 st/km², što je manje od županijskog (100,5 stan./km²) a veće od nacionalnog prosjeka (75,7 stan./km²). Najveću gustoću ima gradsko naselje Omiš (1.856,9 stan./km²) te predstavlja jedno od najgušće naseljenih područja u Republici Hrvatskoj. Naselje Podašpilje je najrjeđe naseljeno naselje s gustoćom naseljenosti od svega 3,85 st/km².

Tablica 1. Površina, stanovnici i gustoća naseljenosti po naseljima grada Omiša

Naselja Grada Omiša	Površina		Stanovnici		Gustoća naseljenosti 2011. st/km ²
	km ²	%	Popis 2001.	Popis 2011.	
Blato n/c	19,89	7,49	556	465	23,38
Borak	4,12	1,55	148	158	38,35
Čelina	1,26	0,48	184	222	176,19
Čisla	5,17	1,95	289	302	58,41
Dolac D.	33,88	12,76	410	373	11,01
Dubrava	16,66	6,27	154	300	18
Gata	12,82	4,83	301	567	44,23
Dolac G.	14,73	6,68	603	119	8,08
Kostanje	9,67	3,64	624	605	62,57
Kučiče	8,59	3,24	695	607	70,66
Lokva	5,35	2,02	361	397	74,21
Marušići	2,40	0,90	159	151	62,92
Mimice	2,79	1,05	225	216	77,42
Naklice	2,29	0,86	225	236	103,06
Nova Sela	12,81	4,82	270	224	17,49
Omiš	3,48	1,31	6.391	6.462	1.856,9
Ostrvica	3,72	1,40	209	196	52,69
Pisak	4,13	1,56	195	202	48,91
Podašpilje	5,23	1,97	5	20	3,82
Podgrađe	7,71	2,90	298	280	36,32
Putišići	3,45	1,30	58	46	13,33
Seoca	5,89	2,22	153	140	23,77
Slime	8,93	3,36	294	270	30,24
Smolonje	3,88	1,46	72	79	20,36
Srijane	16,14	6,08	259	270	16,73
Stanići	2,37	0,89	487	534	225,32
Svinišće	6,99	2,63	117	98	14,02
Trnbusi	19,50	7,34	186	162	8,3
Tugare	13,01	4,90	757	885	68,02
Zakućac	2,58	0,38	150	148	57,36
Zvečanje	6,10	2,30	206	202	33,12
UKUPNO	265,53	100	15.176	14.936	56,25

Evidentne su velike razlike u prostornoj distribuciji stanovništva, odnosno gustoći naseljenosti; gustoća naseljenosti priobalnih naselja iznosi visokih 306,1 stan/km², dok gustoća naseljenosti zaobalnih naselja iznosi svega 37,0 stan/km², dakle u 9 priobalnih naselja se smjestilo čak 2/3 stanovništva. Riječ je stoga i o izrazitom procesu litoralizacije, uslijed razvoja turizma. Navedene razlike u gustoći stanovanja je potrebno uzeti pri planiranju razvoja urbanog područja, budući da znatno utječu na socioekonomska, okolišna i prometna obilježja.

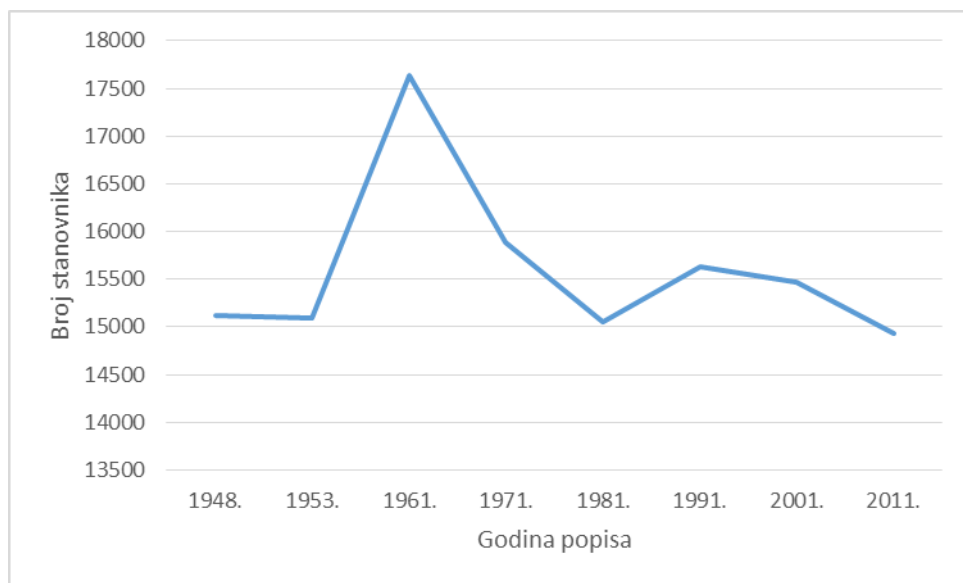
1.3.3.1. Kretanje stanovnika

Prikaz demografskih obilježja Grada Omiša temelji se na rezultatima popisa stanovništva od 1948. do popisa stanovništva 2011. godine, objavljenima na službenim internet stranicama Državnog zavoda za statistiku.

Tablica 2. Kretanje broja stanovnika u naseljima Grada Omiša 1948-2011. godine

Naselja Grada Omiša	Stanovnici							
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
Blato n/c	1062	1084	1104	1116	848	760	573	465
Borak	175	153	193	138	178	135	145	158
Čelina	145	160	159	109	96	116	182	222
Čisla	362	291	276	261	255	268	290	302
Dolac D.	690	786	773	685	536	492	408	373
Dubrava	425	405	421	383	322	317	301	300
Gata	580	586	1141	600	644	628	596	567
Dolac G.	507	530	476	379	234	196	156	119
Kostanje	1033	1049	1044	1028	867	775	658	605
Kučice	982	957	928	884	878	944	697	607
Lokva	472	448	432	378	318	283	392	397
Marušići	109	109	107	80	66	107	203	151
Mimice	319	306	267	255	198	236	250	216
Naklice	202	214	247	210	189	187	224	236
Nova Sela	723	752	705	728	655	471	286	224
Omiš	1506	1651	2408	3731	4800	6079	6565	6.462
Ostrvica	191	283	278	245	232	215	210	196
Pisak	214	212	183	147	118	116	208	202
Podašpilje	220	225	219	85	25	13	6	20
Podgrađe	504	519	507	479	409	332	312	280
Putišići	153	167	155	132	120	69	56	46
Seoca	272	257	276	258	195	173	158	140
Slime	483	471	478	480	365	361	304	270
Smolonje	178	168	162	150	147	105	68	79
Srijane	790	763	1438	630	464	325	263	270
Stanići	117	114	100	88	154	307	502	534
Svinišće	608	612	629	495	266	180	126	98
Trnbusi	487	461	406	406	330	277	189	162
Tugare	993	747	743	757	713	771	781	885
Zakućac	218	206	1045	259	181	159	153	148
Zvečanje	402	408	337	304	253	233	210	202
UKUPNO	15.122	15.094	17.637	15.880	15.056	15.630	15.472	14.936

Grafikon 1. Kretanje stanovnika Grada Omiša u razdoblju 1948.-2011. godine

Grad Omiš u promatranom razdoblju bilježi pad stanovnika od 1,2%, dok u posljednjem među popisnom razdoblju (2001.-2011. godine) bilježi pad od čak 3,46%.

Najveći porast broja stanovnika Grad Omiš bilježi u među popisnom razdoblju 1953.-1961. godine i to za čak 16,85%, a porast je zabilježen i u razdoblju od 1981.-1991., od 3,91%. Nakon popisa stanovništva 1991. godine broj stanovnika Grada Omiša se kontinuirano smanjuje.

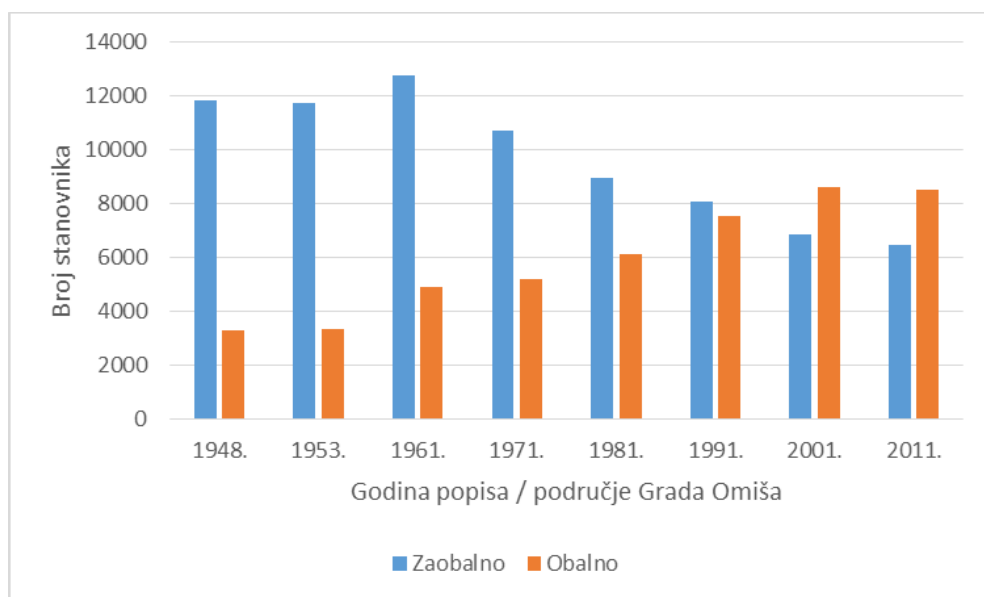
Tablica 3. Kretanje broja stanovnika po obalnim i zaobalnim naseljima

	Naselja Grada Omiša	Stanovnici							
		1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
Zaobalno	Blato n/c	1062	1084	1104	1116	848	760	573	465
	Čisla	362	291	276	261	255	268	290	302
	Dolac D.	690	786	773	685	536	492	408	373
	Dolac G.	507	530	476	379	234	196	156	119
	Dubrava	425	405	421	383	322	317	301	300
	Gata	580	586	1141	600	644	628	596	567
	Kostanje	1033	1049	1044	1028	867	775	658	605
	Kučice	982	957	928	884	878	944	697	607
	Naklice	202	214	247	210	189	187	224	236
	Nova Sela	723	752	705	728	655	471	286	224
	Ostrvica	191	283	278	245	232	215	210	196
	Podašpilje	220	225	219	85	25	13	6	20
	Podgrađe	504	519	507	479	409	332	312	280
	Putišići	153	167	155	132	120	69	56	46
	Seoca	272	257	276	258	195	173	158	140
	Slime	483	471	478	480	365	361	304	270
	Smolonje	178	168	162	150	147	105	68	79

	Srijane	790	763	1438	630	464	325	263	270
	Svinišće	608	612	629	495	266	180	126	98
	Trnbusi	487	461	406	406	330	277	189	162
	Tugare	993	747	743	757	713	771	781	885
	Zvečanje	402	408	337	304	253	233	210	202
	UKUPNO	11847	11444	12743	10695	8947	8092	6872	6446
Obalno	Borak	175	153	193	138	178	135	145	158
	Čelina	145	160	159	109	96	116	182	222
	Lokva	472	448	432	378	318	283	392	397
	Marušići	109	109	107	80	66	107	203	151
	Mimice	319	306	267	255	198	236	250	216
	Omiš	1506	1651	2408	3731	4800	6079	6565	6.462
	Pisak	214	212	183	147	118	116	208	202
	Stanići	117	114	100	88	154	307	502	534
	Zakućac	218	206	1045	259	181	159	153	148
	UKUPNO	3275	3359	4894	5185	6109	7538	8600	8490
UKUPNO		15.122	15.094	17.637	15.880	15.056	15.630	15.472	14.936

Analizirajući kretanje stanovnika u obalnim i zaobalnim naseljima uočava se neujednačen demografski razvoj; pad broja stanovnika u zaobalnim naseljima te rast broja stanovnika u obalnim naseljima. Stanovništvo samog naselja Omiš konstantno se povećava do Popisa stanovništva 2001. godine.

Grafikon 2. Kretanje broja stanovnika po obalnim i zaobalnim naseljima

1.3.3.2. Prirodno kretanje stanovništva

Prirodno kretanje stanovništva podrazumijeva omjer broja rođenih i umrlih u nekom razdoblju, a dinamika tog omjera u nekom razdoblju predstavlja prirodno kretanje stanovništva. U gradu Omišu prirodni prirast je negativan, ako i u Republici Hrvatskoj i Splitsko dalmatinskoj županiji. Negativno prirodno kretanje pokazuje i vitalni indeks, koji iznosi 90,9 i bolji je od Republike Hrvatske i Splitsko dalmatinske županije.

Tablica 4. Prirodno kretanje stanovništva u 2019.

	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast	Brakovi		Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)
				Sklopljeni	Razvedeni	
Republika Hrvatska	36.135	51.794	-15.6959	19.671	5.936	69,8
Splitsko dalmatinska županija	4.112	4.968	-856	2.207	520	82,8
Grad Omiš	150	165	-15	37	18	90,9

Izvor: dzs.hr

1.3.3.3. Dobna i spolna struktura stanovništva

Sastav stanovništva prema dobi temeljno je demografsko obilježje reprodukcije i izravno odražava prethodni razvoj stanovništva, pokazuje značajke sadašnjeg stanja i određuje budući razvoj stanovništva. U promjenama dobno-spolnog sastava stanovništva Omiša ogledaju se istodobno dva demografska procesa: smanjenje udjela mladoga uz izrazito povećanje starog stanovništva.

Tablica 5. Dobna i spolna struktura stanovništva

Spol	Ukupno	0 - 19 godina	Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)	60 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
sv.	14.936	3.448	9.894	3.422	40,7	99,2	22,9
m	7.447	1.763	5.091	1.484	39,4	84,2	19,9
ž	7.489	1.685	4.803	1.938	42,1	115	25,9

Izvor: www.dzs.hr

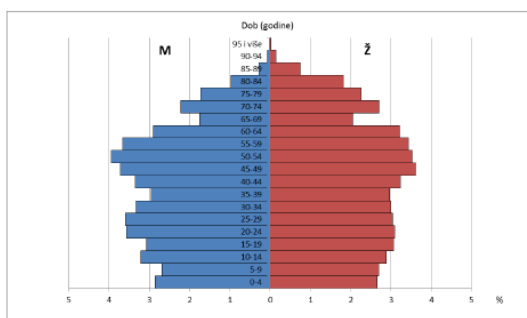
Jedan od analitičkih pokazatelja dobne strukture stanovništva je prosječna starost. **Prosječna starost** stanovništva Omiša 2011. godine bila je 40,7 godine, Splitsko dalmatinske županije 40,8 i Republike Hrvatske 41,7 godina.

Koeficijent starosti osnovni je pokazatelj starenja i pokazuje udio (u postotku) osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu, a kad prijeđe vrijednost 12%, smatra se da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja. Podaci pokazuju da je koeficijent starosti visok i iznosi 22,9, nešto je niži od koeficijenta starosti Splitsko dalmatinske županije koji iznosi 23,1 i Republike Hrvatske, koji iznosi 24,1.

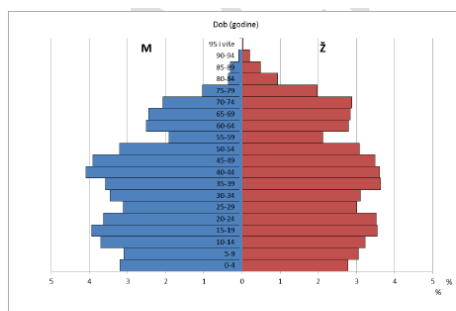
Indeks starenja jest postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 – 19 godina. Indeks veći od 40% kazuje da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja. Indeks starenja Grada Omiša iznosi 99,2, i niži je od indeksa starenja Splitsko dalmatinske županije (102,3) i Republike Hrvatske (115).

Analizom dobno-spolnih struktura prema Popisima stanovništva iz 2001. i 2011. g. vidljivo je smanjenje demografske baze (dobnih skupina 0-14 g.) te blago proširenje starijih dobni skupina u okviru zrelog kontingenta stanovništva (45-65 g.). Smanjenje demografske baze zasigurno će u sljedećim razdobljima utjecati na povećanje udjela starog stanovništva, kao i ulazak zrele skupine stanovništva u staru.

Slika 7. Dobno-spolni sastav stanovništva 2001 i 2011. godine

Sl. 12. Dobno-spolni sastav stanovništva Grada Omiša prema Popisu stanovništva 2011. godine
Izvor: Popis stanovništva 2011.

Sl. 13. Dobno-spolni sastav stanovništva Grada Omiša prema Popisu stanovništva 2001. godine
Izvor: Popis stanovništva 2001.

Izvor: Strategija razvoja Grada Omiša do 2020. godine

1.3.3.4. Kućanstva i stanovi

Tablica 6. Kretanje broja kućanstava i stanova Grada Omiša u razdoblju 2001-2011. godine

	Broj kućanstava 2001.	Broj stanova 2001.	Omjer	Broj kućanstava 2011.	Broj stanova 2011.	Omjer
Grad Omiš	4.644	7.610	1,64	4.911	10.626	2,16
Splitsko dalmatinska županija	144.366	190.429	1,32	154.528	254.629	1,65
Republika Hrvatska	1.477.377	1.877.126	1,27	1.519.038	2.246.910	1,48

Izvor: www.dzs.hr

Prema popisu stanovništva 2011. godine, ukupno 4.911 kućanstava bilo je u 10.626 stanova, odnosno 2,16 osoba u kućanstvu, što je više od županijskog (1,65) i državnog (1,48) prosjeka.

Broj stanova se u odnosu na 2001. godinu povećao za 3.016 stan, odnosno za 39%.

Tablica 7. Stanovi prema načinu korištenja

	Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost	
		Ukupno	nastanjeni	Privremeno nastanjeni	napušteni	Za odmor i rekreaciju	Sez. radovi	Iznajmljivanje turistima	Ostale djelatnosti
Broj stanova	10.626	7.412	4.819	2.219	374	1.817	101	2.274	22

Izvor: DZS, popis 2011. godine

Od ukupnog broja stanova, prema načinu korištenja, 69,75% ih je bilo za stalno stanovanje, 18,05% se koristilo povremeno, a u 12,2% stanova su se samo obavljalje djelatnosti. Od stanova za stanovanje, trajno nastanjenih je 65,02% odnosno njih 4.819, što je omjer od gotovo 1:1 u odnosu na broj kućanstava.

Stanovi koji se koriste za odmor i rekreaciju, zajedno sa stanovima namijenjenim iznajmljivanju turistima čine 29% ukupnog stambenog fonda, što znači kako je između četvrtine i trećine svih stanova stavljeno u funkciju turizma.

Tablica 8. Nastanjeni stanovi prema broju soba i vlasništvu

	Ukupno	1 soba	2 sobe	3 sobe	4 sobe	5 soba	6 soba	7 soba	8 soba	9 i više soba	Stanovi prema vlasništvu	
											privatno	ostalo
	4.819	344	1.089	1.962	1.051	291	65	10	5	2	4.785	34
m²	371.915	11.931	58.497	144.971	103.121	38.615	10.568	2.282	1.120	810	369.390	2.525

Izvor: www.dzs.hr

Prosječna veličina nastanjenih stanova iznosi 77,18 m². Prevladavaju trosobni stanovi koji zajedno s dvosobnim i četverosobnim čine 85% nastanjenog stambenog fonda.

1.3.4. Lokalna socijalno gospodarska struktura

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 147/14 i 123/17) i Odlukom o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti („Narodne novine“ broj 132/17). Splitsko – dalmatinska županija uvrštena je u III. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave, a Grad Omiš u VI. skupinu jedinica lokalne samouprave. Indeks razvijenosti Splitsko - dalmatinske županije iznosi 103,930%, a indeks razvijenosti Grada Omiša 103,985%.

Tablica 9. Indeks razvijenosti Grada Omiša

	Vrijednosti osnovnih pokazatelja	Vrijednosti standardiziranih pokazatelja
Prosječni dohodak po stanovniku	269.445,03	103,25
Prosječni izvorni prihodi po stanovniku	2.966,54	102,99
Prosječna stopa nezaposlenosti	0,1706	100,79
Opće kretanje stanovništva (2016./2006.)	98,55	104,52
Indeks starenja (2011.)	99,3	104,70
Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) (2011.)	0,1801	107,94
Indeks razvijenosti	103,985	
Razvojna skupina	6.	

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti prema novom modelu izračuna na lokalnoj razini (razdoblje 2014.-2016.)

1.3.4.1. Ekonomsko stanje stanovništva

Tablica 10. Stanovništvo prema izvorima sredstava za život

	Ukupno	Prihodi od stalnog rada	Prihodi od povremenog rada	Prihodi od poljoprivrede	Starosna mirovina	Ostale mirovine	Prihodi od imovine	Socijalne naknade	Ostali prihodi	Povremena potpora drugih	Bez prihoda
Grad Omiš	14.936	4.295	469	62	1.906	1.915	180	727	312	294	5.265
Splitsko dalmatinska županija	454.798	139.294	12.888	3.829	61.705	52.072	4.763	16.858	10.276	6.564	161.436

Izvor: www.dzs.hr

Tablica 11. Stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti

	Ukupno	Zaposleni	Nezaposleni	Ekonomski neaktivni				
				svega	umirovljenici	Osobe koje se bave obvezama ukućanstvu	Učenici ili studenti	Ostale neaktivne osobe
Grad Omiš	12.403	4.560	1.372	6.470	3.736	623	1.206	905

Izvor: www.dzs.hr

Radni kontingent predstavlja samo demografski okvir radnih resursa društva. Budući da među njima postoje osobe koje nisu sposobne ili se ni pod kojim uvjetima neće uključiti na tržište rada, potencijalni radni resursi gospodarstva su nešto manja skupina, a samo osobe koje su se aktivno uključile na tržište rada predstavljaju stvarnu ponudu rada.

Prema popisu stanovništva 2011. godine, radni kontingent Grada Omiša iznosio je 9.894 stanovnika, odnosno 66,2% od ukupnog broja stanovnika., dok su radni kontingenti Splitsko dalmatinske županije i Republike Hrvatske nešto viši i iznose 67,04% i 67,07%.

Tablica 12. Radni kontingent Grada Omiša, Splitsko dalmatinske županije i Republike Hrvatske

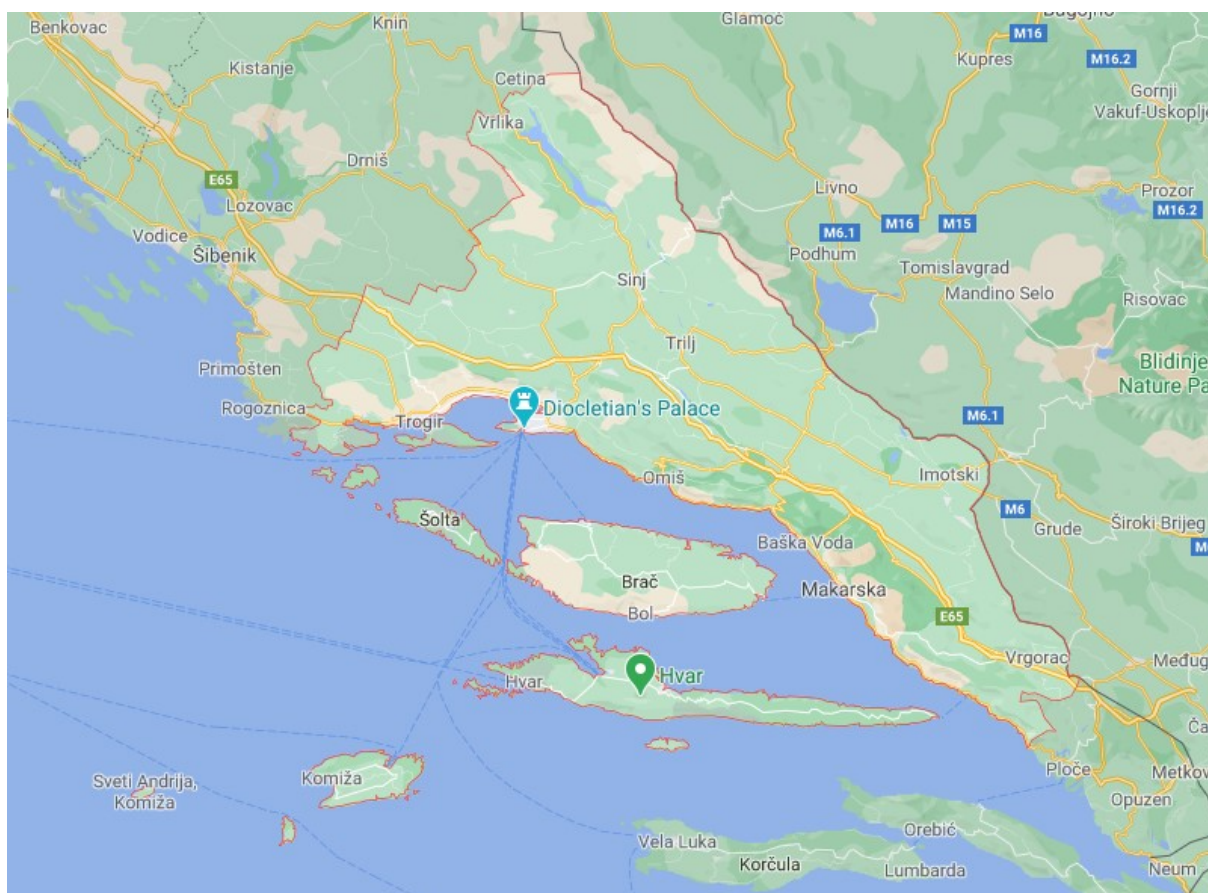
	2001.		2011.	
	Radni kontingent	Udio (%)	Radni kontingent	Udio (%)
Grad Omiš	10.047	64,94	9.894	66,24
Splitsko-dalmatinska	309.666	66,78	304.915	67,04
Republika Hrvatska	2.969,981	66,93	2.873,828	67,07

U odnosu na 2001. godinu apsolutan broj stanovnika radnog kontingenta je smanjen u sve tri promatrane jedinice, međutim, relativni udio stanovništva radnog kontingenta je porastao. Podaci su dodatan pokazatelj prirodne depopulacije i starenja, pri čemu veći broj ljudi izlazi iz radnog kontingenta, nego što ulazi u njega.

1.4. Jedinica lokalne samouprave u okviru prostornog uređenja Županije i Republike Hrvatske

Splitsko-dalmatinska županija smjestila se na središnjem dijelu Jadranske obale i po veličini je najveća od dvadeset i jedne županije u Hrvatskoj. Područje Županije prostire se na oko 14.000 km² površine, od čega na površinu mora otpada oko 9.470 km², a na površinu kopna 4.536 km².

Slika 8. Položaj Splitsko dalmatinske županije

Izvor: Google maps

Slika 9. Područje i položaj Grada Omiša

Izvor: www.omis.hr

Grad Omiš položajno i funkcijski dijelom pripada obalnom, a dijelom zaobalnom području Županije i unutar nje prostornoj cjelini Splitske konurbacije (dio) i Poljica (dio). U odnosu na prostorne sustave Županije, na prostoru Grada Omiša ističu se:

- zaštićena područja prirode;
- spomenici kulture;
- rijeka Cetina i morska obala;
- resursi: planinski masivi, šume, neizgrađeno zemljište, očuvani kultivirani i prirodni krajobraz, dio
- neizgrađene obale, vode i izvorišta

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije razrađuje načela prostornog uređenja i utvrđuje ciljeve prostornog razvoja te organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora Splitsko-dalmatinske županije, uvažavanjem prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti.

Prostor županije podijeljen je u skladu s prirodno-geografskim, društveno-gospodarskim i funkcionalno-gravitacijskim obilježjima na fizički gotovo odvojene četiri geografske cjeline, mikroregije i prostorne cjeline. Kao uvjeti razgraničenja prostora prema obilježju određena su područja koja čine funkcionalne i prostorne cjeline, i u pravilu obuhvaćaju više jedinica lokalne samouprave, gradova i općina.

Tako je dio Grada Omiša smješten u obalnu mikroregiju, prostornu cjelinu Splitske konurbacije, zajedno sa slijedećim jedinicama lokalne samouprave: gradovima Kaštela, Solin (dio), Split (dio), Trogir (dio) i općinama Klis (dio), Marina (dio), Dugi Rat (dio), Podstrana i Seget (dio), dio u zaobalnu mikroregiju, prostornu cjelinu Splitske konurbacije, zajedno sa općinom Dugopolje i gradom Solinom (dio), a dio u zaobalnu mikroregiju, prostornu cjelinu Poljica.

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (PPSDŽ) sadrži elemente sustava i prostora od važnosti za Državu, na način koji omogućava detaljnije planiranje u prostoru. PPSDŽ mora na temelju usmjerenja Strategije odrediti područja i kriterije za korištenje prostora osnovne i sekundarne namjene. Strategijom i Programom osobito je istaknuta važnost određivanja kriterija (u prostornim planovima županija) za:

- razmještaj funkcija u naseljima u svrhu optimizacije mreža
- formiranje građevinskih područja po načelu racionalnog korištenja prostora, iskorištenja rezervi formiranih struktura i oblikovanja krajobraza
- građenje izvan građevinskog područja

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije donesen je odlukom Županijske skupštine Splitsko-dalmatinske županije na 13. sjednici održanoj 24. listopada 2002. godine („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“ broj 1/03) te je izvršen ispravak iste odluke („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“ broj 8/04). Usklađenje s PPSDŽ s „Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora“ izvršen je 2005. i 2006. godine te su ista objavljena u „Službenom glasniku Splitsko-dalmatinske županije“ broj 5/05 i 5/06. Izmjene i dopune PPSDŽ do sada su izrađene i donesene tijekom 2007. godine i objavljene u „Službenom glasniku Splitsko-dalmatinske županije“ broj 13/07 i posljednje izmjene i dopune PPSDŽ donesene 2013. godine i objavljene u „Službenom glasniku Splitsko-dalmatinske županije“ broj 9/13. Ocjena je, da su Izmjenama i dopunama PPSDŽ koje su donesene 2013. godine, planerskim rješenjima i mjerama stvorene pretpostavke i široke mogućnosti gospodarskog razvoja prvenstveno u području energetike kroz dodatno iskorištavanje vodnog potencijala, dodatne trase plinovoda u svrhu plinifikacije prostora Županije i izgradnje proizvodnih elektroenergetskih objekata, planiranja većeg broja lokacija za vjetro i solarne elektrane, izgradnju malih hidroelektrana i sukladno tome adekvatno planiranje prijenosnih sustava.

U međuvremenu je donesena *Odluka o izradi izmjena i dopuna Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije* („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“ broj 63/18 od 24. travnja 2018.), prvenstveno zbog potrebe za usklađenjem s Zakonom o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 153/13, 65/17).

Odlukom su definirani ciljevi koje je potrebno ostvariti u postupku izrade i donošenja Plana;

- Usklađenje s „Zakonom o prostornom uređenju“ („Narodne novine“, broj 153/13 65/17). Usklađenjem sa Zakonom ukinula bi se pojedina ograničenja kod planiranja zona izdvojene ugostiteljsko turističke namjene (obavezan postupak izgradnje hotelskog smještaja u ovim zonama), ograničenja kod planiranja luka nautičkog turizma, izmjena uvjeta gradnje za golf igrališta i športske zone, stambene i pomoćne građevine za osobne potrebe i za potrebe seoskog turizma i drugo, što podrazumijeva i izmjenu provedbenih odredbi plana kojima se propisuju mjere, uvjeti i kriteriji za građenje građevina i provedbu drugih zahvata u prostoru.
- Usklađenje sa drugim zakonima i podzakonskim aktima koji imaju utjecaj na sustav prostornog uređenja.
- Usklađenje sa zahtjevima i drugih pravnih subjekata i prijedlozima jedinica lokalne samouprave u skladu sa zakonskim i prostornim mogućnostima.
- Osigurati prostorne uvjete za razvoj programa zdravstvenog turizma (zona izdvojene ugostiteljsko-turističke namjene) u Nerežišćima na otoku Braču.
- Zahvate u prostoru koji su PP SDŽ definirani kao „Projekti u istraživanju“ planerski definirati sukladno izrađenim studijama, projektima ili drugom dokumentacijom.

- Usklađenje s donesenim strateškim dokumentima državne i županijske razine.
- Valorizirati i implementirati strategije, studije i projekte županijskog značaja koje su u postupku izrade (Županijska razvojna strategija, Akcijski plan razvitka nautičkog turizma, Studija sidrišta i potapanja brodova, Masterplan mobilnosti u Splitsko-dalmatinskoj županiji i dr.), te analizirati i odrediti mjere u odnosu na klimatske promjene (povećanje razine mora) za provedbu zahvata u prostoru.
- Usklađenje sa posebnim zahtjevima tijela državne uprave i državnih javnih poduzeća.
- Određivanje smjernica za izradu urbanističkih planova uređenja na izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja.

Nakon izrade Nacrta prijedloga ID PPSDŽ-a izrađena je Strateška studija utjecaja na okoliš ID PPSDŽ-a. Stručno povjerenstvo za Stratešku studiju utjecaja na okoliš Izmjena i dopuna PPSDŽ-a na temelju članka 72. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša na sjednici održanoj dana 12. rujna 2019. godine je donijelo mišljenje da je Strateška studija o utjecaju na okoliš Izmjena i dopuna Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije cjelovita i stručno utemeljena.

Odlukom o utvrđivanju Prijedloga ID PPSDŽ-a i objavi javne rasprave od 4. studenog. 2019. godine Prijedlog Plana upućen je na javnu raspravu. Obavijest i poziv za Javnu raspravu Prijedloga ID PPSDŽ-a i Strateške studije utjecaja na okoliš ID PPSDŽ-a objavljeni su 8. studenog 2019. godine. Javna rasprava o Prijedlogu ID PPSDŽ-a i Strateškoj studiji utjecaja na okoliš ID PPSDŽ-a održana je od 14. studenoga do 16. prosinca 2019. godine. U javnoj raspravi prihvaćena su mišljenja, prijedlozi i primjedba (Javnopravnih tijela, jedinica lokalne samouprave, pravnih i fizičkih osoba) koja su utjecala na promjene u Prijedlogu plana te je sukladno odredbama članka 104. Zakona provedena ponovna javna rasprava.

Izvod iz Prijedloga III. ID PPSDŽ

Uvjeti razgraničenja prostora prema obilježju, korištenju i namjeni

Tablica 13. Uvjeti razgraničenja prostora prema obilježju

Funkcionalne cjeline			Administrativne cjeline
Regija	Mikroregije	Prostorne cjeline	Općine i Gradovi
Splitsko-dalmatinska županija	Obalna	Splitska konurbacija (dio)	Gradovi-Kaštela, Omiš (dio), Solin (dio), Split (dio), Trogir (dio), Općine-Klis (dio), Marina (dio), Dugi Rat, Podstrana, Seget (dio),
	Zaobalna	Splitska konurbacija (dio)	Općine-Dugopolje, Gradovi-Omiš (dio), Solin (dio),
		Poljica	Grad-Omiš (dio),

Zaštićeni dijelovi prirode

Na području Grada Omiša nalaze se, sukladno Upisniku zaštićenih područja kojeg vodi nadležno državno tijelo za poslove zaštite prirode, sljedeća zaštićena područja:

Naziv zaštićenog dijela prirode - lokalitet	Kategorija zaštite	Godina proglašenja	Registarski broj
Kanjon Cetine od ušća do iznad Radmanovih mlinica	Značajni krajobraz	1963.	102

Zaštita kulturnih dobara

Na području Grada Omiša nalaze se sljedeća zaštićena i preventivno zaštićena nepokretna kulturna dobra:

Redni broj	KULTURNO DOBRO	VRSTA	NASELJE	Broj registra
455.	Ruralna cjelina zaseoka Gorica	Kulturno-povijesna cjelina	Lokva Rogoznica	RST-0734-1973
456.	Kulturno - povijesna cjelina Omiša	Kulturno-povijesna cjelina	Omiš	Z-4066
457.	Ruralna cjelina zaseoka Rodići	Kulturno-povijesna cjelina	Trnbusi	Z-6694
458.	Ruralna cjelina Ume	Kulturno-povijesna cjelina	Tugare	Z-4647
459.	Ruralna cjelina Čažin Dolac	Kulturno-povijesna cjelina	Tugare	Z-5208
460.	Ruralna cjelina Zakućac	Kulturno-povijesna cjelina	Zakućac	RST-0743-
461.	Stambeno-gospodarski sklop s kulom Banić	POJEDINAČNO	Donji Dolac	P-5678
462.	Kuća Bilić	POJEDINAČNO	Donji Dolac	Z-5832
463.	Crkva sv. Roka	POJEDINAČNO	Donji Dolac	Z-7024
464.	Crkva sv. Arnira	POJEDINAČNO	Dubrava	Z-6507
465.	Crkva sv. Luke i srednjovjekovno groblje	POJEDINAČNO	Dubrava	Z-7025
466.	Crkva i groblje sv. Ciprijana	POJEDINAČNO	Gata	Z-5595
467.	Crkva sv. Jure	POJEDINAČNO	Gata	Z-6298
468.	Crkva Uznesenja Marijina (Gospa od Smova)	POJEDINAČNO	Gata	Z-6399
469.	Težačka staza Gornji Dolac - Gata	POJEDINAČNO	Gornji Dolac	P-5641

470.	Crkva sv. Roka	POJEDINAČNO	Gornji Dolac	Z-7026
471.	Mlinice i stupe	POJEDINAČNO	Kostanje	RST-0861-
472.	Kula Jerončić	POJEDINAČNO	Kostanje	Z-5739
473.	Kuća Mile Gojsalić	POJEDINAČNO	Kostanje	Z-5859
474.	Crkva sv. Vida	POJEDINAČNO	Lokva Rogoznica	RST-0643-
475.	Ruralna cjelina Sklop kuća "Kapinovi dvori"	POJEDINAČNO	Lokva Rogoznica	Z-5092
476.	"Kuća na cesti"	POJEDINAČNO	Lokva Rogoznica	Z-5601
477.	Crkva sv. Kuzme i Damjana	POJEDINAČNO	Lokva Rogoznica	Z-6415
478.	Crkva sv. Antuna Opata	POJEDINAČNO	Naklice	Z-6300
479.	Kuća i zbirka Petra Radmana	POJEDINAČNO	Omiš	RST-0062
480.	Zgrada, Knezova Kačića 5	POJEDINAČNO	Omiš	RST-0998-
481.	Zgrada, Poljički trg 2	POJEDINAČNO	Omiš	RST-1001-
482.	Kuća Caralipeo, Josipa Pupačića 4 i 5	POJEDINAČNO	Omiš	RST-1074-
483.	Tvrđava Starigrad (Fortica)	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5012
484.	Ilirsko sjemenište	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5040
485.	Crkva sv. Mihovila	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5043
486.	Crkva sv. Duha	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5059
487.	Crkva sv. Petra	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5062
488.	Kuća Pavišić, Fošal 19	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5077
489.	Kuća, Poljički trg 1	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5079
490.	Zgrada Općine, Trg kralja Tomislava 5	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5080
491.	Kuća, Knezova Kačića 12	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5081
492.	Franjevački samostan i crkva na Skalicama	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5126
493.	Zgrada, Ivana Katušića 1	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5132
494.	Zgrada, Knezova Kačića 4	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5133

495.	Zgrada, Knezova Kačića 8	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5135
496.	Zgrada, Trg sv. Mihovila 1	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5460
497.	Kuća s natpisom s nekadašnje mletačke kancelarije, Jurja Šubića 1	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5475
498.	Zgrada, Fošal 12	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5476
499.	Arheološko nalazište Brzet	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5687
500.	Zgrada, Trg Stjepana Radića 5	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5720
501.	Zgrada, Preradovićeve 7	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5736
502.	Arheološka zona Baučići (antički Oneum)	POJEDINAČNO	Omiš	Z-5970
503.	Kula Peovica (Mirabela) s kaštelom	POJEDINAČNO	Omiš	Z-6859
504.	Arheološko nalazište vile rustike na lokalitetu Miri	POJEDINAČNO	Ostrvica	Z-7261
505.	Mlinica sela Podgrađe	POJEDINAČNO	Podgrađe	Z-5010
506.	Pavića most na rijeci Cetini	POJEDINAČNO	Podgrađe	Z-5685
507.	Sklop crkve sv. Ante opata i župne kuće	POJEDINAČNO	Seoca	Z-6862
508.	Arheološko nalazište uz groblje	POJEDINAČNO	Slime	RST-1401
509.	Crkva sv. Ivana Krstitelja	POJEDINAČNO	Slime	Z-5357
510.	Crkva sv. Luke	POJEDINAČNO	Srijane	Z-7010
511.	Crkva sv. Ante	POJEDINAČNO	Srijane	Z-7016
512.	Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije s grobljem	POJEDINAČNO	Srijane	Z-7027
513.	Crkva sv. Luke na groblju	POJEDINAČNO	Trnbusi	Z-6294
514.	Crkva sv. Frane	POJEDINAČNO	Tugare	Z-6282
515.	Župna crkva (Porođenja Blažene Djevice Marije)	POJEDINAČNO	Tugare	Z-6299
516.	Crkva sv. Kate	POJEDINAČNO	Tugare	Z-6316
517.	Crkva Gospe od Bezgrešnog začeća i bratimska kuća u zaseoku Truša	POJEDINAČNO	Tugare	Z-6774

Zaštita izvorišta voda za ljudsku potrošnju

Vodoopskrbni rezervati vodnih resursa od strateškog značaja za sadašnju i buduću opskrbu vodom za piće vodom za ljudsku potrošnju su slivovi rijeke Cetine, Jadra, Matice i Žrnovnice, te izvorišta vode za piće na pripadajućim slivovima. Vodozahvati vode za ljudsku potrošnju na području Županije su: Izvor Jadra, izvor Žrnovnice, Ruda mala, Kosinac, Šilovka, Zagrad (Omiš), Kraljevac, Opačac, Banja, Butina, Vukovića vrilo, Dolac (Marina), Rimski bunar (Marina), Korita (Vis), Pizdica (Vis),), Libora (Jelsa), Jurjević-Gojsalić (Studenci – Omiš), K1 (Komiža), Garmica (Stari Grad), Vrutak (Makarska), Orašje (Tučepi), Vrutak i Grebice (Podgora), Baška Voda (Baška Voda) i Izbitac (Drašnice).

Uvjeti određivanja prostora građevina od važnosti za Državu i Županiju

- Građevine, površine i zahvati u prostoru državnog značaja

Prometne i komunikacijske građevine i površine državnog značaja na području Županije su:

1. Cestovne građevine

1.1. Autoceste i državne ceste - izgrađene i kategorizirane:

Autoceste i državne ceste u Splitsko-dalmatinskoj županiji			
Broj ceste	Opis ceste	Duljina km	Širina m
70	Omiš (D8) – Naklice – Gata – čvor Blato n/C (A1)	21,6	7,00

Planirane državne ceste i ceste u izgradnji:

- Državna cesta Trogir - Omiš sa spojnim cestama do postojećih državnih cesta i luke otvorene za javni promet Dugi Rat,
- Spojna cesta od čvora Blato n/C do čvora Dugi Rat na državnu cestu Trogir – Omiš,

Građevine i površine pomorske plovidbe:

4.2. Luke posebne namjene državnog značaja::

4.2.2. Luke nautičkog turizma (preko 200 vezova):

- Omiš – Garma

Energetske građevine državnog značaja koje se nalaze na području Splitsko-dalmatinske županije su:

- Vjetroelektrane:

- Predviđene lokacije za vjetroelektrane snage veće od 20MW. S obzirom da se elektrane mogu graditi i etapno odnosi se na konačnu instaliranu snagu. Uvjeti i kriteriji za planiranje su sadržani u članku 164. oovog Plana.

R. br.	Grad/Općina	Mjesto/položaj	Izgrađeno/neizgrađeno
16.	Omiš	Kostanje (Kom-Orjak-Greda)	Izgrađeno
26.	Trilj, Omiš, Šestanovac	Brdo Umovi	Neizgrađeno

Vodne građevine državnog značaja koje se nalaze na području Splitsko-dalmatinske županije su:

Vodoopskrbni sustavi:

- Vodoopskrbni sustav Omiš-Brač- Hvar- Vis-Šolta, koji se ovisno o upravi ili prostornoj cjelini dijeli na:

- Podsustav Omiš

Kompenzacijski bazen Prančevići za potrebe regionalnog vodovoda Omiš, Brač, Hvar i Šolta.

Građevine, površine i zahvati u prostoru županijskog značaja

Građevine županijskog značaja, (prema Uredbi o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog/regionalnog značaja) razvrstavaju se na:

Cestovne građevine

Županijske ceste

ŽUPANIJSKE CESTE		
Broj ceste	Opis ceste	Duljina (km)
6166	Omiš (D8) – Kučiće – Slime – D39	24,0

Energetske građevine su:

Dalekovodi od 35 kV do 220 kV s trafostanicama i rasklopnim postrojenjima na tim dalekovodima:

- TS 35/10 kV: Brodogradilište, Gripe, Gomilica, Miljevac, Majdan, Klis, Kaštela, Brižine, Sveti Kajo, Sv. Juraj, Čiovo, Trogir, Divulje, Marina, Grohote, Milna, Postira, Bol, Pučišća, Stari Grad, Hvar, Vis, Omiš, Ravnice, Kraljevac, Baška Voda, Makarska, Podgora, Brist, Muć, Vrlika, Ruda, Sinj 1, Sinj 2, Trilj, Prančevići, Medov Dolac, Imotski

Vodne građevine su :

3. Građevine za vodoopskrbu:

3.1. Zahvati voda:

Naziv izvorišta	Minimalna izdašnost (l/s)	Tip vodozahvata	Instalirani kapacitet (l/s)	Godina izgradnje
Zagrad (Omiš)	3000	pov. voda	630	1966.g.

Građevine sustava odvodnje.

- Pod tim građevinama podrazumijevaju se građevine i instalacije sustava odvodnje, pročišćavanja i ispuštanja otpadnih voda kapaciteta 10.000 ES do 100.000 ES i sustavi odvodnje u "osjetljivom" i "vrlo osjetljivom području" i u zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za potrošnju.

Sustavi iznad 10.000 ES:

- Sustav odvodnje otpadnih voda Grada Omiša,

Površine županijskog značaja su:

- površine izdvojenih građevinskih područja područnog (regionalnog) značaja gospodarske i/ili javne namjene – Centar izvrsnosti SDŽ (Nova Sela, Omiš),

Uvjeti smještaja gospodarskih sadržaja u prostoru

Turizam

UNUTAR PROSTORA OGRANIČENJA							
REDNI BROJ	GRAD/OPĆINA	NASELJE	NAZIV	MAX. POVRŠINA (ha)	MAX. KAPACITET	VRSTA	IZGRAĐENO/NEIZGRAĐENO
53.	OMIŠ	LOKVA ROGOZNICA	IVAŠNJAK	15,17	520	T	Neizgrađena
54.			PLANI RAT	13,60	700	T, Kamp	Neizgrađena

IZVAN PROSTORA OGRANIČENJA						
REDNI BROJ	GRAD/OPĆINA	NASELJE	NAZIV	MAX. POVRŠINA (ha)	MAX. KAPACITET	VRSTA
24.	OMIŠ	BLATO NA CETINI	BLATO NA CETINI	1,60	200	T
25.		PISAK	DOVANJ	2,00	150	T
26.		SLIME	DOVANJ	2,50	150	T
27.		TUGARE	TUGARE	3,50	400	T

Osnovni kriteriji za izgradnju površina ugostiteljsko-turističke namjene unutar naselja, za postojeće i novoplanirane zone:

- Prilikom izgradnje hotela, aparthotela i hotela posebnog standarda moraju se smještajno i gabaritno uklopiti u oblike i mjerila prirodnog ambijenta i šireg urbaniteta. Najveća katnost je 6 nadzemnih etaža, završno ravni ili kosi krov. Na području gradova Splita, Makarske, Kaštela i Omiša ti objekti mogu imati i veću katnost. Prilikom izgradnje ovih objekata može se planirati više podrumskih etaža za smještaj prometa u mirovanju (garaže) i drugih hotelskih sadržaja.

Rudarske građevine, postrojenja za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina i istražni prostori ugljikovodika

Površine za istraživanje mineralnih sirovina (boksit, sadra, tehnički građevni kamen, arhitektonski građevni kamen, tupina i asfalt) određene su unutar područja općina: Pučišća, Selca, Nerežišća, Šolta, Seget, Marina, Klis, Hrvace, Cista Provo, Lovreć, Šestanovac, Dicmo, Muć, Dugopolje i Runovići, i gradova: Hvar, Omiš, Trogir, Sinj, Solin, Stari Grad, Supetar, Imotski, Kaštela, Trilj, Split (eksploatacijsko polje Srinjine i Perun kao prostor u sanaciji do privođenja konačnoj namjeni), Vrgorac i Vrlika. Na temelju kriterija ovog Plana, Prostornim planovima uređenja općina i gradova odredit će se mogućnost eksploatacije.

Ostale gospodarske djelatnosti

	NASELJE	NAZIV	POVRŠINA (ha)	VRSTA
OMIŠ	KOSTANJE	KOSTANJE	157,0	Poslovna

Športska namjena

REDNI BROJ	GRAD/OPĆINA	NASELJE	NAZIV	POVRŠINA (ha)	VRSTA
UNUTAR ZOP-a					
9.	OMIŠ	KUČIĆE	KUČIĆE	0,91	R2
10.		SMOLONJE	SMOLONJE	2,04	R2
11.		PODAŠPILJE, SVINIŠĆE	PODAŠPILJE	0,42	R2
12.		KOSTANJE	KOSTANJE	3,04	R2

Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti u prostoru

- Centar izvrsnosti SDŽ - Nova sela (Omiš), planira se kao građevina i zahvat županijskog značaja (u daljnjem tekstu: „CI SDŽ“). CI SDŽ planira se u naselju Nova Sela uz cestu Ugljane – Blato n/C (između D60 i A1). CI SDŽ je u funkciji obrazovanja i odgoja djece, podizanja razine izvrsnosti, razvoja potencijala izvrsne i potencijalno darovite djece, razvoja novih tehnologija. Unutar centra se planira izgradnja odgojno-obrazovnih, smještajnih, kulturnih i športsko-rekreacijskih sadržaja.

Uvjeti određivanja građevinskih područja i korištenja izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja

Kriteriji za utvrđivanje građevinskih područja

Grad	Površina km ²	Provjera površina prema	Popis 1981	Popis 1991	Popis 2001	Popis 2011	Odnos broja stanovnika 2011/20	GPN (2012) (ha)	GUSTOĆA br stanovnika 2011/plan.G PN (st/ha)	Planirana gustoća stanovanja	GPN u odnosu na površinu grada/općine
Omiš	265,53	266,41	15056	15630	15472	14872	Pad (-3,9)	1533,1	9,7	33	5,8

Uvjeti uređivanja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava u prostoru

Prometni infrastrukturni sustavi

Ceste

- Državna cesta Trogir - Solin - Stobreč - Omiš sa spojom cestom Čvor Mravince (Dračevac) - Čvor TTTS te čvorovima Grljevac, Podstrana. Jesenice, Dugi Rat, Omiš, Ravnice i pripadajućim spojevima na postojeće državne ceste. Moguća je fazna i etapna gradnja ceste s time da svaka faza ili etapa predstavlja funkcionalnu cjelinu.
- Rekonstrukcija i djelomično izmještanje D70 Omiš (D8) – Naklice – Gata – čvor Blato n/C (A1) s izgradnjom tunela na području Zakučca u svrhu sanacije usjeka,

Operativnim programom prioritetne mjere trebalo bi primarno svesti na:

2. Izgradnju i rekonstrukciju zaobilaznica svih većih gradskih središta i naselja gdje treba izdvojiti:

- izmještanje i rekonstrukciju na dionici Stobreč - Omiš - istok (Ravnice) - Dupci (DC -8)
- Rekonstrukcija postojeće DC-8 na dionici Stobreč - Omiš - istok - Ravnice - Pisak - Dupci, svakako uključujući čvor Dupci kao početak jedne od važnih poprečnih veza juga Hrvatske na Jadransku autocestu.
- Završetak realizacije D-70 na dionici Omiš-Gata spoj s odvojkom Naklice, koji i omogućava funkcionalnu alternativu DC-8 na dionici Stobreč - Omiš.

Morske luke

Red. broj	Planirani Značaj	Naselje/područje	Postojeće/planirano
12.	Ž	Omiš	postojeće
48.	L	Mimice	postojeće
49.	L	Pisak	postojeće

R.b.	Općina/ Grad	Naselje	Naziv	Opis	Max. Kapacitet (broj vezova u moru)	Značaj
7.	Omiš	Omiš	Garma	Planirana	200	D
34.	Omiš	Omiš	Ribnjak	Planirana	195	Ž

R.b	GRAD/OPĆINA	Naselje/područje	Planirani značaj
11.	OMIŠ	1. Brzet	Ž
12.		2. Nemira	Ž
13.		3. Stanići	Ž
14.		4. Čelina – Zavode	Ž
15.		5. Lokva Rogoznica	Ž
16.		6. Plani Rat	Ž
17.		7. Ivašnjak (uvala Rape)	Ž
18.		9. 8. Marušići	Ž
19.		10. 9. Uvala Borak	Ž

R.b.	Grad/Općina	Naselje/područje
8.	Omiš	Omiš
9.	Omiš	Mimice

Infrastruktura vodoopskrbe i odvodnje

Vodovod Omiškog područja se sastoji od uređaja za pročišćavanje Zagrad i čeličnog cjevovoda, s odvojcima Omiš-istok i Omiš-zapad. Ukupna dužina cjevovoda je 35 km.

- Zahvat vode za vodoopskrbni sustav Omiš-Brač-Hvar-Vis-Šolta nalazi se u zasunskoj komori HE Zakućac (Zagrad). Odatle čeličnim cjevovodom ide do uređaja za pročišćavanje (Zagrad) gdje se pročišćava do stupnja higijenske zdravstvene ispravnosti voda za piće vode za ljudsku potrošnju. Instalirani kapacitet zahvata iznosi 630l/s, a minimalna izdašnost 3000 l/s. Vodovod je s velikim neravnomjernostima potrošnje tijekom godine (omjer zimske i ljetne potrošnje je i do 1:10), napregnut ljeti do krajnjih granica, te je rad na povećavanju kapaciteta potrebno ažurirati.

- Planira se izgraditi nova dionica sustava: Omiš - Dugi Rat - Podstrana koja će se također opskrbljivati sa zahvata Zagrad.

- Regionalni vodovod Omiš-Brač-Hvar-Šolta treba proširiti na otok Vis. Cijeli postupak treba provesti u tri faze.

- Od Omiša do Brača, položena su četiri podmorska cjevovoda, a od izlaza podmorskih cjevovoda iz mora u uvali Trstena do centralne vodospreme Brač, izgrađen je čelični cjevovod.

- U tijeku je izgradnja objekata kanalizacijskog sustava grada Omiša. Prema usvojenom rješenju, grad Omiš rješava odvodnju otpadnih voda odvojeno od sustava naselja Dugi Rat. U sklopu izgradnje I faze kanalizacijskog sustava grada Omiša u tijeku 1999. i 2000. godine izgrađen je podmorski ispust duljine 1700 m sa obalnim tlačnim kolektorom duljine 750 m, te je izvršena kompletna rekonstrukcija crpne stanice CS 4 na lokaciji "Punta". Tijekom 2000. godine nastavljena je izgradnja sustava, 135 m kolektora i izgradnja višenamjenskog objekta "Priko" koji se sastoji od mehaničkog tretmana, CS7 i CS podmorskog ispusta.

- Istočni dio općine Dugi rat, tj. istočni sliv "Omiš" (Luka, Rogač, Duće) priključit će se na sustav Omiša, dok se za ostali dio naselja Dugi rat razmatra varijanta zasebnog sustava sa uređajem i ispustom ili priključenja na sustav Omiša.

Energetska infrastruktura

- Planirani vodovi, transformatorske stanice i rasklopna postrojenje napona 110 kV i nižeg, od važnosti za Županiju na području Splitsko-dalmatinske su:
 - o TS 110/20(10) kV, Omiš
 - o KB 2 x 110 kV, Zakučac – Omiš
- Na području Županije određeno je 31 zona za vjetroelektrane: Cista Provo (Lukovac), Hrvace (Vučipolje-Hrvace), Klis/Dugopolje (Kočinje brdo), Klis/Lećevica (Dugobabe), Klis/Muč (Pometeno Brdo-Projini doci), Lećevica/Klis (Lećevica), Lovreć/Lokvičići (Vilinjak i Kamenjak), Lovreć/Proložac (Marasovo brdo), Marina/Seget (Boraja), Muć (Moseć, Ričipolje i Plane), Muć/Sinj/Dicmo (Visoka-Zelovo), Muć/Hrvace (Gornje Ogorje), Omiš (Kostanje), Prgomet/Lećevica/Kaštela (Opor), Prgomet/Lećevica (Sitno Gornje), Primorski Dolac (Glunča), Proložac, Seget/Marina (Njivice-Jelinak), Sinj (Bili Brig-Vaganj), Sinj/Hrvace (Ogorje), Šestanovac (Katuni), Trilj/Cista Provo (Bradarića kosa), Trilj/Omiš/Šestanovac (Brdo Umovi), Trilj/Dicmo/Sinj (Čemernica), Trilj (Voštane), Vrgorac, Vrlika (Svilaja), Zagvozd/Zmijavci/Runovići (Osoje).

Program korištenja plina

- Konceptija plinifikacije područja gradova Trogira i Splita te susjednih gradova: Kaštela, Solina i Omiša te općina: Dugopolje, Klis, Podstrana i Dugi Rat (plinski distributivni sustav prve faze plinifikacije) se oslanja na razvoj magistralnog plinovoda Bosiljevo - Split i pripadajućih mjernoregulacijskih stanica MRS Trogir i MRS Split (u Dugopolju).
- Iz RS SPLIT 2 opskrbljivat će se srednjetačnom plinskom mrežom, max radnog tlaka 4 bar pretlaka, potrošači na području gradova Splita i Omiša te općina Podstrana i Dugi Rat

Telekomunikacijski sustavi

	Grad/Općina	planirani UPS
26	Grad Omiš	Mimice

lokacije TV i FM odašiljača u Splitsko-dalmatinskoj županiji:

Redni bro	Naziv objekta	Status objekta
28	Omiš	pričuva
29	Omiš II	u funkciji

Mjere zaštite prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno- povijesnih cjelina

Zaštićeni dijelovi prirode

Redni broj	Naziv predloženog dijela prirode – lokalitet	Općina / Grad	Prijedlog za kategorizaciju
1.	Cetina - Izvor i vodotok rijeke	Općine: Hrvace, Otok, Cista Provo, Šestanovac i Zadvarje Gradovi: Vrlika, Sinj, Trilj i Omiš	značajni krajobraz
16.	Vruja – kopneni i morski prostor	Grad Omiš, Općina Zadvarje	značajni krajobraz
38.	Prijevoj Dupci (paleontološki nalazi)	Općina Brela, Općina Zadvarje, Grad Omiš	spomenik prirode (geološki, paleontološki)

Mjere provedbe

Obveza izrade dokumenata prostornog uređenja

Prostorni planovi uređenja općina i gradova donose se za:

- Gradove: Hvar, Imotski, Kaštela, Komiža, Makarska, Omiš, Sinj, Solin, Split, Stari Grad, Supetar, Trilj, Trogir, Vis, Vrgorac i Vrlika.

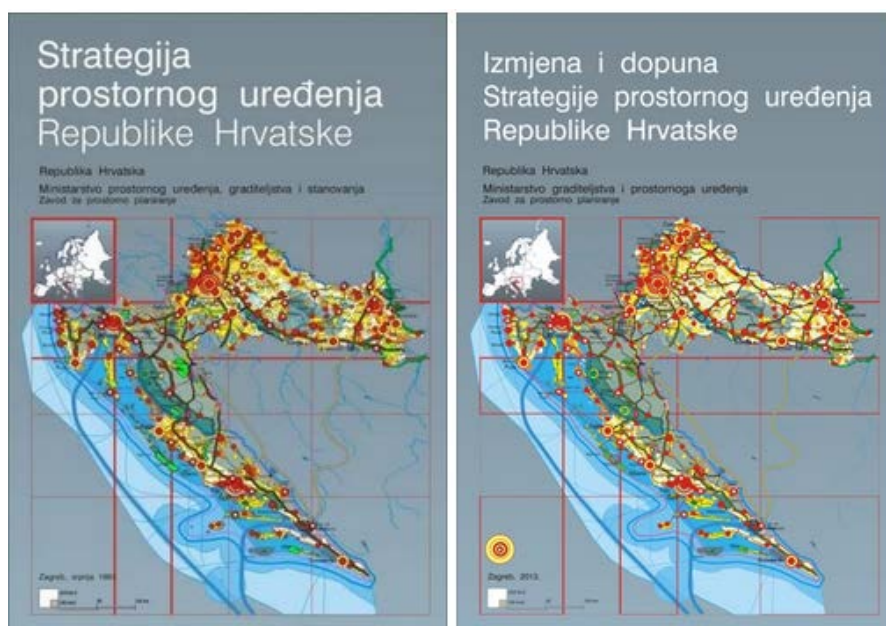
- Općine: Baška Voda, Bol, Brela, Cista Provo, Dicmo, Dugi Rat, Dugopolje, Gradac, Hrvace, Jelsa, Klis, Lećevica, Lokvičići, Lovreć, Marina, Milna, Muć, Nerežišća, Okrug, Otok, Podbablje, Podgora, Podstrana, Postira, Prgomet, Primorski Dolac, Proložac, Pučišća, Runović, Seget, Selca, Sućuraj, Sutivan, Šestanovac, Šolta, Tučepi, Zadvarje, Zagvozd i Zmijavci.

S obzirom na smještajne kriterije, na način kako pojedine djelatnosti funkcioniraju u prostoru u odnosu na planirane potrebe, određene su sljedeće mjere razvoja:

- Apsolutni prioritet ima izgradnja državne ceste Trogir-Omiš sa svim pripadajućim čvorovima i spojnim cestama, te prometne zone i terminali od značaja za državu. Prednost imaju i dionice državne ceste Split-Zagreb, te obilaznice Sinja i Dicma;

Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske preispitana je dosadašnja koncepcija Prostornog plana Republike Hrvatske (iz 1988. g.), te je na temelju novo utvrđenih strateških ciljeva i novih stremljenja utvrđena nova orijentacija dugoročnog prostornog razvitka, s posebnim obzirom prema zaštiti prirode i kulturne baštine i ukupnog vrijednog prostora Hrvatske, prema načelima održivog razvitka.

Slika 10. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske

Strategijsko planiranje zacrtava potrebne osnovne koridore i norme za budući razvoj, te tako postaje učinkovita instrumentalizacija dugoročnih ciljeva iznalaženjem i usmjeravanjem na prioritete i oblikovanje ostvarivih kvalitetnih rezultata.

Posebnim vrijednostima hrvatskog prostora, na način kako je to utvrđeno Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske, smatraju se zaštićena područja prirode, spomenici graditeljske baštine i zaštićene povijesne cjeline, morska obala i značajni prirodni resursi.

Prostor Splitsko dalmatinske županije, (a u okviru njega i prostor Grada Omiša) pripada prostornoj cjelini županija jadranske Hrvatske. U okviru ove prostorne cjeline posebno se ističe turistička razvojna komponenta kao glavna strateško razvojna odrednica za čije je unapređenje bitno određivanje kriterija korištenja područja obale te mjera poboljšanja kvalitete prostora i okoliša.

Hrvatski sabor na sjednici 14. lipnja 2013., donio je Odluku o izmjenama i dopunama Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske; izmjene se uglavnom odnose na infrastrukturne sustave; promet.

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

2.1. Prostorna Struktura korištenja i namjene površina jedinice lokalne samouprave

Organizacija prostora Grada Omiša temelji se na prikladnosti prostora za pretežne ili karakteristične namjene kao i na utvrđivanju dinamičnih djelovanja i učinaka funkcija u prostoru (prometni sustavi, urbana mreža, gravitacije, poticaji razvoju i revitalizaciji pojedinih područja, općoj zaštiti i uređenju prostora i sl.).

U korištenju i namjeni prostora Grada Omiša razlikuju se sljedeće površine:

1. Razvoj i uređenje površina naselja
2. Razvoj i uređenje površina izvan naselja

1. Razvoj i uređenje površina naselja; obuhvaća cjelinu izgrađenog i neizgrađenog dijela naselja tj. prostore izgrađenih naseljskih struktura, kao i površine namijenjene razvoju i širenju naselja. U okviru cjelina naselja posebno su izdvojene zone namijenjene razvoju određenih djelatnosti (gospodarskoj namjeni, poslovnoj namjeni, ugostiteljsko-turističkoj namjeni, športsko rekreacijskoj namjeni i si.), kako bi se sačuvala od gradnje isključivo stambenih građevina i doprinijele unapređenju naseljskih struktura.

Kao građevinska područja ističu se i graditeljski sklopovi (evidentirane povijesne graditeljske cjeline) za koje nije predviđena oprema naseljskim sadržajima i utvrđivanje građevinskih područja, već obnova i revitalizacija u funkciji poljoprivredne proizvodnje i turizma. Obnova ovih sklopova od izuzetne je važnosti za reafirmaciju povijesnih i graditeljskih vrijednosti prostora zaleđa i dubine tj. kopnenih dijelova.

Tablica 14. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina naselja Grada Omiša

		GRAĐEVINSKA PODRUČJA																		
P O D R U Č J E	NASELJE	RAZVOJ I UREĐENJE POVRŠINA NASELJA																		
		MJEŠOVITA NAMJENA		JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA		PROIZVODNA NAMJENA		POSLOVNA NAMJENA		UGOSTITELJSKO TURISTIČKA		ŠPORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA						NASELJE UKUPNO		
		izgr.	neizgr.	izgr.	neizgr.	izgr.	neizgr.	izgr.	neizgr.	izgr.	neizgr.	R1		R2		R3		izgr.	neizgr.	ukupno
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Z A O B A L N O P O D R U Č J E	BLATO n/C	43,4	38,0							0,8								43,4	38,8	82,2
	ČIŠLA	17,8	18,3															17,8	18,3	36,1
	DOLAC DONJI	66,4	36,1															66,4	36,1	102,5
	DOLAC GORNJI	25,2	21,4															25,2	21,4	46,6
	DUBRAVA	19,6	23,5															19,6	23,5	43,1
	GATA	33,8	31,3															33,8	31,3	65,1
	KOSTANJE	35,9	26,5															35,9	26,5	62,4
	KUČICE	44,8	34,4															44,8	34,4	79,2
	NAKLICE	14,7	15,0									0,5						15,2	15,0	30,2
	NOVA SELA	28,3	19,0															28,3	19,0	47,3
	OSTRVIČA	12,9	13,6															12,9	13,6	26,5
	PODAŠPILJE	5,0	8,3															5,0	8,3	13,3
	PODGRAĐE	17,3	18,4									0,6						17,9	18,4	36,3
	PUTIŠIĆI	5,7	2,2															5,7	2,2	7,9
	SEOCA	10,9	14,3															10,9	14,3	25,2
	SLIME	21,8	19,5				0,6		0,9			0,5						22,3	21,0	43,3
	SMOLONJE	5,8	4,6															5,8	4,6	10,4
	SRIJANE	40,9	33,2		1,0													40,9	34,2	75,1
	SVINIŠĆE	10,7	11,8										0,2					10,7	12,0	22,7
	TRNBUSI	28,1	18,5															28,1	18,5	46,6
	TUGARE	55,6	45,4									0,4						56,0	45,4	101,4
	ZVEČANJE	15,3	15,5															15,3	15,5	30,8
	Ukupno	559,9	468,8		1,0		0,6		0,9		0,8	2,0	0,2				0,0	561,9	472,3	1034,2
P O D R U Č J E	ČELINA	17,0	5,9							0,5			1,7					17,5	7,6	25,1
	LOKVA	32,6	30,3						1,0	8,7			1,5			1,0		42,3	32,8	75,1
	MARUŠIĆI	18,1	6,7						0,6								1,9	18,1	9,2	27,3
	MIMICE	25,4	9,8						1,2	0,2							0,4	25,6	11,4	37,0
	OMIŠ (i Borak)	101,2	41,1			2,3				10,0	22,7	6,1			2,3	4,0		123,6	66,1	189,7
	PISAK	17,8	20,0						0,4								3,0	17,8	23,4	41,2
	STANIĆI	29,7	17,2						0,7	3,1	8,5							32,8	26,4	59,2
	ZAKUČAC	3,8	4,5			8,7					0,6							12,5	5,1	17,6
	Ukupno	245,6	135,5			11,0			3,9	22,5	31,8	6,1	3,2		2,3	5,0	5,3	290,2	182,0	472,2
U K U P N O		805,5	604,3		1,0	11,0	0,6		4,8	22,5	32,6	8,1	3,4		2,3	5,0	5,3	852,1	654,3	1506,4

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Omiša („Službeni glasnik Grada Omiša“, broj: 03/04)

2. **Razvoj i uređenje površina izvan naselja**; obuhvaća poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene (osobito vrijedno, vrijedno i ostala obradiva tla) na kojima će se u budućnosti stimulirati revitalizacija poljoprivredne proizvodnje. U tu svrhu će se omogućiti gradnja građevina izvan građevinskih područja naselja (izvan obalnog pojasa) u funkciji obnove obiteljskih gospodarstava izuzev kompleksa polja. Šumske površine obuhvaćaju šumu isključivo osnovne namjene (zaštitnu; zaštita naselja, poljoprivrednih površina, zaštita od bujica i erozije, šumu posebne namjene, zaštićenu i rekreacijsku te ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište: pašnjaci, kamenjare, neobrađeno, neobraslo).

Tablica 15. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina izvan naselja Grada Omiša

GRADEVINSKA PODRUČJA																												
RAZVOJ I UREĐENJE POVRŠINA IZVAN NASELJA																												
PROIZVODNA			POSLOVNA			UGOSTITELJSKO TURISTIČKA								GOSPODARSKA NAMJENA IZVAN NASELJA UKUPNO			ŠPORTSKO REKREACIJSKA NAMJENA									IZVAN NASELJA UKUPNO		
						T2 ili T2,T3		T4 ili T1,T4		UKUPNO							R1		R2		R3		UKUPNO					
izgr.	neizgr.	ukupno	izgr.	neizgr.	ukupno	izgr.	neizgr.	izgr.	neizgr.	izgr.	neizgr.	ukupno	izgr.	neizgr.	ukupno	izgr.	neizgr.	izgr.	neizgr.	izgr.	neizgr.	izgr.	neizgr.	ukupno	izgr.	neizgr.	ukupno	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	
5,0		5,0					1,6					1,6	1,6	5,0	1,6	6,6						3,7		3,7	3,7	5,0	5,3	10,3
	7,4	7,4													7,4	7,4						2,0		2,0	2,0		9,4	9,4
	1,2	1,2													1,2	1,2	0,8						0,8	0,8		2,0	2,0	
	7,9	7,9													7,9	7,9	2,0						2,0	2,0		9,9	9,9	
				157,0	157,0										157,0	157,0	3,0						3,0	3,0		160,0	160,0	
	5,5	5,5													5,5	5,5	0,9						0,9	0,9		6,4	6,4	
				3,0	3,0										3,0	3,0	3,0						3,0	3,0		6,0	6,0	
								0,2		0,2		0,2	0,2			0,2		0,4	2,8			2,8	0,4	3,2	3,0	0,4	3,4	
															0,0	0,0					3,3		3,3	3,3		3,3	3,3	
	1,0	1,0													1,0	1,0										1,0	1,0	
							2,4					2,4	2,4		2,4	2,4					2,5		2,5	2,5		4,9	4,9	
				2,7	2,7										2,7	2,7	2,2		1,7			1,7	2,2	3,9	1,7	4,9	6,6	
	20,3	20,3													20,3	20,3										20,3	20,3	
	1,3	1,3													1,3	1,3										1,3	1,3	
	0,9	0,9					3,5					3,5	3,5		4,4	4,4					1,5		1,5	1,5		1,5	1,5	
																										4,4	4,4	
5,0	45,5	60,5		162,7	162,7		7,5	0,2		0,2	7,5	7,7	5,2	218,7	220,9		12,3	2,8		1,7	13,0	4,5	25,3	29,8	9,7	241,0	250,7	
							5,1	8,5		15,17	5,1	23,67	28,77	5,1	23,67	28,77				0,35			0,35		5,1	24,02	29,12	
			12,3	12,3	24,6									12,3	12,3	24,6			15,2			15,2	15,2	12,3	27,5	39,8		
							2,0				2,0	2,0		2,0	2,0										2,0	2,0		
			12,3	12,3	24,6	5,1	10,5		15,17	5,1	25,7	30,8	17,4	38,0	55,4				16,8			16,8	16,8		16,8	16,8		
5,0	45,5	60,5	12,3	175,0	187,3	5,1	18,0	0,2	15,17	5,3	33,2	36,5	22,6	253,7	276,3		12,3	2,8	32,4	1,7	13,0	4,5	67,7	62,2	27,1	311,3	338,5	

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Omiša („Službeni glasnik Grada Omiša“, broj: 03/04)

Struktura površina iz tablice 14. govori nam da izgrađeno područje unutar naselja obuhvaća cca. 852 ha, što čini 56,5% površine. Na mješovitu namjenu otpada 94,6%, javnu i društvenu 0,1%, proizvodnu 1,1%, poslovnu 0,3%, ugostiteljsko turističku 3,7%, a športsko rekreacijsku 3,7%.

Izgrađeno područje izvan naselja obuhvaća cca. 27 ha, što čini tek 8,0% površine. Ukupno, u prostoru građevinskih područja Grada Omiša izgrađeno je cca. 872 ha, što čini 47,3% površine.

2.2. Sustav naselja

Osnovu urbanog sustava naselja čini planiran sustav središnjih naselja. Taj sustav podrazumijeva međusobne odnose gradskih i ostalih naselja te njihov razmještaj u prostoru, tako da gradska središta oblikuju prostornu strukturu i opskrbljuju stanovništvo i gospodarstvo potrebnim sadržajima i infrastrukturnim uslugama. Obilježja tog sustava su broj stanovnika, funkcija, veličina gravitacijske zone, gustoća, rang i prostorna funkcija naselja.

Naselja u obuhvatu Prostornog plana uređenja Grada Omiša su: Blato na Cetini, Borak, Čelina, Čišla, Donji Dolac, Dubrava, Gata, Gornji Dolac, Kostanje, Kućice, Lokva Rogoznica, Marušići, Mimice, Naklice, Nova Sela, Omiš, Ostrvica, Pisak, Podašpilje, Podgrađe, Putišići, Seoca, Slime, Smolonje, Srijane, Stanići, Svinišće, Trnbusi, Tugare, Zakućac.

Područje Grada Omiša je prema Prostornom planu uređenja Grada Omiša podijeljeno u funkcionalnom smislu u dvije prostorne cjeline:

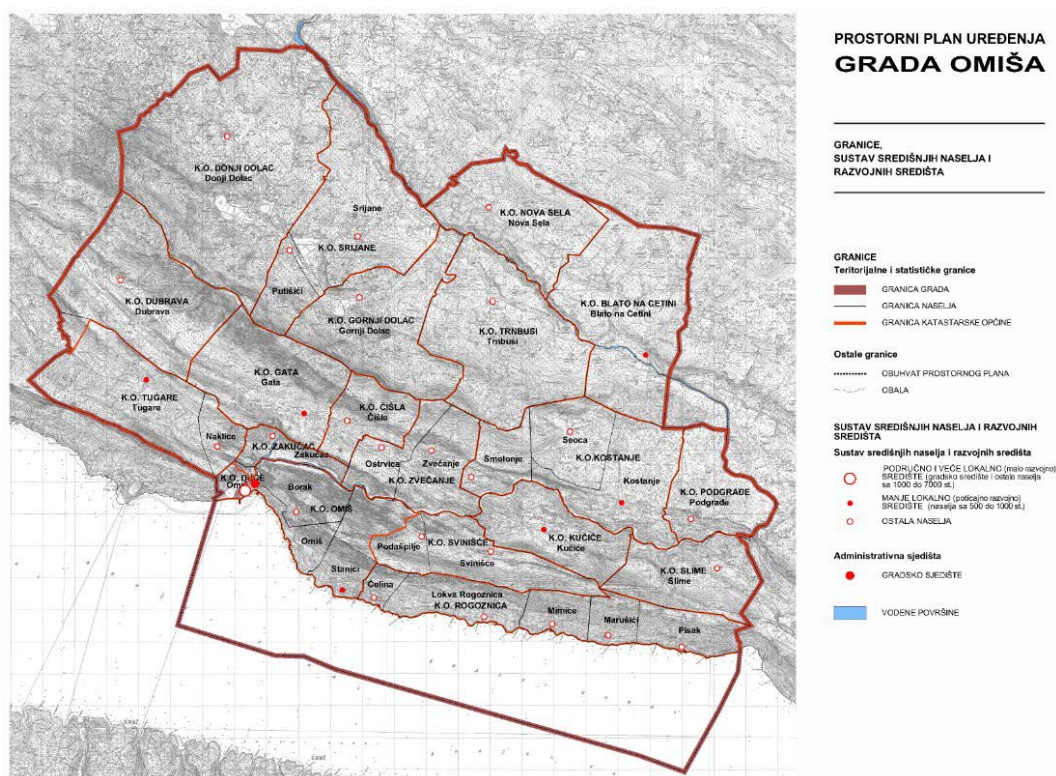
- obalnu koja obuhvaća naselja Borak, Čelina, Lokva Rogoznica, Marušići, Mimice, Omiš, Pisak, Stanići i Zakućac, površine 1429,9 ha što čini 61,0% ukupne kopnene površine Grada Omiša;
- zaobalna koja obuhvaća naselja Blato na Cetini, Čišla, Donji Dolac, Dubrava, Gata, Gornji Dolac, Kostanje, Kućice, Naklice, Nova Sela, Ostrvica, Podašpilje, Podgrađe, Putišići, Seoca, Slime, Smolonje, Srijane, Svinišće, Trnbusi, Tugare, površine 915,5 ha što čini 39,0% ukupne kopnene površine Grada Omiša.

Tablica 16. Površine katastarskih općina u obuhvatu grada Omiša

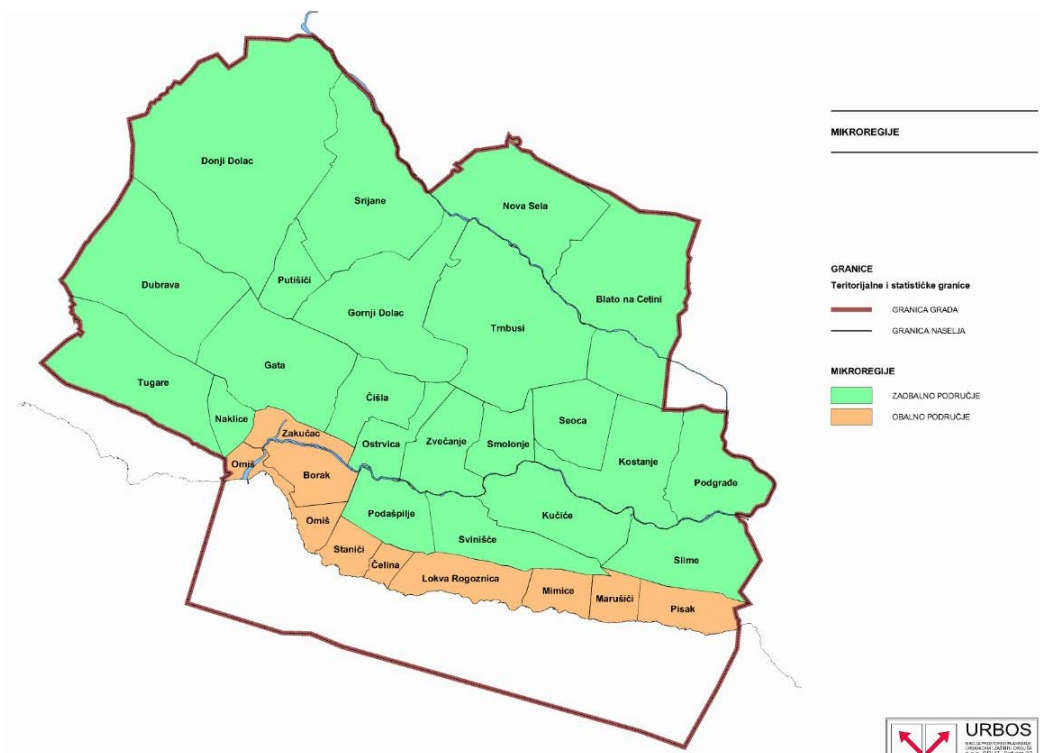
P O D R U Č J E	NASELJE	PPO (bivše) OMIŠ																		
		NASELJA (stanovanje, centralne i prateće funkcije)		INDUSTRIJA, SERVISI I SKLADIŠTA				MALA PRIVREDA		PODRUČJE ZA TURISTIČKU IZGRADNJU				PODRUČJE MJEŠOVITE NAMJENE		NASELJE UKUPNO			UKUPNO PPO (bivše) OMIŠ	
		ukupno	izgr.	ukupn o	izgr.	u naselj u	u naselj u izgr.	ukupn o	izgr.	ukupn o	izgr.	u naselj u	izgr. u naselj u	ukupn o	izgr.	ukupno	izgr.	%	ukupno	izgr.
		ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Z A O B A L N O P O D R U Č J E	BLATO n/C	80,8	38,8	5,7												80,8	38,8	48,0	86,5	38,8
	ČIŠLA	32,7	16,3													32,7	16,3	49,8	32,7	16,3
	DOLAC DONJI	78,3	52,8	5,5												78,3	52,8	67,4	83,8	52,8
	DOLAC GORNJI	39,1	19,0													39,1	19,0	48,6	39,1	19,0
	DUBRAVA	39,5	16,6	0,7												39,5	16,6	42,0	40,2	16,6
	GATA	52,0	27,9													52,0	27,9	53,7	52,0	27,9
	KOSTANJE	57,3	31,9													57,3	31,9	55,7	57,3	31,9
	KUĆICE	66,3	39,7													66,3	39,7	59,9	66,3	39,7
	NAKLICE	7,1	4,1													7,1	4,1	57,7	7,1	4,1
	NOVA SELA	41,5	26,2	3,0												41,5	26,2	63,1	44,5	26,2
	OSTRVIČA	26,2	11,9													26,2	11,9	45,4	26,2	11,9
	PODAŠPILJE	11,2	4,5							0,14	0,14					11,2	4,5	40,2	11,3	4,6
	PODGRAĐE	49,6	16,7													49,6	16,7	33,7	49,6	16,7
	PUTIŠIĆI	5,1	4,9	1,3												5,1	4,9	96,1	6,4	4,9
	SEOČA	16,9	8,4													16,9	8,4	49,7	16,9	8,4
	SLIME	43,0	18,8	5,0												43,0	18,8	43,7	48,0	18,8
	SMOLONJE	11,2	5,1													11,2	5,1	45,5	11,2	5,1
	SRIJANE	84,5	40,3	24,8												84,5	40,3	47,7	109,3	40,3
	SVINIŠĆE	23,4	10,7													23,4	10,7	45,7	23,4	10,7
	TRNBUSI	46,1	24,5													46,1	24,5	53,1	46,1	24,5
	TUGARE	74,8	39,7	0,9												74,8	39,7	53,1	75,7	39,7
	ZVEČANJE	28,9	14,9													28,9	14,9	51,6	28,9	14,9
		Ukupno	915,5	473,7	46,9						0,1	0,1					915,5	473,7	51,7	962,5
P O D B A R U N O Č J E	ČELINA	21,0	17,0							0,5	0,5	0,6	0,5			21,6	17,5	81,0	21,6	17,5
	LOKVA	93,5	31,0					1,3		48,8	13,9	11,2	10,3			106,0	41,3	39,0	143,8	44,9
	MARUŠIĆI	28,7	18,1					0,6						1,5		30,8	18,1	58,8	30,8	18,1
	MIMICE	38,3	26,1					1,1		6,4						39,4	25,6	65,0	45,8	26,1
	OMIŠ (i Borak)	144,3	106,4	28,1	15,9	2,7	2,7			42,6	15,6	42,6	15,6			189,6	123,6	65,2	215,0	139,9
	PISAK	27,7	17,8											31,5	0,8	59,2	17,8	30,1	59,2	18,6
	STANIĆI	40,2	23,7					0,8						23,9	9,1	64,9	32,8	50,5	64,9	32,8
	ZAKUĆAC	5,6	3,1	9,3	8,2	9,3	8,2									14,9	12,5	83,9	14,9	11,3
		Ukupno	399,3	245,2	37,4	24,1	12,0	10,9	3,8		98,4	30,0	54,4	26,4	56,9	9,9	514,4	281,5	54,7	595,8
UKUPNO		1314,8	718,9	84,3	24,1	12,0	10,9	3,8		98,5	30,1	54,4	26,4	56,9	9,9	1429,9	755,2	106,5	1558,3	783,0

Granica obuhvata Prostornog plana uključuje prostor administrativnog područja grada Omiša, a graniči s Dugim Ratom, Splitom, Dugopoljem, Triljem, Cistom Provo, Šestanovcem i Zadvarjem. Površina obuhvata Prostornog plana – kopneni dio iznosi 2345,4 ha, prema površinama k.o. koje ulaze u obuhvat.

Slika 11. Prikaz katastarskih općina Grada Omiša

Slika 12. Prikaz naselja Grada Omiša

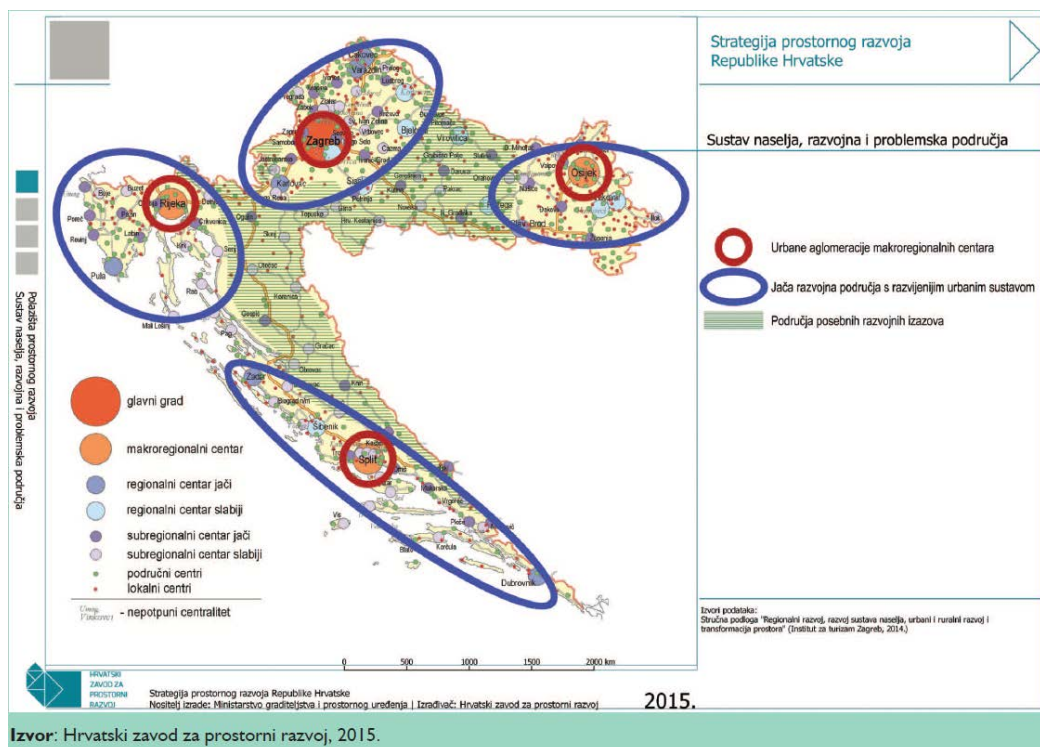
2.2.1. Sustav središnjih naselja

Sustav središnjih naselja bitna je odrednica kvalitetnoga prostornog određivanja i razvitka države i njenih manjih prostornih jedinica. Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, odnosno Strategijom prostornog razvoja Republika Hrvatske utvrđen je sustav središnjih naselja koji tvore postojeća i potencijalna razvojna središta. Ona su stratificirana u sedam razina, ovisno o važnosti u sustavu, odnosno veličini gravitacijskog područja.

Strategijom prostornog razvoja Grad Omiš u planiranom sustavu središnjih naselja predstavlja subregionalni centar - jači.

Opredjeljenje za policentričan razvoj RH, prema Strategiji prostornog uređenja iz 1997. godine, zasnivalo se na tada postojećoj strukturi i sustavu naselja. Politika policentričnog razvoja znači zalaganje za obzirni razmještaj stanovnika, djelatnosti, središnjih i drugih funkcija i infrastrukturnih sustava. Prema tome, određena središta trebala su se razvijati zajednički, međusobno povezano usklađeno unutar metropolitanskih, odnosno aglomeracijskih područja, gradskih regija ili kao konurbacija, dijeleći međusobno funkcije svojstvene odgovarajućim kategorijama središnjih naselja. Međutim, policentrični koncept razvoja nije posve uspio. Policentrična razvojna politika, koja se na području naseljavanja morala ostvarivati s pomoću konkretnih mjera, ostala je nedorečena dijelom zbog prekratkog predviđenog vremena za njezinu provedbu, dijelom zbog sektorske neusklađenosti razvojnih planova, a dijelom zbog nepostojanja sustava praćenja realizacije kojim bi se, osim osnovnih funkcija obuhvatili dinamični i kvalitativni čimbenici.

Slika 13. Sustav naselja, razvojna i problemska područja

PRIKAZ 2.6.
SUSTAV NASELJA,
RAZVOJ I
PROBLEMSKA
PODRUČJA

- Urbane aglomeracije makroregionalnih centara
- Jača razvojna područja s razvijenim urbanim sustavom
- Područja posebnih razvojnih izazova
- Glavni grad
- Makroregionalni centar
- Regionalno središte
- Subregionalno središte
- Područno i lokalno središte

Izvor: Institut za turizam,
2014., stručna podloga

Izvor: Izvor:

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske

Otežavajuća je okolnost u planiranju buduće mreže središnjih naselja već prisutan trend smanjenja (broja) javnih sadržaja: prestanak s radom područnih osnovnih škola ili odjela, zatvaranje zdravstvenih ustanova i poštanskih ureda, kao i reorganizacija sustava sudstva i državne uprave. Gubitak proizvodnih i uslužnih djelatnosti te mogućnosti opskrbe, osobito u manjim naseljima i na pješačkim udaljenostima, imali su i vrlo diferencirane učinke u prostoru.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske posebno ističe da je poseban značaj potrebno dati snaženju uloge glavnog grada i regionalnih središta u europskom kontekstu te, istodobno, njihovu povezivanju i solidarnoj obvezi prema jačanju uloge srednjih i malih gradova u nacionalnom sustavu naselja. U održivom sustavu naselja osobito je važno jačanje kapaciteta makroregionalnih središta (Rijeka, Split, Osijek) i regionalnih središta za stvarno preuzimanje dodijeljenih uloga te jačanje funkcija srednje velikih i malih gradova u cilju regionalnog povezivanja i generiranja općeg regionalnog razvoja.

Među posebno značajnim temama usklađenog razvoja velikih gradova i njihove okolice ističu se:

- uređenje jedinstvenog gradsko prigradskog javnog prijevoza s naglaskom na održivoj mobilnosti

- očuvanje identiteta naselja u funkcionalnoj regiji i kontrola rubova velikoga grada
- planiranje međusobno na dopunjujućega gospodarskog razvoja u kojem se posebnu pažnju posvećuje plasmanu proizvoda i usluga funkcionalne regije na tržištu velikoga grada
- rješavanje ključnih pitanja zaštite okoliša i komunalne infrastrukture
- analiza i rješavanje drugih problemskih područja.

2.2.2. Sustav središnjih funkcija – razvoj društvenih djelatnosti

Središnje uslužne funkcije ili društvene djelatnosti čine suprastrukturu ili nadgradnju nekog područja te su usmjerene prema njezinim korisnicima, odnosno prema podizanju standarda i kvalitete života stanovništva koje ih koristi. One su izraz društvenog uređenja, političko-teritorijalnog ustrojstva i načina upravljanja u zemlji. Podižu obrazovnu, kulturnu i znanstvenu razinu te zdravstvenu kulturu cjelokupnog stanovništva u njihovom gravitacijskom i utjecajnom području. Pridonose povećanju njihove socijalne skrbi radi otklanjanja postojećih socijalnih problema i razlika. Osiguravaju nesmetano bavljenje športskim aktivnostima i tehničkom kulturom, pružaju rekreaciju i odmor stanovništvu te ostvaruju i druge mnogobrojne dugoročne ciljeve.

Razvitak društvenih djelatnosti u središnjima naseljima u skladu je s postavljenim ciljevima u prostoru, predviđenim društveno-gospodarskim razvitkom, te politikom usklađenog regionalnog i policentričnog razvitka.

Sustav društvene infrastrukture odnosno prostorne potrebe skupina javnih službi i funkcija (uprava, pravosuđe, sustavi predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, visokog obrazovanja, znanosti i tehnologije te kultura, zdravstvo, socijalna skrb, sport, vjerske zajednice, udruge građana, političke stranke i druge organizacije) treba planirati u skladu s posebnim planovima razvoja, socijalnim planovima, propisima i standardima za svaku pojedinu skupinu ili podskupinu pri čemu racionalni ustroj podrazumijeva optimalnu iskoristivost postojećih prostornih kapaciteta.

2.2.2.1. Ustanove javnih službi

Od najvažnijih funkcija, u gradskom naselju Omišu smješten je Ured državne uprave Splitsko dalmatinske županije s matičnim uredom. Od tijela sudbene vlasti, stanovnicima Grada Omiša na raspolaganju su dvije sudske ustanove, i to Stalne službe Općinskog i Prekršajnog suda Split, dok su ostale nadležne institucije smještene u 25 kilometara udaljenom Splitu (Trgovački sud, Županijski sud, Općinsko državno odvjetništvo, Županijsko državno odvjetništvo u Splitu), odnosno 37 kilometara udaljenoj Makarskoj (Općinsko državno odvjetništvo). Omiš ima jednu policijsku postaju koja uz poslove temeljne, prometne i kriminalističke policije obavlja i upravne poslove za građane i pravne osobe na području Grada Omiša i općina Dugi Rat, Šestanovac i Zadvarje. U gradu su također smještene i ispostave Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), Hrvatskog zavoda za mirovinsko

osiguranje (HZMO), Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO), Porezne uprave te Centra za socijalnu skrb, po jedna poslovnica FINA-e i Hrvatske pošte. Od ostalih financijskih ustanova, na području Grada Omiša nalaze se poslovnice četiriju banaka (PBZ, Splitska, Zagrebačka i OTP) i 20 bankomata od kojih je samo jedan smješten izvan grada Omiša, i to u Mimicama. Odgojno-obrazovne ustanove također su prostorno najkoncentriranije u samom gradskom naselju Omiš. To su šest vrtićkih, dvije osnovnoškolske (od kojih jedna umjetničko-obrazovnog usmjerenja, odnosno osnovna glazbena škola) i jedna srednjoškolska ustanova. Najbliže ustanove visokog školstva i srednja glazbena škola u kojoj učenici mogu nastaviti glazbeno obrazovanje nalaze se u Splitu. Od religijskih ustanova, na području Grada Omiša djeluju Poljički i Omiški dekanat Splitsko-makarske nadbiskupije s 18 župa i 27 crkava u kojima se obavljaju svete mise (Splitsko-makarska nadbiskupija, 2016) te dva samostana (franjevački samostan Gospe od Karmela i samostan sestara Služavki Maloga Isusa). Ostale funkcije i društvene ustanove relativno su ravnomjerno raspoređene po naseljima. Na području Grada Omiša nalazi se deset vrtićkih odjeljenja (od čega šest u naselju Omiš), tri osnovne i pet područnih škola, sedam poslovnica Hrvatske pošte i tri DVD-a (Gata, Kućice i Omiš) objedinjena u Vatrogasnu zajednicu Grada Omiša. Najbliža javna vatrogasna postrojba i stanica HGSS-a za područje Grada Omiša nalaze se u Splitu¹.

S obzirom na buduće prostorne potrebe, posebno se ističe potreba **osiguravanje prostora za novu zgradu javne uprave, ustanova i organizacija civilnog društva**.

2.2.2.2. Zdravstvene ustanove

Na području Grada Omiša u primarnoj zdravstvenoj zaštiti djeluje jedan Dom zdravlja s ordinacijama opće/obiteljske medicine, zdravstvene zaštite dojenčadi i predškolske djece, zdravstvene zaštite žena, dentalne medicine, biokemijski laboratorij i ordinacija radiološke dijagnostike. U Domu zdravlja djeluju Hitna pomoć i Zavod za javno zdravstvo sa Službom za školsku i sveučilišnu medicinu i Službom za epidemiologiju zaraznih bolesti. Najbliže ustanove sekundarne i tercijarne zaštite i drugi zavodi nalaze se u 25 km udaljenom Splitu. Osim navedenih na području samog naselja Omiš djeluju još i privatne prakse liječnika opće medicine, pedijatrijska ordinacija, stomatološke ordinacije te jedna privatna poliklinika.

Tablica 17. Ustanove zdravstvene zaštite na području Omiša po djelatnosti i statusu 2016. godine

Naziv djelatnosti	Broj ordinacija u Domu zdravlja	Broj ordinacija u koncesiji
Opća/obiteljska	0	8
Zaštita djece i dojenčadi	0	1
Zaštita žena	2	0
Dentalna zaštita	3	5
Medicinsko-biokemijski laboratorij	0	1
Radiološka dijagnostika	1	0

¹ Strategija razvoja Grada Omiša do 2020., Urbanex d.o.o., Zagreb, 2017.

Psihijatrija	0	1
Zdravstvenanje i rehabilitacija	0	1
Oftalmologija	0	1
Ortodontska terapija	0	1
Ortopedija	0	1
<i>Ukupno Grad Omiš</i>	<i>6</i>	<i>20</i>

Izvor: Ugovoreni sadržaji zdravstvene zaštite u RH, 2016.

Broj ugovorenih timova u području zdravstvene zaštite koje djeluju pod Domom zdravlja Gradu Omišu nije u potpunosti usklađen s propisanim kvotama Mreže javne zdravstvene službe (NN 113/15) jer nedostaje jedna ordinacija dentalne medicine. Ukupno na području Grada Omiša djeluje 26 liječničkih timova, od čega 21 u području primarne zdravstvene zaštite. U području hitne medicine aktivno je pet timova, a u ljetnim se mjesecima broj osoblja povećava za dva sezonska djelatnika, i to jednog medicinskog tehničara i jednog vozača hitne pomoći (ustanova posjeduje pet ambulantnih vozila). Postojeće stanje infrastrukture i osoblja je nedostavno potrebama Grada i šireg prostora pa je u razvojne projekte Grada Omiša potrebno uključiti i proširenje ustanove i usluga Doma zdravlja.

Prostorni raspored ustanova ukazuje na visoku centralizaciju usluga zdravstvene zaštite. Od osam ordinacija opće medicine, sedam ih se nalazi u gradskom naselju Omiš, a jedna u Donjem Dolcu. Slično je i s ordinacijama dentalne medicine od kojih se također sedam nalazi u Omišu, a tek jedna izvan Omiša, i to u Srijanima, koje se kao i Donji Dolac, nalaze u zapadnom dijelu područja Grada Omiša. Ovakav razmještaj prostornih ustanova ukazuje na problem nedovoljne dostupnosti zdravstvene skrbi stanovništvu, posebice najugroženijim skupinama poput starijih i teže pokretnih osoba, kroničnih bolesnika i osoba s posebnim zdravstvenim potrebama kojima je potrebna adekvatna zdravstvena skrb.

Zdravstvene usluge u Gradu Omišu uglavnom su privatizirane putem koncesija s HZZO-om pri čemu je Dom zdravlja Omiš posrednik. Većinu ordinacija opće/obiteljske medicine čine privatni liječnici pod ugovorom s HZZO-om što je učestala praksa u hrvatskom i europskom zdravstvenom sustavu. U podsektoru dentalne medicine situacija je slična jer se dvije trećine dentalnih usluga pruža u ustanovama privatne prakse pod ugovorom s HZZO-om. Ugovor s HZZO-om imaju još i ordinacija pedijatrije, medicinsko-biokemijski laboratorij, ustanova registrirana za obavljanje zdravstvene njege i rehabilitacije u kući. Zdravstvene usluge iz područja psihijatrije, fizikalne medicine i rehabilitacije pružaju se u privatnoj poliklinici u Omišu, kao i specijalističke zdravstvene usluge iz ortopedske, oftalmološke te ortodontske djelatnosti koje se obavljaju u privatnim specijalističkim ordinacijama. Dom zdravlja je posrednik u obavljanju djelatnosti navedenih ustanova te je djelomično odgovoran za nadgledanje redovne djelatnosti tih ustanova. Na području Grada Omiša djeluju tri privatne ljekarne, od kojih jedna u zakupu Doma zdravlja. Nijedna od njih ne radi kao dežurna ljekarna što znači da u hitnim slučajevima pacijenti ili opterećuju postojeći sustav hitne pomoći ili se upućuju u najbliže dežurne ljekarne koje se nalaze u Splitu².

² Strategija razvoja Grada Omiša do 2020., *Urbanex d.o.o.*, Zagreb, 2017.

2.2.2.3. Socijalne ustanove

Centar za socijalnu skrb Omiš je ustanova socijalne skrbi s javnim ovlastima. Osnivačka prava nad Centrom ima Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo socijalne politike i mladih. Centar za socijalnu skrb Omiš sa sjedištem u Omišu, Četvrt ribnjak bb, mjesno je nadležan za područje grada Omiša i općina Dugi Rat, Šestanovac i Zadvarje s pripadajućim naseljima³.

Osim Centra za socijalnu skrb, u Gradu Omišu ne postoje druge ustanove socijalne skrbi. Isto tako, ne postoji ni institucionalna skrb, odnosno stacionarni smještaj za starije i nemoćne osobe u domovima kojima je vlasnik Županija (Socijalni plan Splitsko-dalmatinske županije, 2015). Potreba za ovim sadržajima će u budućnosti još više rasti zbog uznapredovanog procesa starenja stanovništva i sve većeg udjela starog stanovništva u ukupnom stanovništvu.

Organizacije civilnog društva kao pružatelji socijalnih usluga predstavljaju veliku pomoć i vrijednost za djelatnost socijalne skrbi jer odražavaju kapacitete građanstva te doprinose socijalnom uključivanju i koheziji zajednice. Na području Grada Omiša uz Gradsko društvo Crvenog križa Omiš kroz humanitarni rad djeluju brojne udruge i ustanove koje pružaju socijalnu pomoć ugroženim skupinama društva.

Tablica 18. Udruge u Gradu Omišu koje pružaju socijalnu i humanitarnu pomoć

Udruga	Opis
Matica umirovljenika Hrvatske – Udruga umirovljenika Omiš	Socijalna pomoć članstvu i druženje starijih osoba
Sindikato umirovljenika Hrvatske – ogranak Omiš	Socijalna pomoć bolesnim i siromašnim članovima
Hrvatska malteška služba	Socijalno humanitarni rad sakupljanja i raspodjele donacija i druge pomoći teško ugroženim socijalnim slučajevima
Udruga roditelja poginulih hrvatskih branitelja Domovinskog rata – podružnica Omiš	Socijalni program skrbi o članovima obitelji poginulih branitelja
Društvo ratnih veterana „Hrvatski domobran“ ogranak Omiš	Socijalni program skrbi o članovima
Društvo „Hrvatska žena“ – ogranak Omiš	Socijalna skrb o teškim socijalnim slučajevima
Župni Caritas Omiš	Socijalno humanitarni program skupljanja i raspodjele pomoći; poticanje volonterskog rada.
Samostan sestara Služavke malog Isusa, Omiš	Socijalni program pučke kuhinje, zdravstveni program skrbi o retardiranim i starim osobama u stacionaru
Udruga invalida „Agape“ Omiš	Humanitarna i socijalna skrb o invalidnim osobama
Udruga "PRIJATELJ" Omiš	Pomoć i ostvarivanje prava osoba s posebnim potrebama

Izvor podataka: Grad Omiš

³ www.czss-omis.hr

2.2.2.4. Ustanove prosvjetnih djelatnosti

Odgojno-obrazovne funkcije na području Grada Omiša obavljaju se u dvije predškolske ustanove, četiri osnovnoškolske i jednoj srednjoškolskoj ustanovi.

2.2.2.4.1. Predškolski odgoj

Na području Grada Omiša djeluju dvije ustanove predškolskog odgoja – Dječji vrtić Omiš, čiji je osnivač Grad, te Dječji vrtić Čarobni pianino čiji je osnivač privatni subjekt.

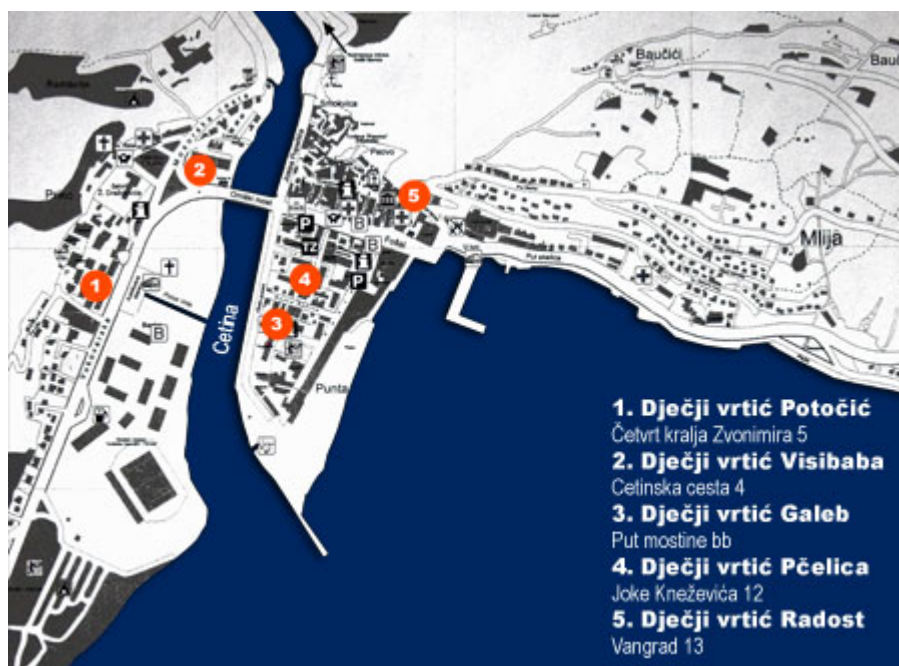
U ustanovi Dječji vrtić Omiš ukupno je zaposleno 75 osoba.

Tablica 19. Mreža dječjih vrtića Omiš

Naziv vrtića	P=	Program	Odgojna skupina	Broj djece	Broj odgojitelja
„Pčelica“ Omiš	166 m ²	8- satni- turnirajući	Mješovita	24	2
		8- satni- turnirajući	Mješovita	24	2
		8- satni- turnirajući	Mješovita	24	2
		6-satni-stalno poslijepodne	Mješovita	24	1
„Radost“ Omiš	92 m ²	10-satni	Mješovita	25	2
		3-satni	Mješovita		1
„Visibaba“ Omiš	79 m ²	10-satni	Mješovita	25	2
		3-satni	mješovita		1
„Potočić“ Omiš	90,2 m ²	8-satni-stalno jutro	Mješovita	24	2
		6-satni stalno popodne		24	1
„Galeb“ Omiš	196 m ²	8-satni-jutro	Mješovita	24	2
		6-satni poslijepodne	Mješovita	24	1
		Jaslice 10-satni	Mješovita	18	3
„Smilje“ Gata	77 m ²	6-satni-jutro	Mješovita	24	1
„Trešnjica“ Tugare	87,7 m ²	6-satni-jutro	mješovita	24	1
„Kamenčić“ Kostanje	122 m ²	6-satni jutro	Mješovita	19	1
		6-satni poslijepodne	Mješovita	11	1
„Vrbica“ Blato n/c	83 m ²	6-satni-jutro	Mješovita	16	1
„Golubica“ Kučice	120 m ²	6-satni jutro	Mješovita	13	1
„Mali gusar“ Omiš	184,97 m ²	10-satni	Mješovita	24	2
		Jaslice 10-satni	Mješovita	18	3
		Ukupno:		408	33

Izvor: Grada Omiš

Slika 14. Mapa naselja Omiš s lokacijama dječjih vrtića

Vrtić u naselju Omišu nema centralni objekt već se djelatnost obavlja u prizemnicama stambenih zgrada, centralna kuhinja je izdvojena iz svih vrtićkih objekata i nalazi se u zgradi osnovne škole Josip Pupačić, u uredima radi po četvero ljudi u jednoj prostoriji, a arhiva vrtića nije objedinjena već je smještena na četiri lokacije. Grad Omiš plaća najam za oba ureda i jednu lokaciju na kojoj se nalazi ured. Poseban je problem centralna kuhinja koja s površinom od 52 m² više ne zadovoljava uvjete potrebne za pripremanje gotovih obroka za jaslice i vrtićke programe. Taj se problem dodatno pojačava uzmu li se u obzir najavljeno otvaranje novog vrtića na šestoj lokaciji u Omišu („Ribnjak“) i porast broja djece koja su na posebnom režimu prehrane (sedmero djece u vrtićima na različitim lokacijama). **Stoga se naglašava potreba osiguravanja prostora za središnji objekt predškolske djelatnosti u Omišu.**

2.2.2.4.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

Tri osnovne škole i pet područnih škola čine ukupno osam odgojno-obrazovnih ustanova u kojima se odvija program osnovnog obrazovanja na području Grada Omiša. Prostorna distribucija školskih ustanova je nepravilna, s njihovom većom zastupljenošću u naselju Omiš i priobalnom dijelu Grada Omiša, što odgovara suvremenom trendu rasta broja stanovnika samog naselja Omiša i priobalnih naselja.

U školskoj godini 2020/2021. matična škola u Omišu ima 22 razredna odjela razredne nastave, 1 posebni razredni odjel i 21 razredni odjel predmetne nastave. U područnoj školi u Kučićima je 7 razrednih odjeljenja u boljim prostornim uvjetima.

Nastava u *Osnovnoj školi "Josip Pupačić"* se održava se u pet zgrada: tri u Omišu i dvije u Kučićima. U Omišu je to: glavna školska zgrada, zgrada Punta Sole i školska športska dvorana, a u Kučićima zgrada škole i športska dvorana.

U zgradi Punta Sole je 7 učionica, zbornica, višenamjenska dvorana, sanitarne prostorije, soba za stručnog suradnika i primanje roditelja, te soba za posebnu odgojno - obrazovnu skupinu. Rekonstruirana je 2004. godine. Prostor ove zgrade je u svojoj naravi adaptirano odmaralište, te je veoma skučen prostor sa malim učionicama s niskim stropovima. Stubište u ovoj zgradi je posebno strmo i opasno. U ovoj zgradi ukupne površine 605 m² nastavu pohađa po sedam razrednih odjela u svakoj smjeni, sa ukupno 132 učenika u smjeni "A" i 147 učenika u smjeni "B". Za smjenu "A" je to 4,6 m² po učeniku, a u smjeni "B" je 4,1 m² po učeniku, dok vanjskog prostora gotovo nema jer je otvoreni prolaz građanima. Glavna školska zgrada je sagrađena 1978. godine. U prošloj školskoj godini na ovoj zgradi je obavljen projekt energetske učinkovitosti iz fondova EU. Školska športska dvorana je objekt sagrađen 1980.g i do prije tri godine je bila jedina u gradu, pa su korisnici dvorane osim osnovo školskih učenika i srednjoškolci, a u večernjim satima razni športski klubovi iz Omiša. Same školske zgrade su smještene u centru grada, svaka međusobno udaljena ulicom ili prolazom za građane, bez odgovarajućeg dvorišta i okoliša, tako da su učenici koji borave u školskom dvorištu uključeni direktno u promet i život gradske ulice.

Školska zgrada u Kučićima je sagrađena nakon 1. svjetskog rata. Uz potporu Ministarstva za prosvjetu zgrada je temeljito rekonstruirana 1999.godine, nakon toga je izvršena rekonstrukcija krovišta i ugrađena je PVC stolarija.

Od plana investicija valja istaknuti izgradnju nove škole na Priku, a postojeća zgrada srednje škole se ustupa za potrebe OŠ J. Pupačić. Početkom 2003. godine je pokrenuta nadogradnja postojeće zgrade. Od planova investicijskog održavanja, u planu je:

- Energetska obnova zgrade područne škole
- Obnova sanitarnih prostorija u športskoj dvorani
- Izmjena i lakiranje parketa u školskoj športskoj dvorani
- Uređenje školskih dvorišta

U proteklom četverogodišnjem razdoblju nije bilo promjena na objektima koji su u sastavu OŠ „1. listopada 1942.“ Čišla.

U školskoj godini 2020./2021. je slijedeća situacija:

1. Matična škola u Čišlima ima osam učionica s pomoćnim i pripadajućim dodatnim prostorima za izvođenje nastave za 109 učenika od prvog do osmog razreda
2. Područna škola u Kostanjama ima osam učionica s pomoćnim i pripadajućim dodatnim prostorima za izvođenje nastave za 81 učenika od prvog do osmog razreda
3. Područna škola u Gatima ima četiri učionice s pomoćnim i pripadajućim dodatnim prostorima za izvođenje nastave za 18 učenika od prvog do četvrtog razreda (kombinirani razredni odjeli)

4. Područna škola u Dubravi ima dvije učionice s pomoćnim i pripadajućim dodatnim prostorima za izvođenje nastava za 15 učenika od prvog do četvrtog razreda (kombinirani razredni odjeli)

5. Područna škola u Tugarima ima četiri učionice s pomoćnim i pripadajućim dodatnim prostorima za izvođenje nastave za 43 učenika od prvog do četvrtog razreda

U osnovnoj školi Gornja Poljica, koja se nalazi u naselju Srijane, nastava se izvodi u dva školska objekta, prostor same škole bruto površine 800 m² te prostor adaptirane spavaonice za potrebe nastave TZK površine oko 300 m². Školu pohađaju 44 učenika od 1 r - 8r.

Problem kod prostornog uređenje škole je taj što se dio zemljišta nalazi u ne građevnoj zoni te je podnesen zahtjev za izmjenom PPUG Grada Omiša kako bi cijela površina zemljišta u vlasništvu škole bila u građevnoj zoni.

2.2.2.4.3. Srednjoškolsko obrazovanje

Na području Grada Omiša postoji jedna srednjoškolska ustanova (s gimnazijskim i strukovnim programima), koja od 1992. g. nosi službeni naziv Srednja škola „Jure Kaštelan“ i nalazi se u središtu Omiša uz zgradu Osnovne škole Josip Pupačić. Nastava se osim u školskoj zgradi izvodi i u radionici elektrotehničke i strojarske struke na Priku, koji je Grad ustupio na korištenje. Srednja škola nema vlastitu sportsku dvoranu već se nastava iz tjelesne i zdravstvene kulture odvija u zgradi osnovne škole. Školska zgrada smještena je u centru grada te je vanjski prostor škole istodobno i javna gradska površina. U šk.god.2020/21. upisana su 504 učenika u 23 razredna odjela. Škola ima 23 učionice, od toga 2 učionice informatike i četiri praktikuma. U školskoj zgradi godinama je kronični nedostatak prostora za izvođenje nastave. Veliki problem predstavlja izvođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture jer se nastava TZK izvodi se u dvorani osnovne škole koja broji oko 900 učenika te je jako teško organizirati nastavu uslijed čega učenici nastavu TZK imaju u suprotnoj smjeni. Nije započeo početak izgradnje planiranog školskog objekta Srednje škole "Jure Kaštelan" u razdoblju od 2016. do 2020. unatoč postojećoj važećoj građevinskoj dozvoli.

2.2.2.5. Ustanove za kulturu i umjetnost

Najveći dio kulturne infrastrukture nalazi se u gradskom naselju Omiš u kojem se nalaze dvije muzejske ustanove, jedna gradska knjižnica i jedan Centar za kulturu koji pokriva glazbeno-scenske i galerijske djelatnosti. Prema Registru udruga na dan 26.10.2016. na području Grada Omiša bilo je registriranih 26 aktivnih udruga u sektoru kulture i umjetnosti, od čega deset u Omišu, po dvije u Blatu na Cetini, Gatima, Kostanjama, Svinišću i Tugarama te po jedna u Donjem Dolcu, Mimicama, Ostrvici, Pisku, Slimenu i Srijanima.

Tablica 20. Broj ustanova i udruge u kulturi

Naselje	Muzeji i zbirke	Knjižnice i arhivi	Glazbene ustanove	Kazališta	Kina	Udruge
Gradsko naselje	2	2	3	2	0	10
Grad Omiš (cijela JLS)	4	2	3	2	0	26

Izvor: Muzejsko-dokumentacijski centar, 2016; Grad Omiš, 2016

Muzejska djelatnost najrazvijenija je u Omišu gdje se, prema Registru muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj (MDC, 2016), nalaze Gradski muzej Omiš i Muzej franjevačkog samostana s pinakotekom. Od ostalih muzejskih institucija, na području Grada Omiša djeluju još i Etnografska zbirka Povijesni muzej Poljica Župnog centra Gata te privatna Etnografska zbirka Radilović u Tugarama. Gradski muzej Omiš jedina je institucija stalno otvorena posjetiteljima, dok su ostale ustanove dostupne samo uz prethodnu najavu. Gradski muzej Omiš posjeduje osam dokumentacijskih zbirki i četiri umjetničke zbirke, i to arheološku, umjetničku, povijesnu i etnografsku. Muzejska građa nalazi se pod zaštitom Ministarstva kulture kao pokretna kulturna baština (Registar kulturnih dobara, 2016).

Tablica 21. Popis manifestacija u kulturi

NAZIV MANIFESTACIJE	LOKACIJA	NAPOMENA
Festival dalmatinskih klapa Omiš	Omiš - Trg Sv. Mihovila, Trg dr. Franje Tuđmana, Trg S. Radića	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Gusarska bitka Omiš	Omiš - Ulica u luci, Park hrvatskih branitelja	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Omiško kulturno ljeto	Omiš – Ul. Punta, Poljički trg, tvrđava Peovica, Trg kralja Tomislava, Staro groblje Omiš, Franjevački samostan Skalice	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Poklade	Omiš – Trg Sv. Mihovila	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Dani Mile Gojsalić	Kostanje	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Gatsko kulturno ljeto	Gata	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Lokvarsko ljeto	Lokva Rogoznica	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Ivanjske večeri	Slime	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Almissa Open Art	Omiš – ulice, trgovi i parkovi	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Moto susret Omiški gusar	Omiš – gradska plaža Punta	Javne površine

		Pozornica, gledalište. elektr.priključak, kemijski WC, spremnik za otpad
Omiš Guitar Fest	Omiš – Ulica Punta, Trg kralja Tomislava, Park hrvatskih branitelja	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Kučićka špica	Kučice	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Dan Tugara	Tugare	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Likovna kolonija Mimice	Mimice, Lokva R.	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Blagdan Sv.Jure na Gracu	Gradac	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Komemoracija Donji Dolac	Donji Dolac	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak
Ribarske večeri	Pisak, Marušići, Mimice, Lokva R., Omiš-Nemira	Javne površine Pozornica, gledalište. elektr.priključak

2.2.2.6. Sportski objekti

Prema Registru sportskih djelatnosti, na području Grada Omiša aktivno djeluju 24 pravne osobe registrirane za obavljanje sportske djelatnosti. Zastupljeno je 16 sportova koji obuhvaćaju nogomet, košarku, rukomet, vaterpolo, plivanje, ronjenje, jedrenje, borilačke vještine (taekwando, judo i kickboxing), streljaštvo, auto-moto sportove, boćanje, ribolov, planinarenje i šah. Najzastupljeniji sport je nogomet s tri registrirana kluba, od kojih dva malonogometna, a slijede košarka, judo, boćanje i sportski ribolov s po dva registrirana kluba. Prostorni razmještaj sportskih klubova i društava ukazuje na centralizaciju sportsko-rekreativnih djelatnosti u naselju Omiš (87,5 % od ukupno evidentiranih klubova i udruga na prostoru Grada Omiša). Jedina naselja izvan Omiša u kojima su registrirane pravne osobe za obavljanje sportskih djelatnosti su Naklice (boćarski klub) i Gata (kickboxing klub i planinarsko-ekološka udruga). Na centralizaciju sportskih djelatnosti ukazuje i popis udruga civilnog društva kojima je u području djelovanja upisan sport (Registar udruga, 2016) u kojem se od 42 udruge, njih 29, odnosno 69 % nalazi u naselju Omiš.

Sportska infrastruktura Grada Omiša uključuje jedan gradski stadion („Anđelko Marušić Ferata“), jednu gradsku sportsku dvoranu (Ribnjak), sportsku dvoranu Osnovne škole Josip Pupačić, Malu dvoranu, dva sportska centra (Punta i Planovo), tenis terene (Autokamp Galeb), jedan fitness centar, dvije streljane (Čelina i Zvečanje) i niz uređenih penjališta (Program javnih potreba u sportu, 2016). Sportske terene i igrališta posjeduju naselja Blato na Cetini, Borak, Čišla, Dočine, Donji Dolac, Dubrava, Gata, Kostanje, Kučice, Naklice, Nemira, Nova sela, Podgrađe, Seoca, Srijane, Trnbusi,

Tugare i Slime. Dio navedene sportsko-rekreacijske infrastrukture neadekvatno je opremljen te je potrebno unaprijediti osnovnu infrastrukturu i pripadajuće objekte i sadržaje, kao i poboljšati njihovu opremljenost. Uz navedeno, jasno je kako *na području Grada Omiša postoji potreba za izgradnjom novih sportsko-rekreacijskih sadržaja, prvenstveno zatvorenih i otvorenih objekata koji će biti adekvatni za odvijanje niza sportskih aktivnosti, s naglaskom na proširenje sportsko-rekreacijske funkcije u ostala naselja Grada Omiša*. Prostorno ravnomjernijom izgradnjom sportsko-rekreacijskih sadržaja i objekata smanjio bi se stupanj centraliziranosti ovakvih objekata u središnjem naselju te poboljšala kvaliteta života u ostalim naseljima Grada Omiša⁴.

2.3. Gospodarske djelatnosti

Sukladno Obrtnom registru⁵, u 2019. godini na području Grada Omiša registrirano je 485 aktivnih obrta.

Tradicijski obrti su obrti za koje je potrebno posebno poznavanje zanatskih vještina i umijeća u obavljanju djelatnosti te koji se obavljaju pretežnim udjelom ručnog rada, a koji se tehnikama proizvodnje i rada, namjenom i oblikom oslanjaju na obrasce tradicijske kulture, pa u tom smislu mogu simbolizirati lokalni, regionalni ili nacionalni identitet.

Prema podacima FINA-e, u strukturi gospodarstva Grada Omiša uvjerljivo dominira prerađivačka industrija (53,2% prema udjelu u ukupnom prihodu, odnosno 35,4% prema udjelu u broju zaposlenih), zatim trgovina (19% prema udjelu u ukupnom prihodu, odnosno 20,82% prema udjelu u broju zaposlenih), a slijedi ju turizam, to jest, djelatnost pružanja smještaja i usluge hranom (8,43% prema udjelu u ukupnom prihodu, odnosno 14,76% prema udjelu u broju zaposlenih) te prijevoz i skladištenje (7,12% prema udjelu u ukupnom prihodu, odnosno 6,43% prema udjelu u broju zaposlenih).

Tablica 22. Ukupni prihod Grada Omiša prema djelatnostima u 2018.

Djelatnost		Ukupno prihod	%
0	Subjekti bez djelatnosti	382	0,03
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.416	0,20
B	Rudarstvo i vađenje	123	0,01
C	Prerađivačka industrija	653.253	53,24
D	Opskrba el.energijom, parom i klimatizacija	0	0

⁴ Strategija razvoja Grada Omiša do 2020., *Urbanex d.o.o.*, Zagreb, 2017.

⁵ **OBRTNI REGISTAR** - Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo je Pravilnikom o obliku i načinu vođenja Obrtnog registra propisalo način upisa fizičkih osoba u Obrtni registar i način vođenja Obrtnog registra u uredima državne uprave u županijama i njihovim ispostavama, te u Uredu Grada Zagreba (registarsko tijelo), oblik i sadržaj obrasca prijave za upis u Obrtni registar, oblik i sadržaj omota registarskog uložka, obrazaca registarskih listova, obrasca preglednog lista upisa u registarski uložak, obrasca knjige rednih brojeva omota registarskih uložaka, obrasca izvotka iz Obrtnog registra, te oblik i način vođenja evidencije o trgovačkim društvima koja obavljaju vezane i povlaštene obrte.

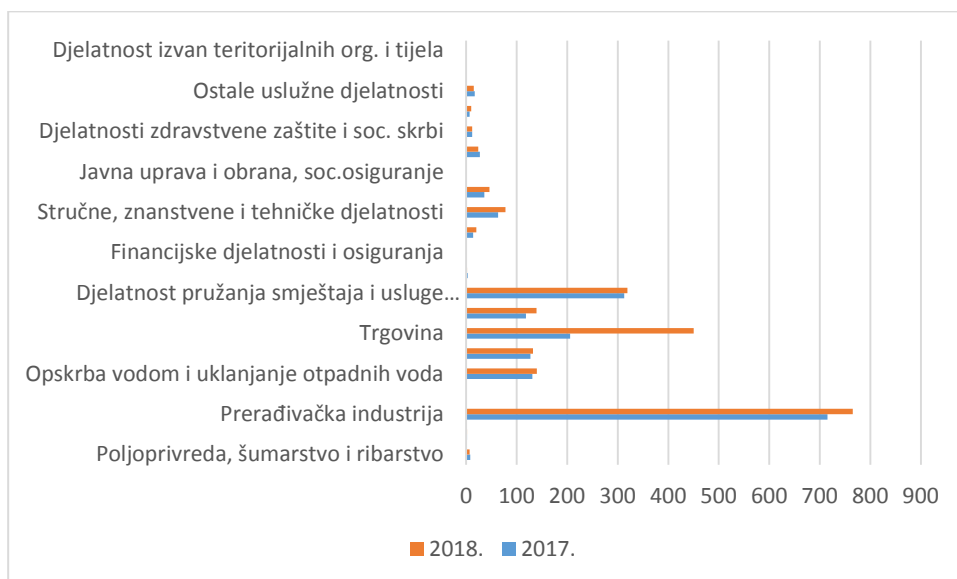
E	Opskrba vodom i uklanjanje otpadnih voda	44.266	3,61
F	Građevinarstvo	46.941	3,83
G	Trgovina	233.415	19,02
H	Prijevoz i skladištenje	87.393	7,12
I	Djelatnost pružanja smještaja i usluge hranom	103.445	8,43
J	Informiranje i komunikacija	303	0,02
K	Financijske djelatnosti i osiguranja	0	0
L	Poslovanje nekretninama	15.531	1,27
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	14.652	1,19
N	Administrativne i pom. uslužne djelatnosti	9.627	0,78
O	Javna uprava i obrana, soc.osiguranje	0	0
P	Obrazovanje	4.760	0,39
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i soc. skrbi	4.078	0,33
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	3.746	0,31
S	Ostale uslužne djelatnosti	2.610	0,21
T	Djelatnost kućanstva	0	0
U	Djelatnost izvanteritorijalnih org. i tijela	0	0
Ukupno		1.226.941	100

Tablica 23. Broj zaposlenih u Gradu Omišu prema djelatnostima

Djelatnost		Broj zaposlenih 2017.	Broj zaposlenih 2018.	Indeks	% zaposlenih u 2018.
0	Subjekti bez djelatnosti	0	0	0.00	0
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	8	7	87.50	0,32
B	Rudarstvo i vađenje	2	2	100.00	0,09
C	Prerađivačka industrija	715	765	106.99	35,40
D	Opskrba el.energijom, parom i klimatizacija	0	0	0.00	0
E	Opskrba vodom i uklanjanje otpadnih voda	131	140	106.87	6,48
F	Građevinarstvo	127	132	103.94	6,11
G	Trgovina	206	450	218.45	20,82

H	Prijevoz i skladištenje	118	139	117.80	6,43
I	Djelatnost pružanja smještaja i usluge hranom	313	319	101.92	14,76
J	Informiranje i komunikacija	3	2	66.67	0,09
K	Financijske djelatnosti i osiguranja	0	0	0.00	0
L	Poslovanje nekretninama	14	20	142.86	0,93
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	63	78	123.81	3,61
N	Administrativne i pom. uslužne djelatnosti	36	46	127.78	2,13
O	Javna uprava i obrana, soc.osiguranje	0	0	0.00	0
P	Obrazovanje	27	24	88.89	1,11
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i soc. skrbi	12	12	100.00	0,56
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	7	10	142.86	0,46
S	Ostale uslužne djelatnosti	17	15	88.24	0,69
T	Djelatnost kućanstva	0	0	0.00	0
U	Djelatnost izvan teritorijalnih org. i tijela	0	0	0.00	0
Ukupno		1.799	2.161	120.12	100,00

Grafikon 3. Broj zaposlenih po djelatnostima 2017. i 2018. godina

Usporedbom broja zaposlenih 2017. i 2018. godine uočava se najveći porast u sektoru trgovine, gdje se broj zaposlenih i više nego udvostručio (porast od 118%)⁶.

2.3.1. Zone gospodarske namjene

U okviru izdvojenih proizvodnih zona za *pretežito industrijsku i pretežito zanatsku namjenu* mogu se graditi industrijski, zanatski proizvodni i uslužni pogoni svih vrsta, zatvorena i otvorena skladišta, poslovne, upravne i trgovačke građevine kao i ostali sadržaji komplementarni osnovnoj namjeni te prometne i infrastrukturne građevine i instalacije neophodna za funkcioniranje planiranih namjena.

Izgrađena zona proizvodne namjene, pretežito industrijska (I1) nalazi se unutar naselja Omiš, područje Lisičine (tvornica Galeb), izgrađena zona proizvodne namjene, pretežito industrijska i zanatska (I1, I2) planirana je u Zakućcu a nova zona proizvodne namjene, pretežito zanatska (I2) planirana je unutar građevinskog područja naselja Slime.

Izdvojeno (izgrađeno) građevinsko područje proizvodne namjene, pretežito industrijska i zanatska (I1, I2), planirano je u Blato na Cetini (izvan naselja).

Građevinsko područje proizvodne namjene, pretežito zanatska (I2), planirano je u naseljima zaleđa (izvan naselja) i to u naseljima: Dolac Gornji, Seoca, Donji Dolac (dvije zone od kojih je jedna planirana kao prenamjena postojećeg kamenoloma), Srijane, Putišići – Srijane (sanacija i prenamjena postojećeg kamenoloma), Dubrava, Tugare, Gata (dvije veće zone), Kučići i Svinišće.

Poslovna namjena – (pretežito uslužna K1 i pretežito trgovačka K2)

Poslovna namjena – pretežito uslužna (K1) planirana je u naselju Gata (Trpešća) i naselju Ostrvica. Unutar tih zona se omogućava gradnja poslovnih i proizvodnih te ugostiteljsko turističkih sadržaja (prezentacija proizvoda, restoran, bar, smještaj i sl.).

Poslovna namjena – pretežito uslužna (K1), pretežito trgovačka (K2) i komunalno servisna (K3) planirane su unutar naselja, odnosno unutar građevinskog područja naselja kao zone isključive namjene i na izdvojenom građevinskom području poslovne namjene, izvan naselja.

Unutar poslovnih pretežito uslužnih i pretežito trgovačkih zona mogu se graditi uslužni i trgovački sadržaji, skladišta, servisi, proizvodni pogoni, komunalni i prateći sadržaji te prometne i infrastrukturne građevine i instalacije. Poslovna namjena – komunalno servisna (K3) namijenjena je za gradnju komunalnih i servisnih građevina te pratećih sadržaja.

Poslovna namjena – pretežito uslužna (K1) i pretežito trgovačka (K2) planiraju se unutar i izvan naselja na izdvojenom građevinskom području.

⁶ Strateški plan razvoja turizma Grada Omiša 2020-2030, Institut za turizam, Zagreb 2020.

Unutar građevinskog područja Omiša planirano je građevinsko područje poslovne namjene – (pretežito uslužna K1 i pretežito trgovačka K2), a obuhvaća područje Vrisovci u Omišu. Na području Vrisovci izgrađen je dio poslovne namjene a planiran je i neizgrađeni dio područja iste namjene.

Unutar građevinskog područja obalnih naselja (Stanići, Lokva Rogoznica, Mimice i Marušići) planirane su nove manje zone (K1, K2) isključive namjene u kojima je moguće graditi uljare, vinarije, skladišta, trgovačke, uslužne i slične sadržaje potrebne za razvoj naselja. Unutar građevinskog područja naselja Slime planirana je nova poslovna namjena – pretežito uslužna (K1).

Unutar izdvojenog građevinskog područja poslovne namjene je moguća gradnja uslužnih, skladišnih, trgovačkih sadržaja, proizvodnih pogona koji nemaju štetni utjecaj na okoliš, posebno na tlo i zrak. Također je moguća gradnja pratećih sadržaja, npr. javnih i društvenih sadržaja, ugostiteljskih i drugih sličnih sadržaja koji su kompatibilni osnovnoj namjeni zone, te potrebnih prometnih, komunalnih i infrastrukturnih sadržaja.

Izdvojeno građevinsko područje poslovne namjene izvan naselja (K1,K2), planirano je na krškoj zaravni (Kostanje), veličine 157 ha. Manje izdvojeno građevinsko područje poslovne namjene određena je izvan naselja uz županijsku cestu Ž6150, Nova Sela (K1, K2), te naselju Smolonje (K1, K3), Gata (K1) i manja zona u Blatu n/C⁷.

Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina određene su na području Gornjih Poljica, odnosno naselja Donji Dolac, Putišići i Srijane. Prostornim planom su određeni način korištenja, uređenja i zaštite eksploatacije i obrade mineralnih sirovina – ukrasnog arhitektonsko-građevnog i tehničko-građevnog kamena. Ovim Odredbama su određene mjere zaštite, sanacije i očuvanja prostora za vrijeme i nakon završetka eksploatacije.

2.3.2. Turizam i zone ugostiteljsko turističke namjene

Turiste na područje Grada Omiša privlače lijepe pješčane i šljunčane plaže, blaga klima i mogućnost bavljenja adrenalinskim sportovima. Prema turističkoj klasterizaciji Splitsko-dalmatinske županije, Grad Omiš čini krajnju istočnu destinaciju Splitske rivijere, koja se proteže od Marine na zapadu. Iako se u njemu ostvaruje tek oko 4,6 posto turističkih dolazaka i 5,6 posto dolazaka županije, Omiš je nacionalno poznat po Festivalu dalmatinskih klapa, te u novije vrijeme i po Gusarskoj bitci i natjecanju Dalmacija Ultra Trail. Sve se više etablira i kao međunarodno poznato odredište za adrenalinske sportove, ponajviše rafting na Cetini⁸.

⁷ Prostorni plan uređenja Grada Omiša -pročišćeni tekst („Službeni glasnik Grada Omiša“, broj 4/07, 8/10, 3/13, 5/15, 10/15., 15/15, 7/16 i 9/16.)

⁸ Strateški plan razvoja turizma Grada Omiša 2020-2030, Institut za turizam, Zagreb 2020.

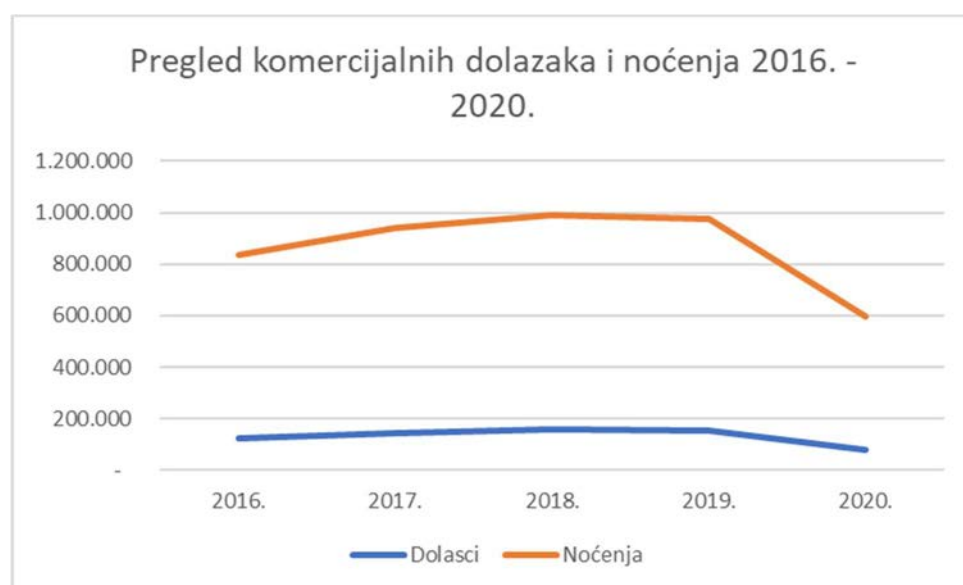
Dolasci i noćenja

Kao i na cijeloj obali, turistički dolasci i noćenja na području Grada Omiša u neprekidnom su porastu bili do 2018. godine. Tako je u 2018. godini na području Grada Omiša ostvareno 159.65 registriranih dolazaka te 992.15 noćenja, u odnosu na 2016. godinu kad je na ovom području zabilježeno 126.43 dolazaka i 834.10 noćenja, što predstavlja rast od 18% u broju noćenja i čak rast od 25% u broju dolazaka, u tom trogodišnjem razdoblju. 2019. godine slijedi blagi pad u dolascima i noćenjima, da bi 2020-tu obilježila pandemija koronavirusa, kao i u cijelom svijetu te shodno tome i znatni pad u dolascima i noćenjima s obzirom na prethodna razdoblja.

Tablica 24. Pregled turističkog prometa Grada Omiša u razdoblju 2016. – 2020.

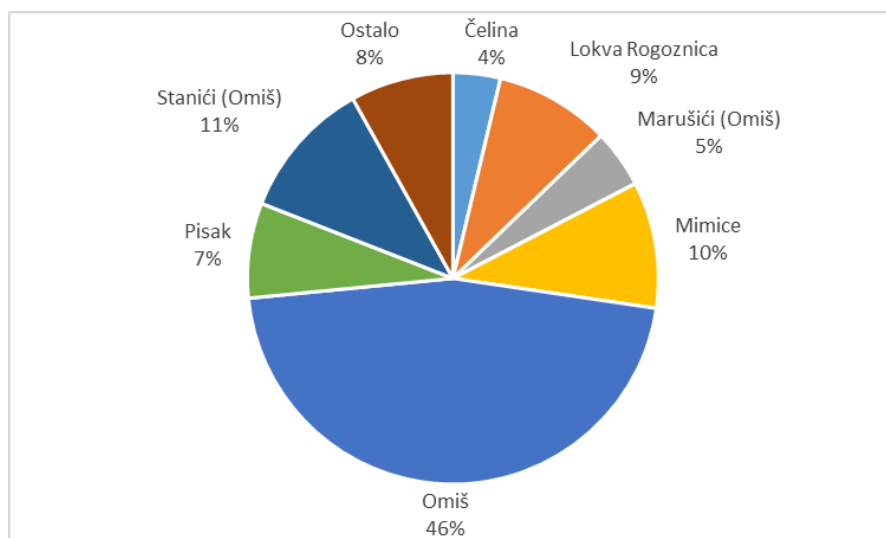
Godina	Dolasci	Noćenja
2016.	126.43	834.10
2017.	144.93	941.16
2018.	159.65	992.15
2019.	154.75	972.99
2020.	81.20	594.91

Grafikon 4. Pregled turističkog prometa Grada Omiša u razdoblju 2016. – 2020.

Turistička promet koncentriran je na uskom obalnom pojasu. U sedam obalnih naselja ostvareno je u 2018. godini 92 posto turističkih noćenja, od čega najveći dio u samom Omišu, potom u Stanićima, Mimicama i Lokvi Rogoznici.

Grafikon 5. Udio turističkih noćenja po naseljima, 2018.

Izvor: Strateški plan razvoja turizma Grada Omiša 2020-2030, Institut za turizam, Zagreb 2020.

Tablica 25. Broj postelja po naseljima/turističkim mjestima (postelje u domaćinstvu)

	2016.		2017.		2018.		2019.		2020.	
Objekt lokacij	Br oj	Broj dodatni	Br oj	Broj dodatni	Br oj	Broj dodatni	Br oj	Broj dodatni	Br oj	Broj dodatni
Blato na Cetini	23	2	37	2	54	2	54	2	54	2
Borak	76	16	1	24	1	20	1	16	1	12
Čelina	5	22	6	19	6	15	6	15	6	24
Čisla	38	-	45	2	62	-	64	-	64	3
Donji Dolac	19	2	15	-	21	-	21	-	21	-
Dubrava	-	-	12	-	14	-	14	-	14	-
Gata	1	18	1	22	1	18	1	12	2	24
Gornji Dolac	-	-	4	-	4	-	4	-	4	-
Kostanje	10	2	20	2	30	2	40	2	40	2
Kučice	75	6	89	-	1	-	1	-	1	-
Lokva Rogoznica	1.4	114	1.5	114	1.5	84	1.5	78	1.4	49
Marušići (Omiš)	8	101	8	75	8	74	7	64	7	57
Mimice	1.2	98	1.3	117	1.3	88	1.4	73	1.3	76
Naklice	48	4	64	-	84	2	78	-	96	2
Nova Sela	-	-	-	-	16	-	16	-	16	-
Omiš	3.3	341	3.5	373	3.7	305	3.8	242	3.6	197
Ostrvica (Omiš)	44	4	52	4	70	-	70	-	70	2
Pisak	1.0	88	1.1	102	1.2	94	1.2	60	1.2	73
Podaspilje	46	10	48	6	51	2	53	-	53	-
Podgrađe	-	-	4	-	4	-	12	-	12	-
Seoca	22	4	22	4	22	4	30	-	34	-
Slime	39	-	53	-	58	-	66	-	72	2
Smolonje	10	-	16	2	24	-	24	-	24	-
Srijane	9	2	14	-	20	-	24	-	24	-
Stanići (Omiš)	1.7	192	1.8	200	1.9	182	1.9	155	1.8	142
Svinišće	12	2	17	2	29	6	33	6	29	4
Trnbusi	8	-	8	-	16	-	16	-	16	-
Tugare	34	2	58	6	94	10	1	8	1	4
Zakućac	25	4	31	4	43	4	43	-	43	4
Zvečanje	14	2	24	6	28	2	34	2	38	2
Ukupno	10.	1.	11.6	1.0	12.3	914	12.6	735	12.3	6

Tablica 26. Posjetitelji i ostvarena noćenja po smještajnim objektima

Vrsta	2016.		2017.		2018.		2019.		2020.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Hoteli	27.916	137.880	30.806	149.317	28.893	141.815	22.166	81.884	7.717	38.441
Kampovi	23.844	123.165	26.916	139.717	37.319	161.526	33.522	161.573	14.629	83.308
Objekti na	127	219	42	148	21	45	-	-	-	-
Objekti u	67.345	521.572	77.907	593.879	83.403	628.642	88.616	668.037	54.048	440.144
domaćinstvu										
Ostali	7.206	51.271	9.267	58.103	10.020	60.128	10.450	61.502	4.810	33.019
ugostiteljski										
objekti										
Ukupno:	126.438	834.107	144.938	941.164	159.656	992.156	154.754	972.996	81.204	594.912

Kao i u većini destinacija Splitske i Makarske rivijere, najveći udio turističkih dolazaka i noćenja ostvaruje se u obiteljskom smještaju s obzirom da upravo taj smještaj prevladava u strukturi komercijalnih smještajnih kapaciteta. Obiteljski smještaj ne samo da dominira u ukupnim smještajnim kapacitetima, nego je i u kontinuiranom porastu. U posljednje četiri godine (od 2016 do 2020) u obiteljskom smještaju dodano je oko 1437 ležajeva. Kao i drugdje na obali, noviji smještaj je relativno visoke kvalitete, ali pojačana konkurencija smanjuje cijene te s tržišta istiskuje tradicionalni smještaj kod domaćina koji je nerijetko nešto nižeg standarda.

Tablica 27. Broj hotela, kategorizacija i broj postelja u hotelskom smještaju

Godina	Kategorija	Broj objekata	Broj smještajnih jedinica	Broj kreveta
2016.	3*	3	116	213
	4*	3	138	260
	Ukupno:	6	254	473
2017.	3*	3	116	213
	4*	3	138	260
	Ukupno:	6	254	473
2018.	3*	3	116	213
	4*	4	151	285
	Ukupno:	7	267	498
2019.	3*	3	116	213
	4*	3	138	260
	Ukupno:	6	254	473
2020.	3*	2	110	200
	4*	2	125	235
	Ukupno:	4	235	435

S oko 10 posto zastupljeni su kampovi, s obzirom na to da je u Omišu smješten jedan od nekolicine velikih kampova u južnoj Dalmaciji – Kamp Galeb, sa 190 kamp mjesta, 146 parcela, 135 pokretnih i 20 glamping kućica. Kamp ima ekološki certifikat te se, sukladno, i pozicionirao na tržištu kao

obiteljski, eko-kamp. Ipak, dominacija gusto raspoređenih mobilnih kućica umanjuje atraktivnost ovog kampa.

U hotelima⁹ je tek nešto manje od 500 ležajeva, ili samo 6 posto ukupnih ležajeva. Hoteli na području grada Omiša su uglavnom manjih kapaciteta te, samim time, skromnije opremljeni popratnim sadržajima.

Zone ugostiteljsko turističke namjene

U okviru zona za ugostiteljsko turističku namjenu predviđena je gradnja hotela, turističkih naselja i kampova, pojedinačnih ugostiteljsko-turističkih građevina te pratećih ugostiteljskih, sportsko-rekreacijskih, prometnih i infrastrukturnih građevina kao i uređenje zelenih parkovskih površina i površina prirodnog zelenila. Ugostiteljsko turistička namjena planirana je na obalnom području, i uz rijeku Cetinu i u naselju Tugare (uz Naklice) i to kao zone isključive namjene unutar građevinskog područja naselja ili kao izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko turističke namjene izvan naselja..

Ugostiteljsko turističke zone (isključive namjene) unutar obalnih naselja (prostor ograničenja) određene su na slijedećim područjima:

- Zakućac, planirani kamp T3
- Omiš: postojeći kamp Ribnjak T3, tri zone hotela T1 (Ribnjak, Punta Galeb, Punta Plaža), manja zona na području Lisičine (T1, T3) te dvije zone na području Brzet - Garma (zona Brzet T1, i Garma - Ravnice T1, T2 zona je u najvećem dijelu formirana kao prenamjena bivše tvornice cementa u ugostiteljsko turističku zonu za gradnju hotela i turističkog naselja T1 i T2);
- Stanići: izgrađena zona Mala luka (hotel T1 i turističko naselje T2) i Mala luka - Rat neizgrađena zona (turističko naselje T2);
- Lokva Rogoznica – Čelina: postojeća zona Ruskamen za hotel (T1) i kamp (T3).

Ugostiteljsko turistička zona (isključive namjene) određena je unutar Blata n/C za gradnju hotela T1.

Izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko turističke namjene unutar prostora ograničenja planirano je (sukladno Prostornom planu Splitsko dalmatinske županije) na području Ivašnjaka (Lokva Rogoznica – Mimice) i području Plani Rat (Lokva Rogoznica).

- Lokva Rogoznica, Plani Rat: postojeći kamp T3 i planirano turističko naselje T2;
- Lokva Rogoznica, Ivašnjak: planirani hotel T1.

Izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko turističke namjene izvan prostora ograničenja planirano je na slijedećim područjima:

- Blato n/C, turističko naselje (T2);

⁹ Skupina Hoteli obuhvaća sljedeće podvrste: hotel baština (heritage), difuzni hotel, hotel, aparthotel, turističko naselje, turistički apartmani, pension, integralni hotel (udruženi), lječilišne vrste: lječilišni hotel baština, lječilišni hotel, lječilišni aparthotel, lječilišno turističko naselje, lječilišni turistički apartmani, lječilišni pension, lječilišni difuzni hotel i lječilišni integralni hotel; hoteli posebnog standarda: hotel business, hotel meetings, hotel congress, hotel club, hotel casino, hotel holiday resort, hotel coastal holiday resort, hotel family, hotel small & friendly, hotel senior citizens, hotel health & fitness, hotel wellness, hotel diving club, hotel motel, hotel ski, hotel za osobe s invaliditetom i hotel bike

- Tugare, turističko naselje T2;
- Slime – Pisak (Dovanj), turističko naselje T2;

Unutar naselja Omiš su postojeće ugostiteljsko – turističke zone: kamp Ribnjak, hotel Plaža na Punti, hotel Brzet te Lisičine (T1, T3). Ugostiteljsko turistička zona (T1) planirana je na području „Planovo“ unutar koje se omogućava gradnja ugostiteljsko turističkih sadržaja (T1, hotel), sportsko rekreacijskih sadržaja, garaže, uređenja parkirališta, početne stanice žičare i drugih sadržaja koji će se definirati obveznim urbanističkim planom uređenja.

U sklopu turističke zone Ribnjak predviđa se i uređenje luke nautičkog turizma - marina Ribnjak. Luka nautičkog turizma – marina Ribnjak smještena je na desnoj obali ušća Cetine i ima planirani kapacitet 195 vezova.

2.4. Opremljenost prostora infrastrukturom

2.4.1. Prometni infrastrukturni sustav

Cestovni promet

Državne ceste koje se nalaze u administrativnom području grada Omiša su:

- D8, dionica 18 (1,2 m) i dionica 19 (18,3 km); 19,5 km
 - DS70, dionica 1; 21,9 km
- Ukupno: 41,4 km

U periodu 2016-2020. god. dovršeno je:

- Sanacija nestabilnih blokova na državnoj cesti oznake DC70 (predio Naklice)
- Rekonstrukcija državne ceste oznake DC8 od područja Duće Glavice do ulaza na parking u Omišu, dionica 18, od kmn 21+260 do km 22+470 u ukupnoj duljini 1,2 km

U tijeku je izgradnja – dio obilaznice Omiša, dionica DC70 – most Cetina – Omiš istok.

Za naredno razdoblje planirano je:

- DC8, rekonstrukcija raskrižja Brzet – izrađena je projektna dokumentacija – kandidirano za izvođenje za 2021. g
- DC8 – S-krivina u Omišu – u planu za izradu projektne dokumentacije i izvođenja za 2021. godinu
- Izgradnja odmorišta „Brnistra“ uz državnu cestu DC70;
- Most Cetina, sa tunelom Komornjak – sjever i priključkom za Naklice (sredstva iz EU fondova).

Na području Grada proteže se 87,12 km županijskih i 77,60 km lokalnih cesta, odnosno ukupno 164,72 km cesta kojim upravlja Županijska uprava za ceste Split. Županijske ceste imaju udio od 52,9% a lokalne ceste udio od 47,1% u ukupnoj mreži županijskih i lokalnih cesta na području Grada Omiša.

Biciklistička infrastruktura

U svibnju u 2019. godine, potpisan je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt Duž-obalne biciklističke staze i šetnice na području Grada Omiša. Ukupna vrijednost projekta iznosi 10.986.113,55 kuna, od čega se 7.643.642,51 kuna odnosi na bespovratna sredstva iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“ kroz mehanizam Integriranih teritorijalnih ulaganja.

Projekt obuhvaća izgradnju i opremanje biciklističke staze i šetnice u priobalom pojasu Grada Omiša, naselje Omiš, predio Brzet u ukupnoj dužini od 870 metara, povezujući direktno dijelove naselja Omiš – Mlija, Brzet i Nemira, te posredno dio naselja Borak uključenjem vertikalne komunikacije. Projektom se doprinosi unaprjeđenju biciklističke i pješačke infrastrukture na području Omiša te povećanju sigurnosti svih sudionika u prometu. Za projekt je ishoda građevinska dozvola.

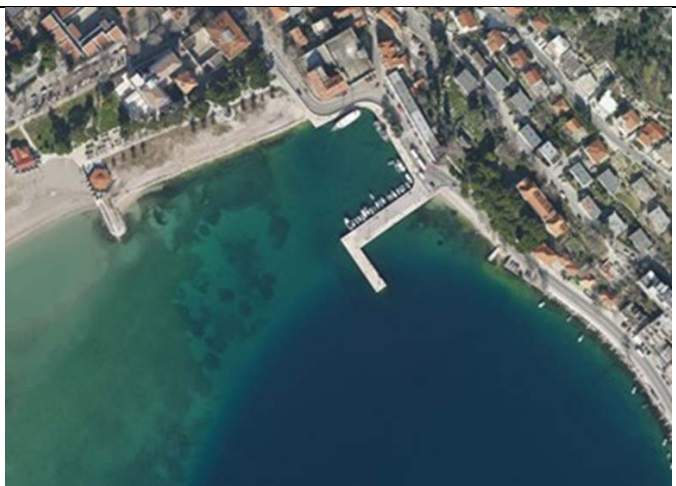
Pomorski promet

Luka Omiš je pod nadležnošću Lučke uprave Splitsko-dalmatinske županije i pripada II. kategoriji luka otvorenih za javni promet. Gradska luka Omiš obuhvaća područje Mula i gradske luke uz njega, te područje ušća Cetine, od mosta prema ušću. Postojeća lučka infrastruktura obuhvaća pristanište u dužini od 234 metra s 8.848 m² površine akvatorija. Lučka kapetanija Splitsko-dalmatinske županije je nositelj projekta rekonstrukcije Luke kojom će Omiš dobiti funkcionalnu luku te šetnicu u dužini 320 m s lukobranom od 250 m i planiranim drugim lukobranom koji će Luku zatvoriti sa svih strana. Prema urbanističkom planu, u planu je rekonstrukcija i proširenje luke otvorene za javni promet, izgradnja sportske luke, uređenje sportskih i rekreacijskih sadržaja, korekcija trase i rekonstrukcija državne ceste D8, izgradnja potrebne prometne i druge komunalne infrastrukture. Problem trenutne morske luke je što nije zaštićena ni sigurna za privez plovila, te nedostatak potrebne prometne i druge komunalne infrastrukture. Rekonstrukcijom će se ujedno i povećati kapacitet luke te osigurati uklapanje luke u urbano tkivo grada Omiša, posebno u odnosu na povijesnu jezgru i ulicu Fošal. Kopnena površina Luke trebala bi se povećati s oko sadašnjih 1.250 m² na gotovo 10.000 m², a akvatorij će biti potpuno zaštićen i dostupan za korištenje u vremenski povoljnim prilikama. Planira se i izgradnja sportske luke kapaciteta 150 vezova, zapadno od Luke, a uz nju je planirana i izgradnja otvorenog morskog bazena za vaterpolo i plivanje, približne dimenzije 25 x 35 metara¹⁰.

¹⁰ Strategija razvoja Grada Omiša do 2020., Urbanex d.o.o., Zagreb, 2017.

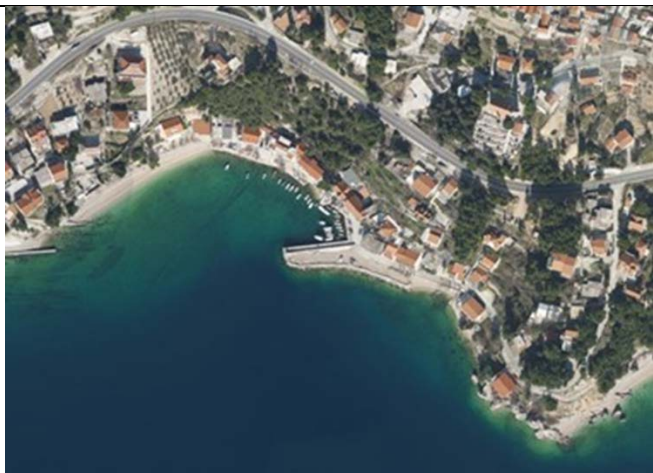
Karakteristike luke Omiš

Zemljopisna širina: 43° 26' N
 Zemljopisna dužina: 16° 41' E
 Dužina pristaništa: 234 m
 Površina pristaništa: 1336 m² (498 m²)
 Površina akvatorija: 8848 m² (5119 m²)
 Broj vezova: Komunalnih 320

Karakteristike luke Mimice

Zemljopisna širina: 43° 24' N
 Zemljopisna dužina: 16° 48' E
 Dužina pristaništa: 58 m
 Površina pristaništa: 245 m²
 Površina akvatorija: 2 600 m²
 Broj vezova : Komunalnih 30

Karakteristike luke Pisak

Zemljopisna širina: 43° 24' N
 Zemljopisna dužina: 16° 51' E
 Dužina pristaništa: 55 m
 Površina pristaništa: 275 m²
 Površina akvatorija: 5 812 m²
 Broj vezova : Komunalnih 50

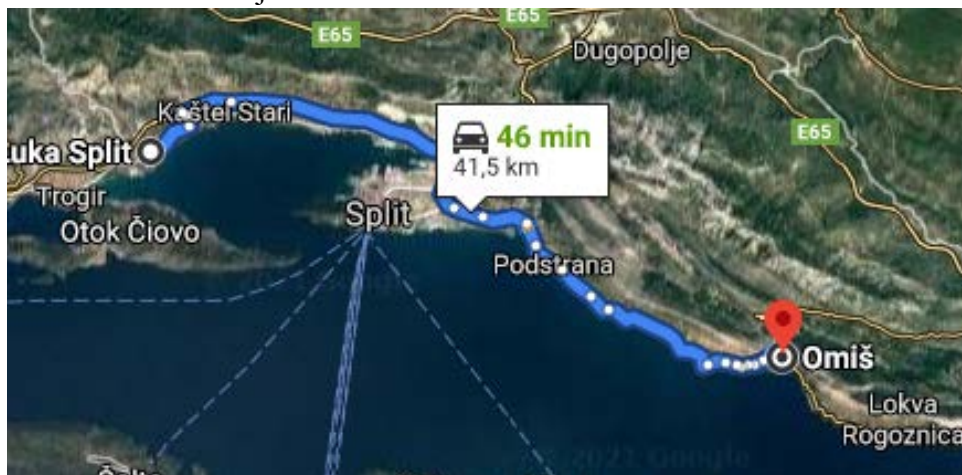
Osim luke Omiš, funkcionalno je i nekoliko manjih luka lokalnog značaja: Mimice i Pisak koje nisu uređene, sportske luke (Brzet, Nemira, Stanići, Celina, Lokva Rogoznica, Plani Rat, Mimice, Marušići, Pisak) te planirana izgradnja luka nautičkog turizma.¹¹

Riječni promet Cetinom nije razvijen, zbog hidroelektrane kao i zbog hidroloških i morfoloških posebnosti toka rijeke Cetine. Zbog toga se riječni prijevoz koristi samo u turističke svrhe na pojedinim dijelovima toka u obliku raftinga i kajakinga te izletničkih brodova do Radmanovih mlinica.

Zračni promet

Zračna luka Split jedna je od devet zračnih luka u Hrvatskoj. Zračna luka Split otvorena je 25. studenog 1966. godine. Nalazi se na predjelu Resnik zapadno od Kaštel Štafilića i udaljena je 41,5 km od Grada Omiša. U posljednjih nekoliko godina ljetni vrhunac aktivnosti u Zračnoj luci rezultirao je nužnim proširenjem kapaciteta zračne luke. Tako je izgrađen novi putnički terminal splitske Zračne luke površine 35.000 metara četvornih, u čiju je izgradnju investirano 450 milijuna kuna.

Slika 15. Udaljenost zračne luke od Grada Omiša

Heliodrom je predviđen u Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Grada Omiša (2016), u naselju Omiš, predjelu Punta. Navedeni projekt je, osim usklađenosti s razvojem turizma i jako značajan iz sigurnosnih razloga gostiju i samih stanovnika, pogotovo u ljetnim mjesecima za vrijeme velikih gužvi u cestovnom prometu.

2.4.3. Energetski sustav

Na toku rijeke Cetine u blizini Omiša je izgrađena hidroelektrana HE Zakućac koja je najveće hidroenergetsko postrojenje na slivu Cetine, a po instaliranoj snazi i mogućoj proizvodnji električne energije najveća hidroelektrana u Hrvatskoj. HE Zakućac derivacijskog je tipa i ima ukupnu snagu 486

¹¹ Strategija razvoja Grada Omiša do 2020., Urbanex d.o.o., Zagreb, 2017.

MW. Glavni pravci razvoja u elektroopskrbnoj infrastrukturi usmjereni su na rekonstrukciju i gradnju proizvodnih sustava transformatorskih stanica i dalekovoda¹².

Tablica 28. Duljina elektroopskrbnih vodova

	Duljina elektroopskrbnih vodova 35 kV	Duljina elektroopskrbnih vodova 10(20) kV	Ukupna duljina elektroopskrbnih vodova
Duljina (m)	9.000	147.337	156.337
Udio	5,76%	94,24%	100,00%

Tablica 29. Udio i duljina elektroopskrbnih vodova prema vrsti

	35 kV	10(20) kV
Nadzemno (m)	1.500	107.148
Udio	16,67%	72,72%
Podzemno (m)	7.500	40.229
Udio	83,33%	27,30%

Tablica 30. Broj i snaga distribucijskih TS 10(20)/0,4 kV

Broj TS 10(20)/0,4 kV	Snaga (kVA)
137	38.570

Zahvati u rekonstrukciji i izgradnji elektrodistributivne mreže u razdoblju 2016-2020:

- KB 35 kV – tunel Omiš – 1500 m (2020.)
- KB 10(20) kV TS 35/10 kV Lisičina – TS 10(20)/0,4 kV Slanica – 4,13 km (2016.)
- Kabliranje DV od TS 10(20)/0,4 kV Podgrađe 2 - TS 10(20)/0,4 kV Kostanje 1 – 3 km (2019.)
- Kabliranje DV do TS 10(20)/0,4 kV Seoca – 400 m (2019.)
- Kabliranje DV do TS 10(20)/0,4 kV Mala Luka – 200 m (2019.)
- Priključni KB 10(20) kV za TS 10(20)/0,4 kV Kostanje 2
- KB 10(20) kV TS Ribnjak 7 - TS 10(20)/0,4 kV Ribnjak 5 – 320 m (2020.)
- KB 10(20) kV TS Ribnjak 5 - TS 10(20)/0,4 kV Ribnjak 8 – 269 m (2016.)
- STS 10(20)/0,4 kV Kostanje 4 i priključni KB 10(20) (2018.)
- STS 10(20)/0,4 kV Zaradičje (Dolovi) i priključni KB 10(20) (2019.)
- TS 10(20)/0,4 kV Mimice 3 (2016.)
- TS 10(20)/0,4 kV Pisak 1 i priključni KB 10(20) kV (2018.)
- TS 10(20)/0,4 kV Ribnjak 3 (2016.)

¹² Strategija razvoja Grada Omiša do 2020., Urbanex d.o.o., Zagreb, 2017.

Prioriteti u rekonstrukciji i izgradnji u slijedećem četverogodišnjem razdoblju:

- KB 35 kV TS 35/10 kV Ravnice – Tunel Omiš
- KB 35 kV Tunel Omiš - Zakučac
- KB 10(20) kV od TS 10(20)/0,4 kV Funaža - TS 10(20)/0,4 kV TS Zakučac 2
- 2 x KB 10(20) kV TS 35/10 kV Ravnice - TS 10(20)/0,4 kV Čelina
- KB 10(20) kV TS 35/10 kV Ravnice – Tunel Omiš
- KB 10(20) kV TS 35/10 kV Ravnice – Borak
- KB 10(20) kV TS 10(20) kV Funaža – Tunel Kotorjak
- KB 10(20) kV TS 10(20)/0,4 kV Čelina - TS 10(20)/0,4 kV Marušići 1
- KB 10(20) kV TS 10(20)/0,4 kV Omiš 4 - TS 10(20)/0,4 kV Omiš 2 (Fošal – 400 m)
- DV 10(20) kV Zakučac – Gata (1140 m)
- DV 10(20) kV TS 10(20)/0,4 kV Srijane 4 - TS 10(20)/0,4 kV Donji Dolac 1
- 2 x DV – KB 10(20) kV Kraljevac - TS 10(20)/0,4 kV Slime 5 - TS 10(20)/0,4 kV Slime 3
- Kabliranje DV 10(20) kV Marušići – Pisak
- STS 10(20)/0,4 kV Zaričje 2 (Pezelji) i priključni KB 10(20) kV
- TS 10(20)/0,4 kV Ribnjak 2 i priključni KB 10(20) kV
- TS 10(20)/0,4 kV Zakučac 2
- TS 10(20)/0,4 kV Omiš 14 i priključni KB 10(20) kV
- TS 10(20)/0,4 kV Pisak 4
- TS 10(20)/0,4 kV Ruskamen 6
- TS 10(20)/0,4 kV Vrisovci
- TS 10(20)/0,4 kV Tugare 6
- DTS 10(20)/0,4 kV Ribnjak 9

Plinoopskrba

Sukladno „Desetogodišnjem planu razvoja plinskog transportnog sustava Republike Hrvatske 2018. - 2027.“ propisano je da je početak transporta prirodnog plina sustavom IAP-a planiran 2023. godine. Transport plina dobavljenog IAP-om ostvarivat će se pravcem Dobreč (Crna Gora) - Prevlaka - Dubrovnik - Ploče - Split - Bosiljevo i dalje postojećim i planiranim transportnim sustavom.

Na području Grada Omiša nema postojeće infrastrukture, međutim, planira se izgradnja magistralnog plinovoda Split – Ploče i nadzemnog objekta BS Luke (blokadna stanica). U 2016. godini za navedeni plinovod ishodena je građevinska dozvola s klauzulom pravomoćnosti, a 2019. ishodeno je rješenje o produženju važenja građevinske dozvole.

Zaštitni koridori plinovoda (odnosi se i na one koji imaju pravovaljan akt za provedbu i gradnju, a još nisu izgrađeni) definirani su pravilnikom o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima te naftovodima i plinovodima za međunarodni transport (Sl. list, br. 26/85.).

2.4.4. Telekomunikacije

Sukladno Uredbi o mjerilima razvoja elektroničke telekomunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN br. 131/12 i 92/15) prostorom Grada Omiša obuhvaćeno je 12 elektroničkih komunikacijskih zona namijenjenih izgradnji samostojećih antenskih stupova.

Tablica 31. Broj baznih postaja i antenskih stupova

Stanje na dan	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2019.	31.12.2020.
Broj baznih postaja	27	28	30	31	33
Broj lokacija	19	20	22	23	24
Broj vlasničkih stupova u vlasništvu operatora	7	7	7	7	7
Broj antenskih stupova ostalih infrastrukturnih operatora	3	3	3	3	3
Broj antenskih prihvata na postojećim objektima	8	9	9	10	11
Broj antenskih sustava u zatvorenom prostoru	1	1	3	3	3

Izvor: dopis HAKOM, 14.01.2021.

2.4.5. Vodnogospodarski sustav

Duljina javne vodoopskrbne mreže koja je pod upravljanjem tvrtke Vodovod d.o.o. Omiš na administrativnom području Grada Omiša iznosi L=255 km.

Broj priključaka na javnu vodoopskrbnu mrežu iznosi N=8748 priključaka. Raspodjela priključaka vidljiva je u slijedećoj tablici.

Tablica 32. Broj priključaka i kanalizacije, stanje 2020. godina

Mjesto	Kategorija	Broj Priključaka	Ima Kanalizaciju
BLATO NA CETINI	Industrija	4	0
BLATO NA CETINI	Kontrolno brojilo	2	0
BLATO NA CETINI	Komunalne potrebe	3	0
BLATO NA CETINI	Domaćinstvo	208	0
BLATO NA CETINI	Ustanove	3	0
BLATO NA CETINI	Poljoprivreda	12	0

		232	
BORAK	Domaćinstvo	94	0
BORAK	Građevinski	2	0
BORAK	Poljoprivreda	30	0
		126	
ČELINA	Domaćinstvo	214	0
ČELINA	Poljoprivreda	12	0
		226	
ČIŠLA	Domaćinstvo	120	0
ČIŠLA	Komunalne potrebe	1	0
ČIŠLA	Industrija	1	0
ČIŠLA	Poljoprivreda	32	0
		154	
DONJI DOLAC	Industrija	1	0
DONJI DOLAC	Kontrolno brojilo	1	0
DONJI DOLAC	Domaćinstvo	107	0
		109	
GATA	Građevinski	2	0
GATA	Industrija	4	0
GATA	Ustanove	3	0
GATA	Domaćinstvo	279	0
GATA	Poljoprivreda	104	0
GATA	Komunalne potrebe	3	0
		395	
GORNJI DOLAC	Domaćinstvo	62	0
GORNJI DOLAC	Ustanove	1	0
		63	
KOSTANJE	Ustanove	3	0
KOSTANJE	Domaćinstvo	339	0
KOSTANJE	Komunalne potrebe	1	0
KOSTANJE	Industrija	4	0
KOSTANJE	Poljoprivreda	190	0
		537	
KUČIĆE	Poljoprivreda	52	0
KUČIĆE	Industrija	3	0
KUČIĆE	Građevinski	1	0
KUČIĆE	Domaćinstvo	276	0
KUČIĆE	Komunalne potrebe	2	0
KUČIĆE	Ustanove	5	0

		339	
LOKVA ROGOZNICA	Domaćinstvo	374	0
LOKVA ROGOZNICA	Ustanove	1	0
LOKVA ROGOZNICA	Poljoprivreda	46	0
LOKVA ROGOZNICA	Industrija	7	0
LOKVA ROGOZNICA	Građevinski	2	0
LOKVA ROGOZNICA	Komunalne potrebe	4	0
LOKVA ROGOZNICA	Turizam	3	0
		437	
MARUŠIĆI	Poljoprivreda	18	0
MARUŠIĆI	Industrija	6	0
MARUŠIĆI	Komunalne potrebe	2	0
MARUŠIĆI	Građevinski	4	0
MARUŠIĆI	Domaćinstvo	237	0
		267	
MIMICE	Komunalne potrebe	6	0
MIMICE	Domaćinstvo	378	0
MIMICE	Poljoprivreda	23	0
MIMICE	Industrija	13	0
MIMICE	Građevinski	2	0
		422	
NAKLICE	Poljoprivreda	71	0
NAKLICE	Ustanove	1	0
NAKLICE	Industrija	1	0
NAKLICE	Domaćinstvo	97	0
		170	
NOVA SELA	Poljoprivreda	3	0
NOVA SELA	Domaćinstvo	127	0
NOVA SELA	Kontrolno brojilo	2	0
NOVA SELA	Ustanove	1	0
		133	
OMIŠ	Građevinski	5	0
OMIŠ	Kontrolno brojilo	5	0
OMIŠ	Turizam	6	0
OMIŠ	Navodnjavanje	19	0
OMIŠ	Zgrade	135	135
OMIŠ	Ustanove	50	48
OMIŠ	Industrija	331	281
OMIŠ	Poljoprivreda	29	0
OMIŠ	Domaćinstvo	1751	1278

OMIŠ	Komunalne potrebe	29	0
		2360	1742
OSTRVICA	Domaćinstvo	75	0
OSTRVICA	Poljoprivreda	41	0
OSTRVICA	Komunalne potrebe	2	0
OSTRVICA	Industrija	1	0
OSTRVICA DONJA	Poljoprivreda	1	0
OSTRVICA GORNJA	Domaćinstvo	1	0
		121	
PISAK	Ustanove	3	0
PISAK	Poljoprivreda	24	0
PISAK	Građevinski	0	0
PISAK	Industrija	4	0
PISAK	Komunalne potrebe	2	0
PISAK	Domaćinstvo	342	0
		375	
PODAŠPILJE	Poljoprivreda	16	0
PODAŠPILJE	Domaćinstvo	75	0
		91	
PODGRAĐE	Ustanove	2	0
PODGRAĐE	Komunalne potrebe	2	0
PODGRAĐE	Poljoprivreda	84	0
PODGRAĐE	Industrija	1	0
PODGRAĐE	Navodnjavanje	1	0
PODGRAĐE	Domaćinstvo	175	0
PODGRAĐE	Kontrolno brojilo	1	0
		266	
PUTIŠIĆI	Domaćinstvo	13	0
PUTIŠIĆI	Ustanove	1	0
		14	
SEOCA	Ustanove	2	0
SEOCA	Domaćinstvo	71	0
SEOCA	Navodnjavanje	1	0
SEOCA	Poljoprivreda	70	0
		144	
SLIME	Poljoprivreda	113	0
SLIME	Industrija	1	0
SLIME	Komunalne potrebe	1	0
SLIME	Domaćinstvo	161	0
SLIME	Kontrolno brojilo	1	0

		277	
SMOLONJE	Domaćinstvo	47	0
SMOLONJE	Poljoprivreda	6	0
SMOLONJE	Industrija	1	0
		54	
SRIJANE	Domaćinstvo	34	0
SRIJANE	Industrija	1	0
SRIJANE	Ustanove	2	0
		37	
STANIĆI	Domaćinstvo	374	0
STANIĆI	Industrija	5	0
STANIĆI	Turizam	6	0
STANIĆI	Građevinski	4	0
STANIĆI	Poljoprivreda	24	0
STANIĆI	Komunalne potrebe	1	0
		414	
SVINIŠĆE	Kontrolno brojilo	2	0
SVINIŠĆE	Poljoprivreda	5	0
SVINIŠĆE	Ustanove	2	0
SVINIŠĆE	Domaćinstvo	110	0
SVINIŠĆE	Komunalne potrebe	1	0
SVINIŠĆE	Industrija	2	0
		122	
TRNBUSI	Industrija	1	0
TRNBUSI	Domaćinstvo	69	0
TRNBUSI	Ustanove	2	0
TRNBUSI	Poljoprivreda	2	0
		74	
TUGARE	Poljoprivreda	155	0
TUGARE	Građevinski	1	0
TUGARE	Kontrolno brojilo	1	0
TUGARE	Komunalne potrebe	1	0
TUGARE	Industrija	5	0
TUGARE	Domaćinstvo	348	0
TUGARE	Ustanove	4	0
		515	
ZAKUČAC	Domaćinstvo	68	0
ZAKUČAC	Industrija	11	0
ZAKUČAC	Kontrolno brojilo	1	0
ZAKUČAC	Građevinski	1	0

ZAKUČAC	Ustanove	1	0
ZAKUČAC	Poljoprivreda	39	0
ZAKUČAC	Zgrade	5	0
		126	
ZVEČANJE	Domaćinstvo	113	0
ZVEČANJE	Poljoprivreda	33	0
ZVEČANJE	Ustanove	2	0
ZVEČANJE	Industrija	0	0
		148	
UKUPNO		8748	1742

Broj stalnih stanovnika priključenih na javnu vodovodnu mrežu, a koja je pod upravljanjem tvrtke Vodovod d.o.o. Omiš, iznosi cca N=14.196 stanovnika.

Raspodjela stanovnika priključenih na javnu vodovodnu mrežu na javnu vodoopskrbnu mrežu po pojedinim naseljima koja administrativno pripadaju Gradu Omišu prikazan je u donjoj tablici.

Tablica 33. Priključenost, stanovništvo

Naselje	Vodoopskrbni sustav	Broj stanovnika	Postojeća priključenost
Blato n/C	Srednji tok rijeke Cetine, Grupni Vodovod Kraljevac	465	99%
Borak	Regionalni O-B-H-Š	158	100%
Čelina	Regionalni O-B-H-Š	222	100%
Čisla	Regionalni O-B-H-Š	302	100%
Donji Dolac	Srednji tok rijeke Cetine	373	75%
Gata	Regionalni O-B-H-Š	567	100%
Gornji Dolac	Srednji tok rijeke Cetine	119	75%
Kostanje	Studenac	605	100%
Kučiuće	Studenac	607	100%
Lokva R.	Regionalni O-B-H-Š	397	100%
Marušići	Regionalni O-B-H-Š	151	100%
Mimice	Regionalni O-B-H-Š	216	100%
Naklice	Regionalni O-B-H-Š	236	100%
Nova Sela	Srednji tok rijeke Cetine	224	90%
Omiš	Regionalni O-B-H-Š	6462	100%
Ostrvica	Regionalni O-B-H-Š	196	100%

Pisak	Regionalni O-B-H-Š	202	100%
Podašpilje	Studenac	20	100%
Podgrađe	Grupni vodovod Kraljevac	280	100%
Putišići	Srednji tok rijeke Cetine	46	76%
Seoca	Studenac	140	100%
Slime	Grupni vodovod Kraljevac	270	99%
Smolonje	Regionalni O-B-H-Š	79	100%
Srijane	Srednji tok rijeke Cetine	270	30%
Stanići	Regionalni O-B-H-Š	534	100%
Svinišće	Studenac	98	100%
Trnbusi	Srednji tok rijeke Cetine	162	90%
Tugare	Regionalni O-B-H-Š	885	100%
Zakućac	Regionalni O-B-H-Š	148	100%
Zvečanje	Regionalni O-B-H-Š	202	100%
		14 636	97%

Specifična potrošnja pitke vode po stanovniku iznosi 115 litara/dan/stanovniku.

Slika 16. Potrošnja pitke vode po stanovniku

Grad/ Općina	Naselje	Vodoopskrbni sustav	Usvojena norma potrošnje	Grad/Općina	Naselje	Vodoopskrbni sustav	Usvojena norma potrošnje
Omiš	Blato n/C	Srednji tok rijeke Cetine	75	Omiš	Borak	Reg. O-B-H-Š	120
	Čisla	Reg. sust. O-B-H-Š (Srednja Poljica)	110		Čelina	Reg. O-B-H-Š	120
	Gata	Reg. sust. O-B-H-Š (Srednja Poljica)	125		Lokva Rog.	Reg. O-B-H-Š	120
	Kostanje	Studenci	110		Marušići	Reg. O-B-H-Š	120
	Kučiče	Studenci	110		Mimice	Reg. O-B-H-Š	120
	Naklice	Reg. sust. O-B-H-Š (Srednja Poljica)	120		Omiš	Reg. O-B-H-Š	130
	Nova Sela	Srednji tok rijeke Cetine	75		Pisak	Reg. O-B-H-Š	115
	Ostrvica	Reg. sust. O-B-H-Š (Srednja Poljica)	110		Stanići	Reg. O-B-H-Š	115
	Podašpilje	Studenci	110		Zakućac	Reg. O-B-H-Š	120
	Podgrađe	Gr. vod. Kraljevac (Podgrađe)	120	Omiš - obalno područje ukupno			125
	Seoca	Studenci	100	Ukupno obalno područje			125
	Slime	Gr. vod. Kraljevac (Slime)	125				
	Smolonje*	Reg. sust. O-B-H-Š (Srednja Poljica)	110				
	Svinišće	Studenci	110				
	Tugare	Reg. sust. O-B-H-Š (Srednja Poljica)	125				
	Zvečanje*	Reg. sust. O-B-H-Š (Srednja Poljica)	110				
Ukupno Omiš - zaobalno područje*			115				

Izvor: Vodovod Omiš

Procijenjeni gubici u javnoj vodovodnoj mreži koja je pod upravljanjem tvrtke Vodovod do Omiš iznosi cca 51%.

Duljina javne kanalizacijske mreže za odvodnju sanitarnih otpadnih voda na administrativnom području Grada Omiša iznosi 18,2 km.

Na uslužnom području tvrtke Vodovod d.o.o. Omiš nalazi se samo 1 uređaj za pročišćavanje otpadnih voda i to UPOV Ribnjak, kapaciteta 32.210 ekvivalent stanovnika.

U proteklom četverogodišnjem razdoblju izvršeni su slijedeći zahvati:

- Sustav upravljanja gubicima vode – izgradnja i uspostava nadzorno – upravljačkog sustava kontrole i smanjenja gubitaka u vodoopskrbnom sustavu javnog isporučitelja vodnih usluga
- Izgradnja vodoopskrbnog sustava za nasleja uz srednji tok rijeke Cetine

U slijedećem četverogodišnjem razdoblju prioriteti su:

1. HV-QCBS-DR-C2 - Projekt Dugi Rat - Razvoj sustava vodoopskrbe i odvodnje – Izrada studijsko-projektne dokumentacije potrebne za prijavu projekata sufinanciranih iz EU fondova podprojekt Dugi Rat, Južno priobalno područje Sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Omiš
2. Pобољшanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Omiš, Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Omiš-Priko
3. Sustav odvodnje aglomeracije Omiš - Podsustav Mala Luka
4. Dogradnja sustava odvodnje Omiš - lijeva obala Cetine: Oborinski kolektor i crpna stanica Stari Grad
5. Dogradnja sustava odvodnje Omiš - lijeva obala Cetine (Punta): Oborinska crpna stanica Punta i rekonstrukcija retencijskog kolektora s preljevom
6. Rekonstrukcija magistralnog vodovoda Dugi Rat - Zakućac

U pogledu efikasne provedbe dokumenata prostornog uređenja grada Omiša iz djelokruga vodoopskrbe te odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda nužno je sređivanje imovinsko- pravnih odnosa između Grada Omiša i ostalih dionika sa kojima postoji spor te definiranje svih nerazvrstanih cesta na području Grada Omiša te njihov upis u katastar i zemljišnik.

2.4.6. Gospodarenje otpadom

Na području Grada porijeklo otpada je iz domaćinstava stanovnika Grada, turističke proizvodnje otpada i iz uslužnih djelatnosti. Prema europskoj klasifikaciji uslužne djelatnosti su primjerice:

- trgovina i popravci (automobila, strojeva i sl.)
- hoteli i restorani
- prijevoz putnika i komunikacija
- obrazovanje
- zdravstvo i socijalna skrb
- aktivnosti vezane za rekreaciju, kulturu i sport
- transport i skladištenje

Od 2011. godine nadalje u ukupne količine komunalnog otpada ubrajaju se i količine koje potječu iz uslužnog sektora, a koji se smatraju komunalnim otpadom (otpadni papir i karton, ambalažni otpad itd.)¹³.

Tijekom 2018. godine izgrađeno je reciklažno dvorište na lokaciji Funaža, vrijednosti 2.900,000 kn, od čega je iz fondova EU bespovratno sufinancirano 2.265,000 kn. Reciklažno dvorište je nadzirani ograđeni prostor namijenjen odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada do trenutka kada će ih ovlaštene tvrtke obraditi ili zbrinuti. Reciklažno dvorište se nalazi u Zakuću na površini od 1,373 m.

Slika 17. Reciklažni centar „Funaža“

Izvor: www.peovica.hr

¹³ Plan gospodarenja otpadom Grada Omiša za period 2017-2022.

Početak 2017. godine izrađen je Plan gospodarenja otpadom Grada Omiša za period 2017.- 2022. (Sl. Glasnik 3a/2017.). Sukladno navedenom Planu, na ovom području evidentirano je 10 tzv. „divljih“ odlagališta otpada, ukupne količine cca 20,000 m³ otpada. U traženom periodu eliminirana su 4 takva, manje veličine, ukupno cca 1,000 m³ otpada. Osim ovoga, u spomenutom periodu permanentno su vršena uklanjanja ilegalnog otpada sa raznih lokacija, ukupne količine od cca 30,000 m³ otpada.

U tijeku je i realizacija nabavke spremnika za odvojeno prikupljanje otpada ukupnog iznosa cca 2.200,000 kn, od čega je iznos bespovratnog sufinanciranja 1.860,000 kn.

Slika 18. Spremnici za odvojeno prikupljanje otpada iz programa „Konkurentnost i kohezija 2020-2024“

Izvor: www.peovica.hr

5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

2.5.1. Zaštita prirodnih vrijednosti i očuvanje biološke raznolikosti

Temeljni propis kojim je regulirana zaštita prirode, a time i zaštita biološke raznolikosti u RH, je Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19). Također je donesen i niz provedbenih propisa koji su u vezi s ovim Zakonom, a odnose se na proglašenje zaštićenih područja, zaštićene vrste, rijetke i ugrožene tipove staništa te postupanje s genetski modificiranim organizmima.

Nakon priključenja Hrvatske Europskoj Uniji, proglašena je NATURA 2000 ekološka mreža (Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13, 105/15)) unutar koje su implementirani zahtjevi prema dodacima Direktiva o staništima i Direktive o pticama (92/43/EEZ, 09/147/EZ). NATURA 2000 mrežu čine područja očuvanja značajna za ptice (POP) i područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS), odnosno ekološki značajna područja za RH, a uključuju i ekološki značajna područja EU važnih za očuvanje ugroženih divljih vrsta i stanišnih tipova. Za svaki planirani zahvat, koji sam ili s

drugim zahvatima može imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja ekološke mreže NATURA 2000, provodi se postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (NN 146/14)). Pravilnik o ciljevima očuvanja i osnovnim mjerama za očuvanje ptica u području ekološke mreže (NN 15/14) izrađen je u svrhu jačanja zaštite ciljnih vrsta i staništa.

Nadležno tijelo za provedbu zaštite biološke raznolikosti je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za zaštitu prirode. Uz središnje tijelo državne uprave, upravljanjem biološkom raznolikošću bave se pojedini upravni odjeli, službe i zavodi jedinica regionalne i lokalne samouprave. Osim toga, zaštićenim prirodnim vrijednostima upravljaju javne ustanove koje mogu djelovati na regionalnoj i lokalnoj razini. Županijska skupština Splitsko-dalmatinske županije na svojoj 20. sjednici, održanoj 28. ožujka 1996. godine, Odlukom o osnivanju osnovala je Javnu ustanovu za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Splitsko-dalmatinske županije, koja se od 2014. godine zove Javna ustanova More i Krš.

Nadalje, u provedbi zakona i pravilnika na razini države djeluje i Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (HAOP) koja kao središnje tijelo obavlja stručne poslove zaštite okoliša i prirode.

Zaštićene prirodne vrijednosti

Na području Grada Omiša dvije su prostorne cjeline zaštićene u okviru Zakona o zaštiti prirode (2013) kao prirodne vrijednosti. Odnosi se to na kanjon rijeke Cetine i spomenik prirode Ruskamen (geomorfološki značajan). Kanjon rijeke Cetine zaštićen je u kategoriji značajnog krajobrazu od 1963. g., a u prosincu 2016. g. Županijska skupština Splitsko-dalmatinske županije donijela je odluku kojom je prostorni obuhvat proširen od ušća do Tisnih stina. Ukupna površina zaštićenog područja iznosi 6492,99 ha. Područje rijeke Cetine zbog svojih atraktivnih karakteristika turistički je vrlo značajno te je pritisak prouzročen velikim brojem turista, ali i sadržaja i objekata sve veći te je potrebno poduzeti mjere kojima će se aktivnosti na ovom području kontrolirati kako ne bi došlo do smanjenja kvalitete prostora i narušavanja ekoloških značajki. Na lokalitetu Ruskamen u naselju Lokva Rogoznica se od 1968. g. štiti obalno područje površine 1,4 ha u kategoriji geomorfološkog spomenika prirode.

Prirodne vrijednosti predložene za zaštitu

Sukladno odredbama Prostornog plana Županije predlaže se zaštita sljedećih prirodnih vrijednosti u smislu Zakona o zaštiti prirode:

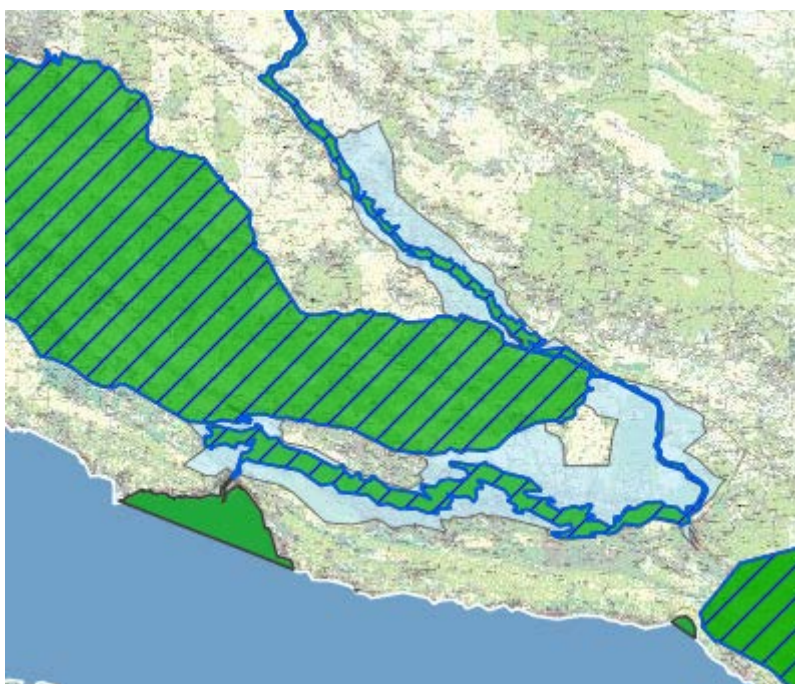
Područja za koja je potrebno provesti postupak proglašenja zaštićenih dijelova prirode po predloženoj kategorizaciji, su:

Cetina - Izvor i vodotok rijeke	Općine: Hrvace, Otok, Cista Provo, Šestanovac i Zadvarje Gradovi: Vrlika, Sinj, Trilj i Omiš	značajni krajobraz
---------------------------------	---	--------------------

Vruja – kopneni i morski prostor	Grad Omiš, Općina Zadvarje	značajni krajobraz
Prijevoj Dupci (paleontološki nalazi)	Općina Brela, Općina Zadvarje, Grad Omiš	spomenik prirode (geološki, paleontološki)

U procesu pristupanja Europskoj uniji najznačajniju obvezu u području zaštite prirode predstavljalo je utvrđivanje područja ekološke mreže Natura 2000, koja je proglašena na 36,73 % kopnenog teritorija, 15,42% mora (unutarnje morske vode i teritorijalno more), odnosno na 29,08 % ukupne površine Republike Hrvatske. Ekološku mrežu Natura 2000 sveukupno čini 781 područje od čega 38 Područja očuvanja značajnih za ptice te 743 Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove.

Slika 19. Ekološka mreža Natura 2000 i zaštićena područja na području Grada Omiša

Izvor: Bioportal.hr

Zaštićena područja prirode potrebno je uskladiti sa Prostorno planskom dokumentacijom Grada Omiša.

2.5.2. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara

Prema Registru kulturnih dobara RH¹⁴ (ožujak 2021.) na području Grada Omiša zaštićeno je 64 nepokretna kulturna dobra.

Tablica 34. Popis kulturnih dobara na području Grada Omiša

	A	B	C	D
1	Registar	Naziv dobra	Naselje	stanje
2	Z-7261	Arheološko nalazište vile rustike na lokalitetu	Ostrvica	u fazi obnove
3	Z-7027	Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	Srijane	u prihvatljivom stanju
4	Z-7026	Crkva sv. Roka	Gornji Dolac	u prihvatljivom stanju
5	Z-7025	Crkva sv. Luke i srednjovjekovno groblje	Dubrava	u prihvatljivom stanju
6	Z-7024	Crkva sv. Roka	Donji Dolac	obnovljeno
7	Z-7016	Crkva sv. Ante	Srijane	u prihvatljivom stanju
8	Z-7010	Crkva sv. Luke	Srijane	u prihvatljivom stanju
9	Z-6862	Sklop crkve sv. Ante opata i župne kuće	Seoca	ugroženo
10	Z-6859	Kula Peovica (Mirabela) s kaštelom	Omiš	ugroženo
11	Z-6774	Crkva Gospe od Bezgrešnog začeća i bratimska	Tugare	u prihvatljivom stanju
12	Z-6694	Ruralna cjelina zaseoka Rodići	Trnbusi	ugroženo
13	Z-6507	Crkva sv. Arnira	Dubrava	ugroženo
14	Z-6415	Crkva sv. Kuzme i Damjana	Lokva Rogoznica	u prihvatljivom stanju
15	Z-6399	Crkva Uznesenja Marijina (Gospa od Smova)	Gata	ugroženo
16	Z-6316	Crkva sv. Kate	Tugare	u prihvatljivom stanju
17	Z-6300	Crkva sv. Antuna Opata	Naklice	u prihvatljivom stanju
18	Z-6299	Župna crkva (Porođenja Blažene Djevice Marije)	Tugare	u prihvatljivom stanju
19	Z-6298	Crkva sv. Jure	Gata	u prihvatljivom stanju
20	Z-6294	Crkva sv. Luke na groblju	Trnbusi	ugroženo
21	Z-6282	Crkva sv. Frane	Tugare	u prihvatljivom stanju
22	Z-5970	Arheološka zona Baučići (antički Oneum)	Omiš	ugroženo
23	Z-5901	Sklop Miličević	Zvečanje	dijelom obnovljeno
24	Z-5859	Kuća Milie Gojsalić	Kostanje	dijelom obnovljeno
25	Z-5832	Kuća Bilić	Donji Dolac	u fazi obnove
26	Z-5739	Kula Jerončić	Kostanje	obnovljeno
27	Z-5736	Zgrada	Omiš	u prihvatljivom stanju
28	Z-5720	Zgrada	Omiš	ugroženo
29	Z-5687	Arheološko nalazište Brzet	Omiš	u fazi obnove
30	Z-5685	Pavića most na rijeci Cetini	Podgrađe	obnovljeno
31	Z-5601	Kuća na cesti	Lokva Rogoznica	u prihvatljivom stanju
32	Z-5595	Crkva i groblje sv. Ciprijana	Gata	u prihvatljivom stanju
33	Z-5476	Zgrada	Omiš	ugroženo
34	Z-5475	Kuća s natpisom s nekadašnje mletačke kancelarije	Omiš	u prihvatljivom stanju
35	Z-5460	Zgrada	Omiš	u prihvatljivom stanju
36	Z-5357	Crkva sv. Ivana Krstitelja	Slime	u prihvatljivom stanju
37	Z-5208	Ruralna cjelina Čažin Dolac	Tugare	u prihvatljivom stanju
38	Z-5135	Zgrada	Omiš	ugroženo
39	Z-5133	Zgrada	Omiš	obnovljeno
40	Z-5132	Zgrada	Omiš	ugroženo
41	Z-5126	Franjevački samostan i crkva na Skalicama	Omiš	u prihvatljivom stanju
42	Z-5092	Ruralna cjelina Sklop kuća "Kapinovi dvori"	Lokva Rogoznica	ugroženo
43	Z-5081	Kuća	Omiš	u prihvatljivom stanju
44	Z-5080	Zgrada Općine	Omiš	ugroženo
45	Z-5079	Kuća	Omiš	u prihvatljivom stanju
46	Z-5077	Kuća Pavišić	Omiš	dio obnovljen, dio u fazi obnove
47	Z-5062	Crkva sv. Petra	Omiš	u fazi obnove
48	Z-5059	Crkva sv. Duha	Omiš	ugroženo
49	Z-5043	Crkva sv. Mihovila	Omiš	u fazi obnove
50	Z-5040	Ilirsko sjemenište	Omiš	ugroženo
51	Z-5012	Tvrđava Starigrad (Fortica)	Omiš	u fazi obnove
52	Z-5010	Mlinica sela Podgrađe	Podgrađe	obnovljeno
53	Z-4647	Ruralna cjelina Ume	Tugare	ugroženo

	A	B	C	D
54	Z-4066	Kulturno - povijesna cjelina Omiša	Omiš	
55	RST-069	Avionsko krilo	Omiš	
56	RST-082	Spomenik borcima NOR-a i radnicima	Zakućac	
57	RST-099	Zgrada	Omiš	u prihvatljivom stanju
58	RST-100	Zgrada	Omiš	ugroženo
59	RST-088	Spomenik palim borcima	Lokva Rogoznica	
60	RST-107	Kuća Caralipeo	Omiš	u prihvatljivom stanju
61	RST-086	Mlinice i stupe	Kostanje	ugroženo
62	RST-064	Crkva sv. Vida	Lokva Rogoznica	u prihvatljivom stanju
63	RST-073	Ruralna cjelina zaseoka Gorica	Lokva Rogoznica	ugroženo
64	RST-074	Ruralna cjelina Zakućac	Zakućac	u prihvatljivom stanju
65	RST-006	Kuća i zbirka Petra Radmana	Omiš	
66	RST-140	Arheološko nalazište uz groblje	Slime	u prihvatljivom stanju
67	RST-087	Crkva Gospe Snježne i sv. Luke sa starim grobljem	Omiš	u fazi obnove
68				
69		Suhozidne gramače i vrtli (područje istočno od	Blato na Cetini	prijedlog za zaštitu
70		Povijesni put Gornji Dolac-Gata	Gornji Dolac	prijedlog za zaštitu
71		Stambeno-gospodarski sklop Banić	Donji Dolac	prijedlog za zaštitu
72		Ruralne cjeline Tomići, Perdići, Pocrnići	Gornji Dolac	prijedlog za zaštitu
73		Crkva sv. Stjepana, Lelas	Omiš	prijedlog za zaštitu
74		Radmanove mlinice, Kanjon Cetine	Omiš	prijedlog za zaštitu
75		Crkva Rođenja Blažene Djevice Marije	Zakućac	prijedlog za zaštitu
76		Utvrdna Visuč, kanjon Cetine	Omiš	prijedlog za zaštitu
77		Crkva Bezgrešnog začeća	Donji Dolac	prijedlog za zaštitu
78		Crkva sv. Ivana Krstitelja	Skočibe, Gata	prijedlog za zaštitu
79		Ruralna cjelina Skočibe	Gata	prijedlog za zaštitu
80		Župna crkva sv. Nikole	Ostrvica	prijedlog za zaštitu

Izvor: Uprava za zaštitu kulturne baštine, konzervatorski odjel u Splitu, siječanj 2021.

U razdoblju od 2016.-2020. napravljeno je više zahvata na kulturnim dobrima u privatnom vlasništvu, uglavnom stambenim i stambeno-poslovnim objektima unutar Urbanističke cjeline grada Omiša. Napravljeni su zahvati na rekonstrukciji sakralnih objekata - crkva sv. Petra na Priku, Župna crkva sv. Mihovila u Omišu, crkva sv. Roka u Docu Donjem, zatim na zgradi Gradskog muzeja u Omišu, na

¹⁴ Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske javna je knjiga kulturnih dobara koju vodi Ministarstvo kulture. Sastoji se od tri liste: Liste zaštićenih kulturnih dobara, Liste kulturnih dobara nacionalnog značenja i Liste preventivno zaštićenih dobara (čl. 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ([NN 69/99](#), [NN 151/03](#); [NN 157/03](#) *Ispravak*, [NN 87/09](#), [NN 88/10](#), [NN 61/11](#), [NN 25/12](#), [NN 136/12](#), [NN 157/13](#), [NN 152/14](#), [NN 44/17](#) i [NN 90/18](#))).

Kuli Jerončić u Kostanjama, Kući Bilić u Docu Donjem, Kući Milićević u Zvečanju, nastavili su se radovi sanacije Tvrđave Fortica iznad Omiša i arheološkog lokaliteta na Brzetu i u Ostrvici te su rađeni manji radovi na sanaciji Ilirskog sjemeništa i Zgrade Općine u Omišu. Započeli su radovi rekonstrukcije Fošala u Omišu te Starog groblja s crkvama Gospe Snježne i sv. Luke.

Kao prioriteti, uz navedeno u tablici, ističu se započeti radovi sanacije i rekonstrukcije a posebno Župne crkve u Omišu, Starog groblja i tvrđave Fortica. Potrebno je započeti žurnu sanaciju Zgrade Općine u Omišu, tvrđave Mirabele, Ilirskog sjemeništa kao i Kuće Banić u Donjem Docu.

2.6. Obvezni prostorni pokazatelji

	Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj		Način prikaza		Izvor podataka
1.	OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA						
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1.	Broj stanovnika	broj	14.936	DZS
			2.	Indeks kretanja broja stanovnika	broj	3,46%	
			3.	Prirodni prirast stanovnika	broj	-15	
		B. Razmještaj i struktura domaćinstava	1.	Broj domaćinstava	broj	4.911	DZS
			2.	Indeks kretanja broja domaćinstava	broj	105,75%	
			3.	Prirodni prirast stanovnika	broj	-15 (2019.)	
1.2	SOCIJALNO-GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1.	Indeks razvijenosti	broj	103,985	MRREI
			2.	Stupanj razvijenosti	broj	6	
2.							
2.1	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	1.	Broj naselja	broj	31	DZS
			2.	Gustoća naselja	br.nas/1000 km²	0,031	
			3.	Gustoća naseljenosti	br.stan/km²	56,25	
2.2	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1.	Površina naselja	ha	26553	PPŽ, PPUG/O, GUP, UPU, DPU
		B. Građevinska područja	1.	Površina GP naselja – ukupno planirana	ha	1506,4	
			2.	Udio GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	%	5,67	
			3.	Udio izgr. GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	%	3,21	
			4.	Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP	%	2,46	

			5.	Broj stanovnika/ukupna površina GP	stan./ha	9,92	
			6.	Broj stanovnika/izgrađena površina GP	stan./ha	17,53	
2.3	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	1.	Površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja – ukupno planirana	ha, ha/stan	338,5	
			2.	Površina i udio površine IGP pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP:			
			2a.	Ugostiteljsko-turistička namjena	ha,%	38,5	PPŽ,
			2b.	Gospodarska namjena – ukupna (proizvodna, poslovna, infrastrukturna, OIE i dr.)	ha,%, ha/stan	276,3	PPUG/O,
			2c.	Sport i rekreacija	ha,%, ha/stan	62,2	GUP,
			2d.	Područja posebne namjene	ha%	-	UPU,
			2e.	Površina groblja	ha, %	26,2	DPU
			3.	Ukupni planirani smještajni kapacitet u TRP	broj postelja	TZ u naselju: 7.044 TZ izvan naselja: 2.120	MINT
			4.	Broj turističkih postelja po km obalne crte	br/km	619,54 (postojeće, 2018.)	
3.	POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST						
3.1	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1.	Duljina cesta po vrstama	km	DRŽAVNE CESTE: 41,4 km NERAZVRSTANE CESTE: 164,72 km	HAC, HC, ŽUC
			2.	Udio pojedinih vrsta cesta	%	DC: 20,09 % NC: 79,91 %	
			3.	Cestovna gustoća (dužina cesta / površina područja)	km/km ²	0,78	
		B. Željeznički promet	1.	Duljina pruge prema vrsti	km	-	
			2.	Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga	%	-	HŽ
			3.	Gustoća željezničkih pruga (dužina / površina područja)	km/km ²	-	
		C. Zračni promet	1.	Broj zračnih luka prema vrstama	broj	-	MPPI
			2.	Površina zračnih luka	ha	-	
			1.	Broj luka prema vrsti	broj	1	MPPI

		D. Pomorski promet	2.	Površina kopnenog dijela luke	ha	0,1336			
			3.	Luke nautičkog turizma prema broju vezova	broj	-			
		E. Riječni promet	1.	Broj riječnih luka prema veličini i rijeci	Broj	-	MPPI		
			2.	Klasa i duljina plovni putova	klasa, km	-			
				F. Elektroničke komunikacije	1.	Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	br/100 st.	33	HAKOM
3.2	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom	1.	Duljina elektroopskrbnih vodova	km	156.337	HEP		
			2.	Udio i duljina elektroopskrbnih vodova prema vrsti	%, km	Nadzemni: 35 kV: 1500 km (16,67%,) 10(20) kV: 107.148 km (72,72%) Podzemni: 35 kV: 7500 km (83,33%) 10(20) kV: 40.229 km (27,30%)			
		B. Opskrba plinom	1.	Duljina plinovoda	km	VISOKO TLAČNI PLINOVOD: km SREDNJE TLAČNA PLINSKA MREŽA: 14 km	PLINACRO, lok.distr.		
			2.	Udio prema vrsti plinovoda	%				
			C. Opskrba naftom	1.	Duljina naftovoda	Km	-	JANAF, INA	
		3.3	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1.	Duljina javne vodoopskrbne mreže	km	295	HRV. VODE lok.distr.
					2.	Potrošnja pitke vode	l/sta.	115	
				B. Pročišćavanje otpadnih voda	1.	Duljina kanalizacijske mreže	km	18,2	
					2.	Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – broj i kapacitet	broj, broj ES	1 32.210 ES	
		3.4	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1.	Broj i površina odlagališta prema vrsti	broj, ha	1 reciklažno dvorište, 1,373 m²	AZO
2.	Sanacija neuređenih odlagališta (broj, površina)				broj, ha	-			
4. KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA									

4.1	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1.	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	ha	3038,4	PPŽ, PPUG/O, GUP, UPU, DPU
			2.	Udio poljoprivrednog zemljišta	%	11,4	
			3.	Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	ha/stanovniku	0,077	
		B. Šumarstvo	1.	Ukupna površina šumskog zemljišta	ha	7490,2	
			2.	Udio šumskog zemljišta	%	28,21	
			3.	Površina šumskog zemljišta po stanovniku	ha/stanovniku	0,5	
		C. Vode	1.	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more ...)	ha	173	
			2.	Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu JLS/županije/države	%	0,65	
			3.	Dužina vodotoka	km	-	
		D. Morska obala	1.	Morska obala – dužina obalne crte	km	-	
			1.	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	broj, ha	-	
		E. Mineralne sirovine					
4.2	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1.	Broj i površina zaštićenih objekata prirodnih vrijednosti prema vrsti	broj	2	MZOIP
			2.	Broj ekološki značajnih područja i površina ekološke mreže	broj,%		
			3.	Broj i površina posebno zaštićenih područja (NATURA 2000)	broj,%		
4.3	KULTURNA DOBRA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1.	Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	broj	64	MK
			2.	Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara	broj,%		
			3.	Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	broj,%		
4.4	PODRUČJA POSEBNIH KARAKTERISTIKA*	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		* opisati u tekstualnom dijelu Izvješća			
5.							
5.1	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća	1.	Broj donesenih PP	broj	17	ZPU
			2.	Broj donesenih izmjena i dopuna PP	broj	10	

			3.	Broj PP u izradi	Broj	6	
5.2	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA		1.	Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama – podneseno zahtjevi za Rješenja o izvedenom stanju	broj	2016: 32 2017: 13 2018: 12 2019: 2 2020: 6	UO za prostorno uređenje
5.3	INSPEKCIJSKI NADZOR		1.	Nadzor urbanističke inspekcije (broj rješenja)	broj	-	MGIPU
			2.	Nadzor građevinske inspekcije (broj rješenja)	broj	-	

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

3.1. Izrada prostornih planova

Prostornim planom je utvrđena obveza izrade sljedećih prostornih planova:

1. Prostorni plan područja posebnih obilježja

1.1. Prostorni plan uređenja za područje značajnog krajobraza i predloženog strogog rezervata kanjona rijeke Cetine

2. Urbanistički plan uređenja Omiša

2.1. Urbanistički plan uređenja Omiš – Priko, približnog obuhvata kopna oko 25,0 ha

2.2. Urbanistički plan uređenja Ribnjak (usvojen), približnog obuhvata kopna oko 40,0 ha

2.3. Urbanistički plan uređenja Planovo, približnog obuhvata kopna oko 1,5 ha

2.4. Urbanistički plan uređenja Galeb , približnog obuhvata kopna oko 5,7 ha

2.5. Urbanistički plan uređenja Punta (usvojen), približnog obuhvata kopna oko 21,7 ha

2.6. Urbanistički plan uređenja Mlia – Borak, približnog obuhvata kopna oko 80,0 ha

2.7 Urbanistički plan uređenja Garma , približnog obuhvata kopna oko 25,0 ha

2.8. Urbanistički plan uređenja Garma – Ravnice (usvojen), približnog obuhvata kopna oko 11,5 ha

3. Ostali urbanistički planovi uređenja

planirane zone ugostiteljsko - turističke namjene

3.1. Ruskamen 2 (T1, T3, površine oko 7,3 ha)

3.2. Plani Rat (T2, T3, površine oko 13,6 ha)

3.3. Ivašnjak 2 (T1, površine oko 15,17 ha)

3.4. Dovanj (T2, površine oko 19,75 ha)

3.5. Tugare (T2, površine oko 3,5 ha)

3.6. Blato n/C 1 (T2, površine oko 1,6 ha)

planirane gospodarske zone (proizvodne i poslovne)

3.7. Vrisovci 1 (K1, K2, površine oko 15,6 ha)

3.8. Lokva 2 (K1, K2, površine oko 0,9 ha)

3.9. Dubrava (I2, površine oko 3,7 ha)

3.10. Gata 1 (I2, površine oko 3,2 ha)

3.11. Kučiće (I2, površine oko 5,45 ha)

3.12. Kostanje (K1, K2, površine oko 157,0 ha)

3.13. Smolonje (K1, K3, površine oko 2,7 ha)

3.14. Dolac Gornji (I2, površine oko 7,8 ha)

3.15. Donji Dolac 1 (I2, površine oko 20,3 ha)

3.16. Srijane (I2, površine oko 19,12 ha)

3.17. Blato n/C 2 (I1, I2, površine oko 4,8 ha)

3.18. Nova Sela (K1, K2, površine oko 7,8 ha)

površina naselja (mješovita namjena), obalna naselja

3.19. Garma (M3, površine oko 8,5 ha)

3.20. Vrisovci 2 (M2, K2, površine oko 11,3 ha)

3.21. Mala Luka 2 (T2, površine oko 8,8 ha)

3.22. Stanići 1 (površine oko 6,5 ha)

3.23. Stanići 2 (površine oko 2,3 ha)

3.24. Lokva 1 (površine oko 16,6 ha)

3.25. Ivašnjak 1 (površine oko 4,8 ha)

3.26. Ivašnjak 3 (LS, športska luka u uvali Rape, površine oko 2,0 ha uključujući i pripadajući akvatorij), LS Medići (LS športska luka, površine oko 0,67 ha uključujući i pripadajući akvatorij)

3.27. Marušići 2 (dio naselja - urbana sanacija, uređena plaža, športske luke, površine oko 6,7 ha)

prenamjena eksploatacijskih polja (gospodarska proizvodna zona – sanacija)

3.28. Donji Dolac 2 (I2, površine oko 1,6 ha)

3.29. Putišići – Srijane (I2, površine oko 2,2 ha)

3.2. Provedba prostornih planova

Svaki zahvat u prostoru provodi se u skladu s prostornim planom, odnosno u skladu s aktom za provedbu prostornog plana i posebnim propisima.¹⁵

Prostorni planovi se provode izdavanjem lokacijske dozvole, dozvole za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenja o utvrđivanju građevne čestice, potvrde parcelacijskog elaborata te građevinske dozvole na temelju posebnog zakona.

Akte za provedbu prostornih planova izdaje nadležno upravno tijelo i Ministarstvo.

U proteklom razdoblju ishođene su dozvole:

GRAĐEVINSKA DOZVOLA

- uređenje i utvrđivanje namjene poslovnog prostora br. 13 (fitnes centar u funkciji sporta) na katu unutar postojeće građevine – sportske dvorane Ribnjak
- privođenje namjeni poslovnog prostora i prenamjena garaže, sve u prostorije javne i društvene namjene – dječji vrtić s jaslicama, unutar prizemlja stambeno - poslovne građevine u Omišu, Ribnjak,
- postavljanje rasvjete na državnoj cesti D8 na području Lokve Rogoznice – Ivašnjak
- uređenje obale i plaže Brzet-Slavinj
- izgradnja biciklističko-pješačke staze- Brzet,
- građenje postrojenja za sortiranje i kompostiranje korisnog biorazgradivog otpada – Zakućac
- građenje srednje škole "JURE KAŠTELAN", građevine javne i društvene namjene u Omišu, predio Ribnjak
- uređenje i utvrđivanje namjene, dijela poslovnih prostora unutar postojeće građevine - sportske dvorane Ribnjak (prizemlje:PP1 - suvenirnica i PP2 - prodavaonica sportske opreme, na katu prostori između "velike" i "male" dvorane (zapadni dio - uredi tvrtke Josa nekretnine d.o.o., odnosno sportskog kluba Olmisum, istočni dio – uredi za sportske udruge i klubove Grada Omiša, te uredi u funkciji upravljanja gradskom dvoranom) na kat.čest. 3837/59 (zk.čest. 3198/10) k.o. Duće,
- uređenje parkirališta, na dijelu kat.čest.zem. 3835 k.o. Omiš i dijelu mora u Omišu
- građenje slobodnostojeće građevine infrastrukturne i društvene namjene - 3. skupine (trafostanica TS 10(20)/0,4 kV "Pisak-1(nova)", turistički ured i prostor mjesnog odbora) u Pisku,
- uređenje plaže u naselju Omiš, predio Brzet (3. skupine), na kat.čest.zem. 1713, dijelu kat.čest.zem. 1712, 3838 i dijelom u moru, sve k.o. Omiš,

¹⁵ Zakon o prostornom uređenju "Narodne novine" br. 153/1, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19.

U RADU:

- javna rasvjeta KOSTANJE X2
- javna rasvjeta PODGRADE X2
- reciklažno dvorište - Zakučac
- izgradnja mrtvačnice u Srijanima
- izgradnja mrtvačnice u Svinišću

LOKACIJSKA DOZVOLA

- izgradnja spoja ulice Fra Stjepana Vrlića na Državnu cestu D8,
- građenje građevine infrastrukturne namjene gospodarenja otpadom - reciklažno dvorište za građevinski otpad Peovica, 2.b skupine, u Zakučcu, predio Funaža,

U RADU:

- za Idejni projekt - Nogometni stadion Anđelko Marušić - Ferata u Omiš

PRIJAVA POČETKA GRAĐENJA:

- zahvat u prostoru športsko-rekreacijske namjene, 2.b skupine, uređenje dječjeg igrališta na javnoj površini - Omiš, Punta
- uređenje i sanacija kom.infr. u Omišu – Fošal
- izgradnja potpornog zida – GORNJI DOLAC
- pretvorna stanica za otpad (prometna površina i potporni zidovi okoliša) – ZAKUČAC
- za uređenje Poljičkog trga u Omišu na k.č.br. 3814 k.o. Omiš

U RADU:

- uređenje starog groblja u Omišu

UPORABNA DOZVOLA

- rasvjeta na državnoj cesti D8 na području Lokve Rogoznice – Ivašnjak
- za izgrađene građevine infrastrukturne namjene gospodarenja otpadom, reciklažno dvorište i pomoćna zgrada, u Zakučcu, predio Funaža
- javna rasvjeta na kat.čest. 3905/10, 3905/11, 3835/3, 3837/98, 3837/21, 3837/97, 3837/8, 3837/18, 3837/82, 3837/83, 3837/99, 3837/55, 3837/100, 3837/56, 3837/7, 3837/109, 3837/3, 3838/1, 3839/1, 1032/1, 3905/3, 3904, 3841, 1084/1, 1063, 1043, 1042, 1035/5, 1032/2, 1031/1, 1030/3, sve k.o. Duće, u Omišu,
- izvedenu rekonstrukciju građevine poslovne namjene, 2. skupine - na postojećoj građevnoj čestici k.č.br. 3837/59 k.o. Duće (Omiš, Ribnjak),

Dostavljeno na nadležno postupanje:

- dječji vrtić s jaslicama – Ribnjak
- za sanaciju potencijalno obrušavajućih fragmenata stijenske mase iznad Grada Omiša
- za pristupni pristupni kolni put u stambenom naselju Mimice
- Športska dvorana Ribnjak Omiš

Uporabna dozvola za građevine izgrađene do 15.02.1968.

- Radmanove mlinice
- Stara škola u Svinišću
- Dom – Tugare
- građevina javne namjene – Nova Sela
- društveni dom s garažom – Svinišće
- građevina poslovne namjene, na kat. čest. zem. br. 462 k.o. Omiš, predio Stari grad,
- građevina javne i društvene namjene, na kat. čest. zgr. br. *479 k.o. Gornji Dolac
- Dom – Pisak
- Dom – Nova Sela č. zgr. *325
- Dom - Nova Sela č. zgr. *324
- Dom – Tugare
- Dom u Donjoj Ostrvici
- Mlinice u Blatu na Cetini
- Građevina u Seocima
- građevina gospodarske namjene, pretežito poslovne djelatnosti na građevnoj čestici k.č.zgr.517 k.o. Zvečanje

Uporabna dozvola za građevine izgrađene na temelju akta za građenje izdanog do 01.10.2007.

- na čest.zem. 2, 4, 5 k.o. Omiš -RADMNOVE MLINICE

3.3. Prostorni planovi u odnosu na druge dokumente koji utječu na prostor

Grad kao osnovna političko - teritorijalna jedinica svoje opravdanje ima u osiguravanju boljih uvjeta života stanovništva. Odgovornost gradske uprave je da ostvari boljitak zajednice koja joj je dala mandat da njome upravlja. Taj boljitak predstavlja objektivnu kategoriju koju je moguće mjeriti određenim jasno definiranim kriterijima. Kako bi lokalna zajednica uspjela realizirati vlastiti razvoj, potrebno je uložiti određene napore i sredstva, ali prije svega treba imati jasnu viziju željenog stanja koje pojedina lokalna jedinica želi dostići, kako bi uspjela zadržati ili povećati gospodarske i društvene dobrobiti a pri tom sačuvati okoliš. Potrebno je definirati viziju razvoja, sa razvojnim ciljevima koji se operacionaliziraju kroz mjere i zadatke.

Razvoj treba planirati, jer bez jasnog planiranja razvoj se prepušta stihiji i ne odvija se u željenom smjeru. Razvojnu politiku koja definira okvir budućeg razvoja neke zajednice moguće je smisljeno voditi pomoću prethodno donesenih strateških dokumenta razvoja. Stoga se planiranje razvoja treba zasnivati na jasnoj strategiji razvoja, gdje je neobično važno da bude stručna, pripremljena i podržana od eksperata ali demokratski usuglašena sa građanima radi osiguravanja legitimiteta iste. Također je važno da strategija bude definirana integralno što zači da ima jasnu i usuglašenu koncepciju ekonomskog razvoja, jasnu koncepciju društvenog razvoja te jasnu koncepciju prostornog razvoja i uređenja zasnovanu na mjerljivim kriterijima i operativnim zadacima unapređenja stanja okoliša, funkcioniranja tehničkih sustava, korištenja zemljišta i građena na principima održivog razvoja.

Razvojne strategije društveno ekonomskog razvoja kao i sektorske strategije koje se ostvaruju zahvatima u prostoru trebaju biti usuglašene sa dokumentima prostornog uređenja koji daju prostorni okvir za realizaciju planiranih ciljeva.

U pogledu planiranja razvoja lokalne zajednice u Republici Hrvatskoj nije eksplicitno definirana obveza za izradu odgovarajućih lokalnih strategija za općine i gradove. Također u Zakonu o regionalnom razvoju (2017.), kao ni u Nacionalnoj strategiji regionalnog razvoja (2010.) prostorno planiranje se ne spominje. Vidljivo je da nije osiguran integralni pristup u planiranju.

Za područje Grada Omiša izgrađeno je nekoliko strateških razvojnih dokumenta koji su od značaja za prostor Grada.

Ovdje ćemo analizirati dosljednost razvojnih programa sa dokumentom prostornog uređenja tako što ćemo dati prikaz mjera definiranih u strateškim razvojnim dokumentima sa planiranim prostornim mogućnostima u dokumentima prostornog uređenja.

Strategija razvoja Grada Omiša do 2020.

Slika 1. Strategija razvoja Grada Omiša do 2020.

U prvom poglavlju dan je pregled teritorijalnog obuhvata Grada Omiša pri čemu je tekstualno i kartografski prikazan teritorijalni sastav Grada i dana osnovna prirodna obilježja. Poglavlje daje i pregled užeg i šireg teritorijalnog konteksta Grada Omiša s naglaskom na geoprometni položaj i osnovna prirodna obilježja. U drugom je poglavlju objašnjena metodologija korištena u izradi Strategije. Opisane su metode prikupljanja i obrade podataka, korišteni izvori podataka i tehnike izrade pojedinih dijelova Strategije.

U trećem poglavlju dan je sažet prikaz analize stanja koja je u svom cjelovitom obliku priložena kao Prilog 1. Strategiji. Postojeće stanje analizirano je kroz tri glavne tematske cjeline: društvo, gospodarstvo i urbano okruženje, te je podijeljeno na manje sastavne cjeline radi detaljnije provedbe analize. Na kraju je analiziran i okvir upravljanja razvojem kroz tri sektora: javni, privatni i civilni kako bi se utvrdile mogućnosti i potencijali za sudjelovanje svih dionika u razvoju Grada Omiša.

Na temelju rezultata analize stanja za ista je velika tematska područja napravljena SWOT analiza kroz koju su utvrđene razvojne potrebe i potencijali Grada Omiša. Rezultati SWOT analize poslužili su za prioritizaciju razvojnih potreba i potencijala potrebnu za izradu strateškog okvira.

U strateškom okviru definirana je općenita vizija razvoja Grada Omiša do 2020. g. u skladu s kojom su definirana četiri razvojna cilja:

- Cilj 1. Konkurentno i održivo gospodarstvo temeljeno na održivom korištenju prirodnih i društvenih dobara te razvoju poduzetničkog potencijala
- Cilj 2. Unaprjeđenje kvalitete života kroz ulaganja u razvoj društvene infrastrukture i društvenih usluga

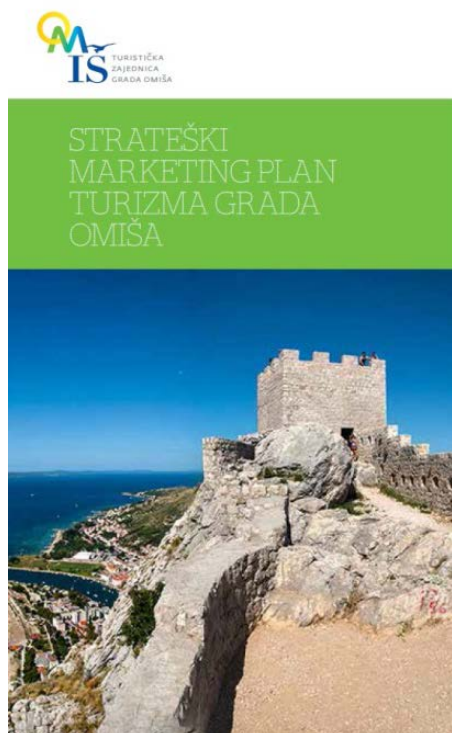
- Cilj 3. Održivo gospodarenje prostornim resursima uz poboljšani standard života i kvalitetu okoliša
- Cilj 4. Dobro upravljanje

Svaki razvojni cilj detaljnije je razrađen kroz razvojne prioritete s naznačenim mjerama i aktivnostima njihove provedbe koji će doprinijeti rješavanju razvojnih potreba i potencijala. Provedbeni okvir (poglavlje 6.) daje financijski i institucionalni okvir za provedu Strategije te pregled strateških projekata za razdoblje do 2020. godine. Financijski okvir pruža prikaz razrade planiranih sredstava s naznačenim izvorima sredstava na razini ciljeva i prioriteta za cjelokupno razdoblje provedbe Strategije s naznačenim vrijednostima za razvojne projekte. Navedena će se sredstava koristiti iz lokalnog, županijskog i državnog proračuna te putem sredstava iz fondova EU. Financijski okvir usko je povezan s akcijskim planom Strategije razvoja Grada Omiša. Institucionalni okvir prikazuje sustav na koji će se provoditi Strategije i pratiti provedba, odnosno definira odgovornosti za realizaciju strateškog okvira.

U poglavlju 7. opisana su horizontalna načela koja su uzimana u obzir pri izradi Strategije, planiranju strateškog okvira i planiranju provedbe Strategije razvoja Grada Omiša koja će biti uzimana u obzir u procesu provedbe, a uključuju načela nediskriminacije i održivog razvoja. Osmo poglavlje čini mišljenje o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije razvoja Grada Omiša.

Strateški marketing plan turizma Grada Omiša

Slika 2. Strateški marketing plan turizma Grada Omiša

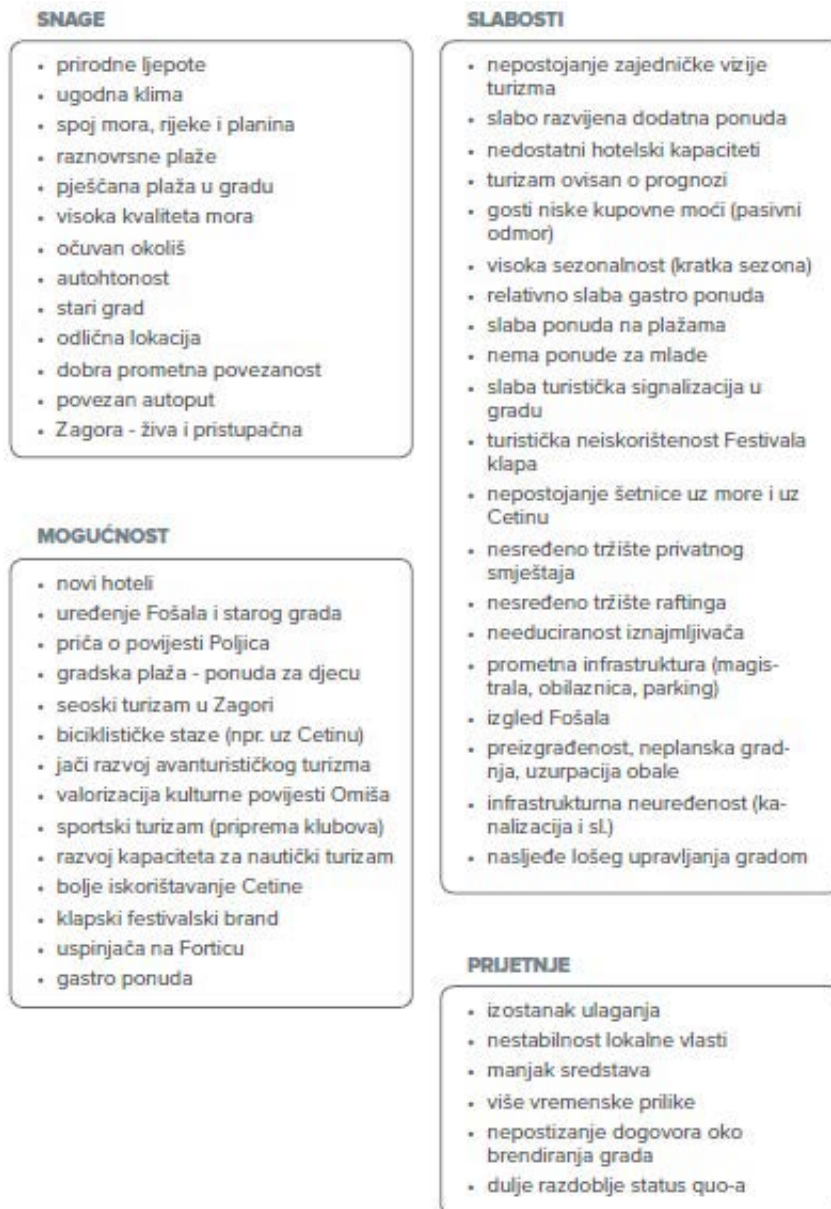

Turistička zajednica, zajedno s Turističkim vijećem grada Omiša, uvidjela je potrebu za kvalitetnijim definiranjem tržišne pozicije grada Omiša na mapi turističkih destinacija.

Dosadašnji razvoj Omiša kao turističke destinacije odvijao se stihijski i bez strateškog planiranja turističkih proizvoda i prateće infrastrukture neophodne za nesmetano funkcioniranje.

Iako grad Omiš bilježi umjeren porast gostiju u zadnjih desetak godina, ponuda turističkih proizvoda se nije znatno mijenjala što je, posljedično, dovelo do raspršenosti usluga i „svažtarenja“ u ponudi poslovnih subjekata u destinaciji.

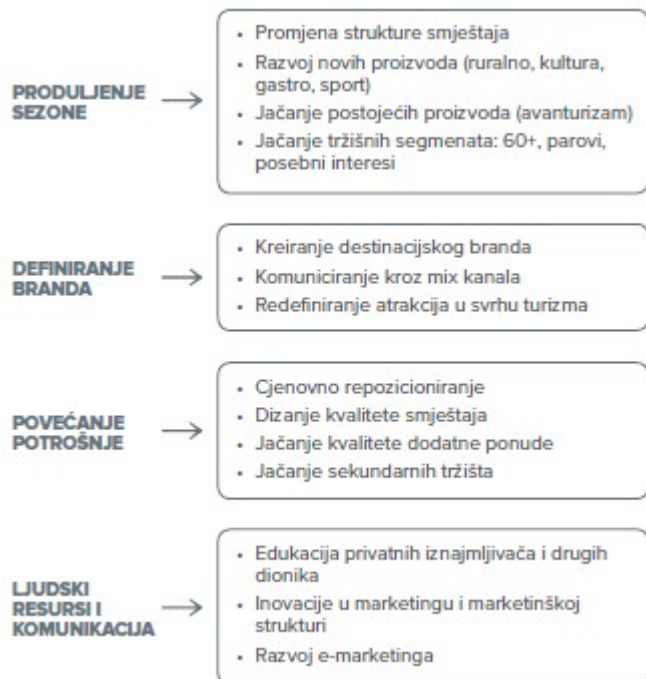
Slika 3. SWOT analiza

Marketinški ciljevi turizma Omiša

Nastavno na strateške ciljeve, postavljeni su marketinški ciljevi turizma koji se u Omišu definiraju kroz četiri glavna područja sa pripadajućim podciljevima:

Slika 5. Marketinški ciljevi turizma Omiša

Marketinški ciljevi odnose se na cjelokupni razvoj ponude proizvoda i usluga, kako kroz osnaživanje postojećih tako kroz razvoj novih proizvoda, ali uz kvalitetno postavljen brand i komunikacijske kanale komunikacije. Uz jasan cilj da se kroz bolju kvalitetu smještaja, kreiranjem nove ponude i privlačenjem novih tržišta otvori mogućnost za produženje sezone, posebnu je pažnju potrebno usmjeriti na postizanje bolje cjenovne razine i pozicioniranja proizvoda na tržištu. Sve to mora biti praćeno edukacijom kadrova zaposlenih u turizmu, kako privatnih iznajmljivača tako i osoba zaposlenih u hotelijerstvu, gastronomiji i kulturno-zabavnim djelatnostima odnosno osoba koji su u direktnom i indirektnom kontaktu sa gostima u destinaciji. Uz sve to, potrebno je razviti i bolji sustav marketinške komunikacije, ponajviše kroz stalne inovacije u marketinškom pristupu fokusirajući se na internet kao alat u komunikaciji odnosno, tzv., e-marketing.

Plan gospodarenja otpadom Grada Omiša za razdoblje 2017.-2022. godine

Slika 6. Plan gospodarenja otpadom Grada Omiša za razdoblje 2017.-2022. godine

GRADSKO VIJEĆE:

1. Plan gospodarenja otpadom Grada Omiša za razdoblje 2017. - 2022. godine I

Sukladno obavezi prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13), a temeljem Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. (NN 63/17) i članka 30. Statuta Grada Omiša (Službeni glasnik Grada Omiša broj 4/09, 9/10, 2/13 i 10/13) Gradsko vijeće Grada Omiša na 25. sjednici održanoj 13. travnja 2017. donosi

PLAN GOSPODARENJA OTPADOM GRADA OMIŠA za razdoblje 2017.-2022. godine

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2022. godine određuje niz ciljeva i mjera koji omogućavaju da Hrvatska postane resursno učinkovito društvo u skladu s Direktivama EU, najnovijim smjernicama Europske komisije vezanim za gospodarenje otpadom i Zakonom o održivom gospodarenju otpadom. Plan gospodarenja otpadom RH naglasak stavlja na ispunjenje ciljeva u hijerarhiji otpada, odnosno na sprječavanju nastanka otpada i recikliranju otpada. Svrha donošenja ovog Plana gospodarenja otpadom – u daljnjem tekstu Plan, je definiranje ciljeva, mjera, aktivnosti i rokova za provođenje istih, kao i planiranje potrebnih financijskih sredstava za provođenje mjera iz Plana.

Temeljem ocjene postojećeg stanja u gospodarenju otpadom i obveza koje RH mora postići sukladno EU i nacionalnom zakonodavstvu Planom gospodarenja otpadom RH definiraju se sljedeći ciljevi koji se moraju dostići do 2022. godine.

Tablica 35. Ciljevi za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići do 2022. godine na području Grada sukladno PGORH

Broj	Cilj	Podcilj	Opis
1	Unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom	Cilj 1.1	Smanjiti ukupnu količinu proizvedenog komunalnog otpada za 5%
		Cilj 1.2	Odvojeno prikupiti 60% mase proizvedenog komunalnog otpada (prvenstveno papir, staklo, plastika, metal, biootpad i dr.)
		Cilj 1.3	Odvojeno prikupiti 40% mase proizvedenog biootpada koji je sastavni dio komunalnog otpada
		Cilj 1.4	Odložiti na odlagališta manje od 25% mase proizvedenog komunalnog otpada
2	Unaprijediti sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada	Cilj 2.1	Odvojeno prikupiti 75% mase proizvedenog građevnog otpada
		Cilj 2.2	Unaprijediti sustav gospodarenja otpadnom ambalažom
		Cilj 2.3	Unaprijediti sustav gospodarenja ostalim posebnim kategorijama otpada
3.	Kontinuirano provoditi izobrazno-informativne aktivnosti		
4.	Unaprijediti nadzor nad gospodarenjem otpadom		

Podaci o postojećim i planiranim građevinama i postrojenjima za gospodarenje otpadom

Postojeće stanje

Na području Grada ne postoje građevine i postrojenja za gospodarenje otpadom, ali postoji privremeno reciklažno dvorište Funaža na kojem stanovnici Grada mogu dostaviti odvojeno prikupljene kategorije otpada.

Na području Grada ne postoje izgrađena kompostana, a ni sortirnica otpada.

Komunalna tvrtka Peovica d.o.o. za potrebe odlaganja otpada koristi odlagalište otpada Karepovac u vlasništvu komunalne tvrtke Čistoća d.o.o. Split.

Na području Splitsko - dalmatinske županije trenutno nije uspostavljeno funkcioniranje regionalnog centra za gospodarenje otpadom.

Planirane građevine

Ovim Planom predviđena je izgradnja reciklažnog dvorišta na području gospodarske zone Gata koja se nalazi unutar obuhvata određenog Prostornim planom uređenja Grada (Službeni glasnik Grada Omiša br. 4/07, 8/10, 3/13). Gospodarska zona Gata sastoji se od izdvojenog neizgrađenog građevinskog područja za koje je donesena Odluka o donošenju urbanističkog plana uređenja Gata (Službeni glasnik Grada Omiša br. 13/11). Gospodarska zona Gata nalazi se uz državnu cestu D70 te je udaljena 5 km od naselja Omiš i Državne ceste D8 (Jadranske magistrale), te 10 km od čvora autoceste A1 Blato na Cetini. Katastarske čestice koje obuhvaća navedena gospodarska zona su sljedeće k.č. 6890, 6778/1, 6778/2, 6866, 6776/1 i 346/1, K.o. GATA, 319619. Točna lokacija planiranog reciklažnog dvorišta još uvijek nije određena, već će njen prostorni smještaj unutar gospodarske zone Gata biti naknadno definiran idejnim projektom izgradnje reciklažnog dvorišta. Gospodarska zona Gata ne nalazi se na prostoru ekološke mreže niti zaštićenih područja. Na području Grada izgraditi će se kompostana i sortirница u sklopu reciklažnog dvorišta Furnaža, a još jedna veća kompostana bit će izgrađena u gospodarskoj zoni Gata. Kompostana i sortirница u Gradu bit će namijenjene svim JLS na kojima komunalna tvrtka Peovica d.o.o. vrši svoje djelatnosti.

Procjena rizika od velikih nesreća za Grad Omiš

Slika 7. Procjena rizika od velikih nesreća za Grad Omiš

PROCJENA RIZIKA OD VELIKIH NESREĆA

ZA

GRAD OMIŠ

Siječanj, 2018. godine

Glavni koordinator izrade procjene rizika je Gradonačelnik Grada Omiša. Odlukom su određeni koordinatori za svaki pojedini rizik te nositelji i izvršitelji izrade rizika, te Alfa atest d.o.o. iz Splita, ovlaštenik za prvu grupu stručnih poslova u području planiranja civilne zaštite kao konzultant.

Koordinatori organiziraju i koordiniraju izradu svakog pojedinog rizika, nositelji izrađuju scenarije za određene rizike, kontaktiraju s nadležnim tijelima, te znanstvenim institucijama u svrhu prikupljanja informacija dok su izvršitelji dužni surađivati te u okviru svoje nadležnosti doprinositi razradi rizika. Procjenom rizika od velikih nesreća za područje Grada Omiša obrađivat će se sljedeći rizici: potres, poplava i požari otvorenog tipa.

Procjena je složen proces identifikacije, analize i vrednovanja rizika, a izrađuje se na temelju scenarija za svaki navedeni rizik.

Scenarij je, u kontekstu procjenjivanja rizika, način predstavljanja procijenjenih najvećih mogućih i najvjerojatnijih rizika. Znači, za svaki identificirani rizik, izraditi će se najmanje dva scenarija.

Koordinator, nakon donošenja Procjene, nastavlja s praćenjem događaja i kretanja od značaja za procjenjivanje rizika iz područja nadležnosti te o promjenama, jedan puta godišnje ili po potrebi izvješćuje načelnika- glavnog koordinatora.

Radna skupina za izradu Procjene predlaže glavnom koordinatoru pokretanje postupaka izmjena i dopuna Procjene, odnosno ažuriranja Procjene.

Procjena se izrađuje najmanje jednom u tri godine te se usklađivanje i usvajanje mora provesti do kraja mjeseca ožujka u svakom trogodišnjem ciklusu.

Procjena se može izrađivati i češće, ukoliko u trogodišnjem periodu nastupi značajna promjena ulaznih parametara u korištenim scenarijima i postupcima analiziranja rizika ili ako se prepozna nova prijetnja.

Kako bi Procjena rizika bila usporediva s Procjenom rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku te u skladu sa Smjernicama za procjenu rizika i kartiranje Europske komisije (Risk Assessment and Mapping Guidelines for Disaster Management, EC SEC (2010), 1626), obavezno mora sadržavati sljedeće dijelove:

1. Osnovne karakteristike područja JLP(R)S
2. Identifikaciju prijetnji-registar svih poznatih rizika
3. Scenarije za jednostavne rizike kojima se opisuje događaj s najgorim mogućim posljedicama
4. Tablice Vjerojatnosti/frekvencije
5. Kriterije za procjenjivanje utjecaja prijetnji na kategorije društvenih vrijednosti na:
 - a/ Život i zdravlje ljudi,
 - b/ Gospodarstvo i
 - c/ Društvenu stabilnost i politiku
6. Matrice scenarija jednostavnog rizika te za svaki od kriterija zasebno
7. Matrice s uspoređenim rizicima na području Splitsko-dalmatinske županije, odnosno jedinice lokalne samouprave
8. Analiza sustava civilne zaštite
9. Vrednovanje rizika
10. Kartografski prikaz rizika
11. Popis sudionika u izradi Procjene

Glavne prijetnje Gradu Omišu predstavljaju potres, poplava i požar.

Potres

Područje grada Omiša obuhvaća površinu od 266,2 km² (26.620 ha) i nalazi se u zoni potresa intenziteta VII° (povratni period 50), u zoni potresa intenziteta VIII° (povratni period od 100 i 200 godina) i za povratni period od 500 god. nalazi se u zoni VIII° i IX° MSK ljestvice. Potrebno je osigurati zaštitu od potresa IX° MSK ljestvice, što je potres koji može izazvati oštećenja i rušenje objekata i ljudske gubitke.

Scenarij za područje grada Omiša obuhvaća dvije razine podrhtavanja tla uzrokovanog potresom. Prema zadanim kriterijima procjene posljedica, očekivani intenzitet odabranih događaja usklađen je s razinom seizmičkog hazarda³ koja odgovara povratnom razdoblju prihvaćenom u važećim propisima za projektiranje potresne otpornosti (Eurocode 8), odnosno 95 godina za najvjerojatniji neželjeni događaj (NND, slabiji potres) i 475 godina za događaj s najgorim mogućim posljedicama (DNP, jači potres). Iako je za događaj s najgorim mogućim posljedicama bilo moguće odabrati i duže povratno razdoblje (primjerice 2.000 godina), čime bi očekivani gubici bili znatno veći, vjerojatnost takvog događaja bi bila višestruko manja, a vezu s važećim propisima za projektiranje seizmičke otpornosti građevinskih konstrukcija i odgovarajućom kartom seizmičkog hazarda ne bi bilo moguće izravno uspostaviti.

1. za najvjerojatniji neželjeni događaj (slabiji potres)

a. poredbeno povratno razdoblje: 95 godina

b. vjerojatnost premašaja: 10% u 10 godina

2. za događaj s najgorim mogućim posljedicama (jači potres)

a. poredbeno povratno razdoblje: 475 godina

b. vjerojatnost premašaja: 10% u 50 godina

Poplava

Područjem Grada Omiša teče rijeka Cetina. Tok Cetine je paralelan pružanju struktura Dinarida. Duljina vodotoka od izvora u podnožju Dinare do ušća u Omišu je 100,5 km. Zbog veličine sliva i hidrogeoloških odnosa, sliv Cetine može se podijeliti na tri hidrografske cjeline. Razlikujemo sliv gornjeg toka Cetine, srednji tok i sliv donjeg toka Cetine. Područje Grada Omiša zahvaća dio srednjeg toka Cetine koji predstavlja tok od Trilja pa do Zadvarja. U tom dijelu Cetina protječe širokim mezozojskim karbonatnim područjem koje je intenzivno okršeno i dobro propusno. Zbog tog Cetina ovdje ima uglavnom tzv. „viseći“ tok osobito u sušnom periodu, kad vode rijeke hrane podzemlje i nizvodne izvore (Jadro, Žrnovnicu na jugozapadu i Studenac na jugu). Dio srednjeg toka Cetine ujedno je slivno područje izvorišta Studenci (izvori Jurjevići i Gojsalići), koji izviru na lijevoj obali donjeg toka Cetine kod Kostanja. Sliv Studenci zahvaća površinu od oko 350 m² i pruža se oko 20 km u zaleđe izvora. Opadanju vodotoka nizvodno od brane Prančevići doprinosi i izgrađeni tunel Prančević-

Zakućac instaliranog protoka od 220 m³/s, koji dio voda iz akumulacije Prančević poprečnim putem odvodi u sliv donjeg toka Cetine.

Na rijeci Cetini izgrađene su visoke brane Peruća, Đale, Prančevići i Kraljevac. Kod određivanja posljedica njihovog rušenja ili prelijevanja tretirane su kao brane u nizu.

Najvjerojatniji događaj plavljenja na području Grada Omiša je plavljenje prometnice i stambenih objekata koji se nalaze u području tokova bujica.

Najgori mogući događaj predstavlja rušenje brane „Peruća“ koje bi na području Grada prouzročilo plavljenje i rušenje objekata infrastrukture, stambenih i poslovnih objekata. Najveća visina plavljenja iznosi oko 31 m i postiže se oko 14 sati nakon rušenja brane Peruća.

Maksimalno moguće plavljenje na dionici od brane Peruća do ušća rijeke Cetine u more uzrokuje vodni val nastao trenutnim i totalnim rušenjem brane Peruća s ekstremnim hidrološkim uvjetima koji propagira nizvodno i na svom putu ruši brane Đale, Prančevići, Kraljevac. Brana Đale se ruši 4 sata i 51 minutu nakon rušenja Peruće. Dalje propagira kroz akumulaciju Prančević i u trenutku kritičnog prelijevanja (oko 5 minuta nakon rušenja brane Đale) ruši i branu Prančević.

Požar

Požar otvorenog prostora, pri čemu se prije svega misli na požare raslinja, složena su pojava u kojoj se isprepliću različita termodinamička i aerodinamična događanja. Na njih značajno utječe konfiguracija terena kojim se požar kreće, karakteristike vegetacije koja gori te lokalni meteorološki uvjeti na mjestu požarišta. Opasnost od požara pridonosi karakteristični loš raspored godišnjih oborina i učestale pojave ljetnih suša. Od požara mogu biti ugrožene šumske površine, nacionalni parkovi, parkovi prirode i poljoprivredne površine. Također značajnije mogu biti ugroženi turistički objekti (autokampovi, park šume, izletišta i sl.).

Najvjerojatniji scenarij se u načelu događa svake godine. Tijekom sušnih razdoblja, kao i ljeti na području priobalja nastaje više istovremenih požara raslinja. Požari mogu mjestimično ugrožavati ljude i imovinu te je moguće kratkotrajno (od nekoliko sati ili jedan do dva dana) premještanje ljudi i imovine na sigurna područja. Takvi požari na jednom području neće trajati dulje vremensko razdoblje, budući da nakon što prođe opasnost od topline i produkata gorenja, život i rad ljudi može se normalno nastaviti. Moguć je nastanak štete na građevinama, pokretninama kao i određeni broj stradalih osoba (lake ozljede/teže ozljede/smrtno stradavanje), što se ne može uvijek izbjeći. Moguć je i kratkotrajni prekid (do par dana) opskrbe energijom, vodom, namirnicama ili zastoji u prometu. Ne očekuje se značajniji efekt na odvijanje turističke sezone, ali mjere oporavka vegetacije su dugoročne. Posljedice za općekorisne funkcije šuma su dugoročne.

Događaj s najgorim mogućim posljedicama događa se svakih 20-ak godina. Scenarij je sljedeći: Ekstremni meteorološki uvjeti (jak vjetar, visoka temperatura zraka, suša, udari groma) pogoduju razvoju više istovremenih požara raslinja (na većoj površini) na priobalju. Gašenje takvih požara zahtijevaju angažiranje značajnog materijalnog, tehničkog i kadrovskog potencijala, ponekad iz više županija pa čak iz cijele zemlje. Snage su razvučene na više požara, ali poradi ekstremnih

meteoroloških uvjeta nije ih moguće staviti pod nadzor više dana. Budući da požari traju i više dana, vatrogasne snage su iscrpljene. U takvim izvanrednim situacijama je potrebna i međunarodna pomoć, međutim često puta je situacija kritična i u drugim mediteranskim zemljama, pa pomoć izostaje ili je nedostatna. Bitno je naglasiti da kod nepovoljnih meteoroloških uvjeta (jaki vjetar i suša) požare nije moguće staviti pod nadzor zemaljskim i zračnim snagama (više dana ili tjedana), a opožarena površina se povećava. Na nekim požarima moguće je smrtno stradavanje, hrvatskih i/ili stranih državljana.

IV. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

4.1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Grada Omiša s obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove

Održivi razvoj jest način proizvodnje i potrošnje koji vodi računa o prirodnim resursima eko-sustava unutar kojeg se ti procesi odvijaju. Pitanje je društvene odgovornosti da procesi proizvodnje i potrošnje ne ugrožavaju sposobnost obnavljanja prirodnih resursa. Cilj održivog razvoja je trojak - teži gospodarskoj učinkovitosti (ekonomskom razvoju), društvenoj odgovornosti (socijalnom napretku) i zaštiti okoliša. Na taj se način održivi razvitak ostvaruje kroz dinamično gospodarstvo s punom zaposlenošću, ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, visok stupanj obrazovanosti građana, visok stupanj zaštite zdravlja i očuvanje okoliša.

Glavne **zapreke i ograničenja** budućeg razvoja sastoje se u sljedećem:

- sve veća koncentracija stanovnika na području Omiša¹⁶ i na uskom obalnom pojasu predstavlja ograničenje budućeg razvitka. Istovremeno, stari zaseoci (dijelovi naselja u unutrašnjosti), unatoč prirodno i ekološki vrlo atraktivnom prostoru, gotovo su izgubili stanovništvo, odnosno kritičnu masu stanovnika koji su sposobni održati sve vitalne funkcije na razini koja je podnošljiva za većinu stanovnika i koja osigurava poželjnu kvalitetu života. Uzroci premještanja stanovnika na obalnu liniju su mnogostruki; mogućnosti zapošljavanja u turizmu, atraktivnosti obale, nemogućnosti zadovoljenja različitih potreba stanovnika do izostanka interesa u ulaganja za održavanje i unaprjeđivanje života naselja.
- **neprimjeren odnos prema okolišu u cjelini;** ekstenzivno korištenje prostora, niska razina opremljenosti infrastrukturom, posebno odvodnjom otpadnih voda i nepostojanjem uređaja za pročišćavanje

¹⁶ Evidentne su velike razlike u prostornoj distribuciji stanovništva, odnosno gustoći naseljenosti; gustoća naseljenosti priobalnih naselja iznosi visokih 306,1 stan/km², dok gustoća naseljenosti zaobalnih naselja iznosi svega 37,0 stan/km², dakle u 9 priobalnih naselja se smjestilo čak 2/3 stanovništva. Riječ je stoga i o izrazitom procesu litoralizacije, uslijed razvoja turizma. *Navedene razlike u gustoći stanovanja je potrebno uzeti pri planiranju razvoja urbanog područja, budući da znatno utječu na socioekonomska, okolišna i prometna obilježja.*

- **infrastrukturna opremljenost;** javlja se kao ograničavajući faktor, ali i temeljni preduvjet daljnjeg razvoja naselja i gospodarskih djelatnosti (nedostatak odgovarajućih ulica u naselju, nedovršena vodoopskrbna sustava, sustava odvodnje, sustavnog zbrinjavanja otpada).
- **prostorno gospodarska struktura** (domaćinstva, okućnice, građevine, tradicija, zemljište) ocjenjuju se kao neiskorišteni kapaciteti za zapošljavanje i stanovanje. U obalnim naseljima postoji višak stanova kao posljedica bavljenja stanovnika turizmom.
- **neprimjerena izgradnja** individualnih objekata namijenjenih stanovanju zauzela je usko obalno područje i pojas uz Jadransku magistralu. Brojna su odstupanja od propisanih uvjeta gradnje u pogledu izgrađenosti građevnih čestica, visine, katnosti i dr. Oblikovanja pojedinih građevina, sklopova i poteza su neodgovarajuća te ugrožavaju osnovne krajobrazne vrijednosti prostora i mogućnost rješavanja komunalne problematike.

Razvojne mogućnosti:

Današnji trenutak promišljanja budućeg razvitka ovog područja treba temeljiti na novom pristupu tj. "održivom razvoju". Održivi razvoj se oslanja na ideju prema kojoj razvoj ne smije ugrožavati budućnost dolazećih naraštaja trošenjem neobnovljivih izvora i dugoročnim devastiranjem i zagađivanjem okoliša. Riječ je o modelu održivosti koji stavlja naglasak na vođenje razvojne politike uz maksimalnu primjenu znanstvenih dostignuća i novih tehnologija u cilju zaštite prirode i očuvanja okoliša.

Stoga je u kontekstu razvojnih mogućnosti potrebno sagledati sljedeće:

- **pogodnosti područja za razvoj turizma** vezano uz specifične prirodne vrijednosti područja (obala), rijeka Cetina, blizinu većih centara (Split, Makarska) te raspoloživi prostor na obali i na zaobalnom području;
- razvijenost **prometne i ostale infrastrukture** vezana je za stanje gospodarstva i potrebe povezivanja širih područja;
- **prirodne pogodnosti** (prirodne vrijednosti području, sačuvana spomenička baština, blaga klima, obala pogodna za kupanje i druge aktivnosti, rijeka Cetina, dostupnost i drugo).

Prostornim planom Grada Omiša definirani su osnovni ciljevi u oblasti demografskog razvoja:

- **Osiguranje ravnomjernijeg razmještaja stanovništva** na području Grada moguće je ostvariti programima revitalizacije, prvenstveno napuštenih starih dijelova naselja, u kojima je bi se omogućio normalan standard stanovanja i bavljenje određenim aktivnostima (seoski turizam, poljoprivreda, rad u susjednim područjima);
- **Stimuliranje opremanja naselja** javnim sadržajima i sadržajima ugostiteljstva i turizma (prioritetno na obalnom području i područje Grada Omiša) što će poslužiti kao osnova daljnjeg razvitka;

Svakako valja istaknuti i:

- osigurati optimalni razmještaj stanovništva unutar Grada i osigurati društveno prihvatljiv rast, odnosno poticati umjereni rast stanovništva kako bi se uspostavila društveno održiva naseljenost;
- stimulirati podizanje ukupne kvalitete stanovanja i življenja u gradu za sve starosne i društvene grupe (osiguranjem prostora za javne funkcije, smanjenjem deficita javnih sadržaja i sl.), nasuprot rastu isključivo prostora stambene namjene; stambena gradnja koju ne prate javni sadržaji i parkovi nikako ne doprinosi gradu u kojem se realizira i svakako smanjuje njegovu atraktivnost ;
- poticati urbanizacijske procese u svom okruženju radi smanjivanja mehaničkog priliva stanovništva u Grad;
- osigurati razvoj urbanih funkcija ostalih naselja radi demografske stabilizacije i ravnomjernijeg razvoja cijelog područja Grada a u cilju smanjivanja pritiska na urbano područje
- razvojem obrazovnih i znanstvenih institucija stvarati uvjete za podizanje obrazovne razine stanovništva kao jednog od temeljnih resursa svake zajednice;
- osigurati prostorne preduvjete razvoju gospodarstva radi podizanja stope aktivnog stanovništva;
- podržati aktivnu populacijsku politiku kako bi se socijalnim, gospodarskim i drugim mjerama usporilo ili zaustavilo negativne demografske, gospodarske i društvene procese na ovom području.

Prognoza broja stanovnika iz Prostornog plana uređenja, za 2015. godinu od 18.200 stanovnika je premašena, te će, za potrebe dimenzioniranja elementa prostorno planske strukture, biti potrebno izraditi nove demografske prognoze.

Posebno je važno istaknuti i *važnost kontinuiranog obnavljanja povijesne jezgre grada Omiša odnosno zadržavanja života u istoj, promovirajući stanovanje kao jednu od najznačajnijih funkcija revitalizacije jezgre.*

Gospodarstvo

Prostornim planom uređenja je propisano da će se razvoj gospodarstva poticati rasporedom gospodarskih sadržaja u gospodarske zone isključive ili mješovite namjene, primjerene okolišu i prostornoj strukturi, te maksimalnim korištenjem napuštenih i neiskorištenih građevina i prostora, s ciljem gospodarske i prostorno-urbane konsolidacije Grada.

Turizam je danas uz trgovinu i građevinarstvo nositelj gospodarstva.

Omiš se danas nametnuo kao grad jedinstvene atmosfere, brojnih manifestacija, kulture, zabave i gastronomije, prepoznat na svjetskoj razini. Turizam u Gradu Omišu iz godine u godinu ostvaruje konstantni rast u broju dolazaka i noćenja turista te povećanju broja smještajnih kapaciteta. Sveukupni smještajni kapaciteti su najvećim dijelom zastupljeni u objektima u domaćinstvu. Kao i u ostalim destinacijama jadranske Hrvatske, dominira obiteljski smještaj s 13,3 tisuće ležajeva, odnosno s udjelom od 83% u ukupnim smještajnim kapacitetima. Obiteljski smještaj ne samo da dominira u ukupnim smještajnim kapacitetima, nego je i u kontinuiranom porastu. U posljednje četiri godine (od 2016 do 2020) u obiteljskom smještaju dodano je oko 1437 ležajeva. Kao i drugdje na obali, noviji smještaj je relativno visoke kvalitete, ali pojačana konkurencija smanjuje cijene te s tržišta istiskuje tradicionalni smještaj kod domaćina koji je nerijetko nešto nižeg standarda.

Grad Omiš se posljednjih godina suočava i sa izazovima turističkog rasta; sa izazovom preopterećenosti gradske jezgre, prometnim zagušenjem, preopterećenosti infrastrukture, povećanja cijena od nekretnina do ugostiteljskih usluga... stoga održivi razvoj i očuvanje tradicije te kvalitete života lokalnog stanovništva predstavlja veliki izazov u izradi planova i strategija.

Opći ciljevi gospodarskog razvoja su:

- Racionalno gospodarsko iskorištavanje raspoloživih prirodnih resursa te potpunog korištenja kadrovskih potencijala.*
- Oživljavanje rasta koje vodi računa o visokom multiplikativnom učinku postojećih djelatnosti jednih na druge.*
- Razvitak onih djelatnosti koje će koristiti, čuvati i unaprjeđivati resurse, koje nisu upućene na znatniju energetska potrošnja i za koje ne treba osiguravati veće količine sirovina i repromaterijala, a koje će realizacijom strategije "malog gospodarstva" isplesti mrežu gospodarske stabilnosti ovog područja;*
- Povećanje ukupne efikasnosti i poboljšanje stupnja organiziranosti na razini grada u cjelini, pojedinih poduzeća, poslovnih pothvata i svakog radnog mjesta, te poticanje poduzetničkog i menadžerskog mentaliteta.*
- Ne dozvoliti monostrukturnu orijentaciju gospodarstva na samo jednu granu (u konkretnom slučaju turizam) već raditi na koncepciji raznovrsne gospodarske strukture oslobođene teške industrije i zagađivača, a u cilju prilagođivanja i lakšeg prebrođivanja određenih kriznih stanja i ciklusa.*
- Pored raznovrsnosti razvoja gospodarskih grana potrebno je razvijati i polivalentnost domaćinstava, odnosno gospodarstava na način osiguravanja prihoda temeljem više osnova, na većoj i kvalitetnijoj razini.*

Poljoprivreda u budućnosti treba očuvati i koristiti zemljište za poljoprivrednu proizvodnju.

Od izuzetne važnosti je poticaj razvoj poljoprivrede u zaobalju koji mogu biti komplementarni turističkoj ponudi kroz proizvodnju zdrave hrane i razvoj seoskog turizma u obiteljskim

gospodarstvima. Poljoprivredna aktivnost prvenstveno će se ostvariti na najvrjednijem Blatskom polju, zatim Tugarskom polju i polju u Seocima, te Srijanskom, Dolačkom i Gatskom polju.

Promet i infrastruktura

Specifičan položaj Grada Omiša uvjetovao je zagušenja, zasićenost kapaciteta, prometne gužve, duga putovanja, zagađenje zraka, buku i ostale negativne posljedice. Gradnja novih, modernih prometnica i stvaranje efikasne prometne mreže prioritet je za nesmetan protok prometa. Izgradnja obilaznice grada Omiša od ključnog je prometnog značaja i predstavlja primaran projekt i cilj unutar okvira prometnog razvoja. Gradnja obilaznice, ali i općenito poboljšanje prometne mreže grada utjecalo bi pozitivno na turističku i gospodarsku sliku grada Omiša, ali i njegovog šireg područja.

Problem parkiranja automobila potrebno je riješiti izgradnjom podzemnih garaža, čime bi bilo moguće proširenje pješačkih zona i oslobađanje prostora za pješake i bicikliste. Biciklisti su najugroženiji na prometnicama s najvećim dnevnim prometom kao što je državna cesta D8 (Jadranska magistrala). Potrebno je postojeću prometnu mrežu nadograditi biciklističkom infrastrukturom ukoliko je ona moguća, te poticati građane i turiste na korištenje alternativnih vrsta prijevoza (bicikl, pješčenje, javni prijevoz) kako bi se Grad rasteretio prometnih gužvi.

U prostornom planu uređenja Grada Omiša, u području infrastrukture, navode se slijedeći ciljevi:

- izgraditi sustave za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, odnosno graditi kanalizacijske sustave,
- izgradnja suvremene cestovne veze s ostalim područjima, prvenstveno brze ceste na potezu Split Omiš,
- dovršetak sustava vodoopskrbe područja, posebno tzv. visoke zone,
- gradnja i rekonstrukcija naseljskih prometnica i uređenje gospodarskih i protupožarnih putova,
- poboljšanje kvalitete elektroopskrbe gradnjom novih trafostanica,
- uređenje obale na ukupnom području Grada za različite namjene (pomorski promet, nautički turizam, športske lučice, kupališta, plaže i dr. Potrebno je osigurati kontinuitet pješačkog prolaza obalom (lungo mare). Uređenje obale, radi nepovoljnog položaja postojeće državne ceste koja je izgrađena neposredno uz morsku obalu, nije moguće bez daljnjeg oblikovanja obalne linije, gradnje pomorskih objekata i drugih potrebnih zahvata,
- organizacija i uređenje športsko-rekreacijskih površina, zelenih i parkovskih površina, dječjih igrališta i drugih otvorenih površina naselja (trgovi, odmorišta i sl.),
- opremanje naselja javnim i društvenim objektima (u skladu s mjestom i ulogom naselja u mreži naselja),
- uređenja i proširenja groblja i gradnja novih groblja,
- gradnja benzinskih postaja.

Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno – povijesnih cjelina

U Prostornom planu uređenja Grada Omiša se ističe:

Temeljni cilj zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti je očuvanje prirodnog i kultiviranog krajobraza kao jedne od osnovnih vrijednosti prostora, što uključuje:

- sanacija i rekultivacija opožarenih površina, prvenstveno biološki radovi uz izbjegavanje borove monokulture jer su podložnije požarima,
- posebno se naglašava očuvanje krajobraza u riječnom toku Cetine,
- prilagođavanje buduće gradnje i korištenja prostora vrijednostima krajobraza,
- sanacija postojećih i sprječavanje novih oštećenja krajobraza,
- na obalnom području koje je u cijelosti zaposjednuto gradnjom potrebno je nove intervencije uskladiti s vrijednostima krajobraza i postići nove kvalitetne oblikovne vrijednosti. To se posebno odnosi na područje bivše tvornice u Ravnicama,
- projektiranje dionice brze ceste Split – Omiš je potrebno uskladiti s vrijednostima krajobraza (uklapati u krajobraz) tako da se trasa ceste što više prilagodi konfiguraciji terena i omogućiti normalno oticanje bujičnih voda,
- zaštita i uređenje područja s naglašenim značenjem kulturnog krajobraza (vinogradi i maslinici na terasama, suhozidi i sl.),
- poticanje uređivanja i obnove zapuštenih poljoprivrednih površina.

Prostorno uređenje

Problematika prostornog uređenja daje se u odnosu na osnovna načela prostornog uređenja;

U odnosu na *načelo integralnog pristupa* dokumentima prostornog uređenja za Grad Omiš, posebno Prostorni plan, može se govoriti o prihvatljivoj razini sveobuhvatnog sagledavanja korištenja i zaštite prostora u odnosu na planiranje pojedinih gospodarskih i društvenih djelatnosti (turizam, lučke djelatnosti, šport i kulturu) te zaštitu prostora i morskog okoliša.

Načelo uvažavanja znanstveno i stručno utvrđenih činjenica u potpunosti je poštovano prilikom izrade strateških dokumenta prostornog uređenja, odnosno kroz odabir planskih rješenja koji se temelje na primjeni znanstvenih i stručnih spoznaja u planiranju gospodarskog razvoja, prilagodbi planskih rješenja značajkama prostora i osobitosti pojedenih mikro cjelina područja. Dužna pažnja posvećena je očuvanju cjelovitosti i kvalitativnih značajki prostora posebno krajobraznih osobina i graditeljske baštine na kojoj se u mnogome temelji turistička ponuda. Racionalno korištenje prostora za izgradnju osigurano je suzdržanim planiranjem građevinskih područja. U planovima je više posvećena pažnja korištenju, obnovi i rekonstrukciji izgrađenog prostora te modernizaciji postojećih kapaciteta za djelatnosti u odnosu na neizgrađeni prostor. Za izradu dokumenata prostornog uređenja nedostaju propisani potrebni urbanistički standardi, koji utječu na održivo planiranje korištenja prostora.

Načelo prostorne održivosti razvitka i vrsnoće gradnje uvažavano je prilikom utvrđivanja polazišta za izradu strateških dokumenta kod utvrđivanja ciljeva gospodarskog i socijalnog razvoja, vodeći računa o prostornim mogućnostima i opterećenju prostora čime se u određenoj mjeri udovoljava

potrebama današnje generacije vodeći računa potrebama budućih generacija i se sprječavanju prevladavanje interesa pojedinih djelatnosti na račun uravnoteženosti razvoja, prirode, zaštite okoliša, kulturnih dobara i potreba drugih korisnika prostora.

Načelo ostvarivanja i zaštite javnog i pojedinačnog interesa u donesenim dokumentima prostornog uređenja ostvareni su razgraničenjem prostora za javne namjene od ostalog prostora čime je osiguran javni interes, istovremeno vodeći računa o zaštiti i obeštećenju privatnog vlasništva.

Međutim, planirani javni prostori ne realiziraju se onako kako je planirano zbog pretežnog investicijskog modela prostornog razvoja, gdje privatni investitori nemaju interes za osiguranje javnih namjena. Potrebno je stimulirati podizanje ukupne kvalitete stanovanja i življenja u Gradu za sve starosne i društvene grupe i to (osiguranjem prostora za javne funkcije, smanjenjem deficita javnih sadržaja i sl., nasuprot rastu isključivo prostora stambene i turističke namjene u interesu investitora.

Načelo horizontalne integracije u zaštiti prostora koje se ostvaruje uvažavanjem propisa i drugih općih akata od utjecaja na prostor, koji se donose na temelju posebnih propisa, te usklađivanjem mjera između različitih gospodarskih i upravnih područja koje utječu na prostorni razvoj ne osigurava se u potpunosti. Osnovni problem se očituje u nedovoljnom, odnosno nepravovremenom uključenju javnopravnih tijela prema posnim propisima koji temeljem članka 90. Zakona trebaju dati svoje zahtjeve u postupku izrade dokumenta prostornog uređenja kao i neefikasnost postupanja javnopravnih tijela u izdavanju velikog broja podataka i posebnih uvjeta. Pristup ovoj obvezi od pojedinih pravnih tijela je strogo formalan i administrativan, te se često ne odnosi na konkretan predmet izmjene planova, već je izvan konteksta.

Načelo vertikalne integracije osigurano je institutom suglasnosti i mišljenja nadležnih tijela prema posebnim propisima na konačni prijedlog dokumenta prostornog uređenja. Međutim, u postupcima davanja mišljenja na prijedloge prostornih planova pojedina javnopravna tijela često se ne drže predmeta izmjena i dopuna, kao ni rokova. Ovakvi postupci birokratiziranja dodatno kompliciraju postupak donošenja planova.

Načelo javnosti i slobodnog pristupa podacima i dokumentima značajnim za prostorno uređenje osigurano je institutom javnog uvida i javne rasprave, te korištenjem prava na pristup informacija po posebnom zakonu.

4.2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini Grada Omiša

4.2.1. Potreba izrade novog, odnosno izmjena i dopuna važećeg Prostornog plana uređenja Grada Omiša

U idućem srednjoročnom razdoblju 2020-2024. će biti potrebna cjelovita revizija (izmjena i dopuna) Prostornog plana uređenja Grada Omiša.

Razlozi za izradu izmjena i dopuna Prostornog plana opisani su u točkama koje slijede;

- U periodu 2014.-2019. godine stupile su na snagu četiri izmjene **Zakona o prostornom uređenju (NN 65/17, 114/18, 39/19) te je od 04. 10. 2019. na snazi zadnja izmjena Zakona (NN 98/19.)**.

Noveliranim propisima uvedene su u pravni poredak RH direktive EU:

- Direktiva 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja
- Direktiva 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari.

Kao značajna novina u kojoj je posebno potrebno voditi računa prilikom planiranja na regionalnoj i lokalnoj razini jest **prostorno planiranje morskog područja** u kojem nositelji prostornog uređenja analiziraju i organiziraju ljske aktivnosti na morskom području radi ostvarenja ekoloških, gospodarskih i socijalnih ciljeva.

Izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju kao i Zakona o gradnji ponovno se mijenja regulatorni i institucionalni okvir.

Zakonom zaštićeno obalno područje (ZOP), kao područje od posebnog interesa za Državu, obuhvaća veliki dio jedinice lokalne samouprave – Grada Omiša, dok se planiranje i korištenje ZOP-a radi zaštite, ostvarenja ciljeva održivog, svrhovitog i gospodarski učinkovitog razvoja provodi u pojasu kopna i otoka u širini od 1000 m od obalne crte i pojasu mora u širini 300 m od obalne crte koji predstavlja **prostor ograničenja**.

Planiranje građevinskih područja, ugostiteljsko turističkih, športsko rekreacijskih i ostalih zona, kao i mogućnost planiranja izvan građevinskih područja, definirano je zakonskim odrednicama.

Zakonom su uvedeni pojmovi „urbane preobrazbe i „urbane sanacije“ tj. uvedena je mogućnost tj. potreba definiranja skupa planskih mjera za urbanu preobrazbu gradskih područja i za sanaciju neplanski izgrađenih i devastiranih područja naselja.

- **Prostorni plan Splitsko dalmatinske županije** je u fazi pripreme konačnog prijedloga i njegovo donošenje se očekuje sredinom 2021-te godine.

- **Protokolom o Integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja** iz 2008, kojega je RH ratificirala 2012 („NN-Međunarodni ugovori“, broj 8/2012), postavljeni su pravni temelji za integralno upravljanje obalnim područjima. Zakonom o ratifikaciji Protokola Republika Hrvatska definirala je kopneni obuhvat obalnog područja kao sve lokalne administrativne jedinice koje graniče s morem. S morske strane obuhvat je definiran granicom teritorijalnog mora.
- **Strategijom upravljanja obalnim i morskim područjem RH**, prepoznata je posebna važnost uskog obalnog pojasa kako radi procesa koji se tu odvijaju, tako i zbog prijetnji koje dolaze od posljedica **klimatskih promjena**. Koncentracija izgradnje čim bliže moru, te opasnost od poplavljanja mora radi porasta razine mora i ekstremnih vremenskih događaja. Za održivost i otpornost obalnih područja važno je obalni prostor Grada promatrati cjelovito, u skladu sa prirodnim i društveno ekonomskim prekograničnim utjecajima.
- **Zelena infrastruktura i kružno gospodarenje prostorom i građevinama** biti će među važnijim mjerama koje će se financirati u novoj generaciji strukturnih i investicijskih fondova 2021. – 2027. u skladu s razvojnim ciljem “Zelena Europa”; i Hrvatska se kroz svoju **Nacionalnu razvojnu strategiju do 2030.** i razvojni cilj “**Zelena Hrvatska**” te **Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030.** i **Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030.** u području energije i okoliša planira fokusirati na iste teme. **Zelena infrastruktura (ZI)** podrazumijeva različita rješenja kojima gradovi odgovaraju na klimatske izazove. Planiranjem prostornog razvoja na način da on uključuje prirodne elemente i elemente ekosustava, gradovi mogu postići snižavanje temperature u prostoru (redukciju toplinskih otoka), unaprijediti kvalitetu zraka, povećati bioraznolikost, upravljati oborinskim vodama, pa čak i proizvoditi hranu. Primjeri variraju od parkovne infrastrukture do zelenih krovova, zelenih zidova, uređenja slivova za oborinske vode, malih gradskih vrtova i sl. **Kružno gospodarenje prostorom i građevinama** podrazumijeva primjenu načela kružnog gospodarstva na prostor i građevine. To najčešće podrazumijeva ponovnu upotrebu napuštenih ili zapuštenih zgrada npr. bivših industrijskih područja, vojnih kompleksa, napuštenih turističkih objekata i sl. ili obnovu starih zgrada uz povećanje njihove energetske učinkovitosti, korištenje recikliranog građevinskog materijala te razne oblike dijeljenja i korištenja prostora. Hrvatska je trenutno u procesu izrade Registra tzv. brownfield područja u svrhu inventarizacije i vrednovanja objekata za financiranje njihove revitalizacije i prenamjene.
- Pored navedenog, potrebno je sagledati i zahtjeve javnopravnih tijela, zahtjeve gospodarskih subjekata, građana i ostalih koji imaju utjecaj na planska rješenja, te preispitati odredbe za provođenje.
- Izmjene i dopune važećeg Prostornog plana potrebno je prebaciti u HTRS projekciju te izvršiti detaljnu provjeru izgrađenih i neizgrađenih područja kako bi se dobio točan uvid u stanje izgrađenosti prostora.

Iz navedenog slijedi da su temeljni razlozi za izradu Izmjena i dopuna prostornog plana sljedeći:

- usklađenje sa zakonskim propisima (planiranje, mora, uređenja i zaštite obalnog i zaštićenog područja, ugrađivanje mjera zaštite klimatskih promjena i rizika i sl.)
- ugradnja planskih smjernica i odredbi iz dokumenata prostornog uređenja višeg reda (PPSDŽ)
- usklađenje s novim strateškim dokumentima izrađenim za područje Grada Omiša
- revidiranje namjena površina unutar naselja
- usklađenje sa Programom razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima i Programom razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
- ažuriranje mreže infrastrukturnih koridora i njeno usklađivanje u kontaktnim zonama drugih županija;
- usklađenje sa zahtjevima javnopravnih tijela
- usklađenje sa prihvatljivim zahtjevima gospodarskih subjekata i građana
- grafički prikazi u HTRS projekciji
- preispitivanje izrade UPU-ova utvrđenih važećim Prostornim planom
- druge izmjene, kako se definiraju Odlukom o izradi.

4.2.2. Druga prostorno-planska dokumentacija

Izmjenama i dopunama važećih UPU-a Grada Omiša potrebno je prostorni razvoj šireg i užeg gradskog područja preispitati s aspekta zaštite temeljnih vrijednosti; kulturno povijesne baštine, krajobraznih vrijednosti i prihvatnog kapaciteta određenog prostora. Održivo planiranje prostora treba postati temeljno načelo za daljnji prostorni razvoj čitavog područja.

Prvenstveno je potrebno voditi računa o *povećanju kvalitete života lokalnog stanovništva* i planiranju održivog razvoja turizma.

Infrastruktura (cestovna, komunalna, lučka i dr...) je preopterećena, stoga je svaku novu gradnju potrebno preispitati s aspekta održivosti (ekološke, demografske, gospodarske i sl.). Potrebno je posebno obratiti pažnju na planirane objekte bez adekvatnih prometnica i garaža, na međusobnu udaljenost građevina i poštivanje prava na vidik.

Potrebno je i preispitivanje odredbi za provođenje (lokacijskih uvjeta) i njihovo usklađivanje s vrijednostima prostora.

Glede budućih prostornih potreba ističu se sljedeći prioriteti:

- Detaljni prostorni planovi poslovnih zona Gata 2, Kostanje, Seoca, Srijane
- Otvaranje novih zona stanovanja
- Osiguravanje prostora za središnji objekt predškolske djelatnosti u Omišu
- Osiguravanje prostora za središnji vatrogasni dom u Omišu
- Osiguravanje prostora za putnički autobusni terminal na D8
- Osiguravanje prostora za novu zgradu javne uprave, ustanova i organizacija civilnog društva

- Osigurati prostor za objekt umjetničkog obrazovanja
- Osiguravanja prostora za poduzetnički inkubator
- Osigurati prostor za servisiranje i gospodarenje gradskom lukom Omiš
- Osigurati prostor za servisiranje i gospodarenje resursima rijeke Cetine
- Razvoj infrastrukture širokopojasnog interneta
- Definirati uvjete izgradnje i korištenja uređaja za solarnu energiju na građevinskom zemljištu
- Unos podataka o lovištima i usklađenje sa ostalim potrebama.

Potrebna je i izrada urbanističkih planova sanacija, odnosno planova za neplanski i stihijski izgrađena područja kojima bi se definirao skup planskih mjera za uređenje tih područja i osiguranje osnovne prometne i komunalne infrastrukture.

4.3. Preporuka mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja

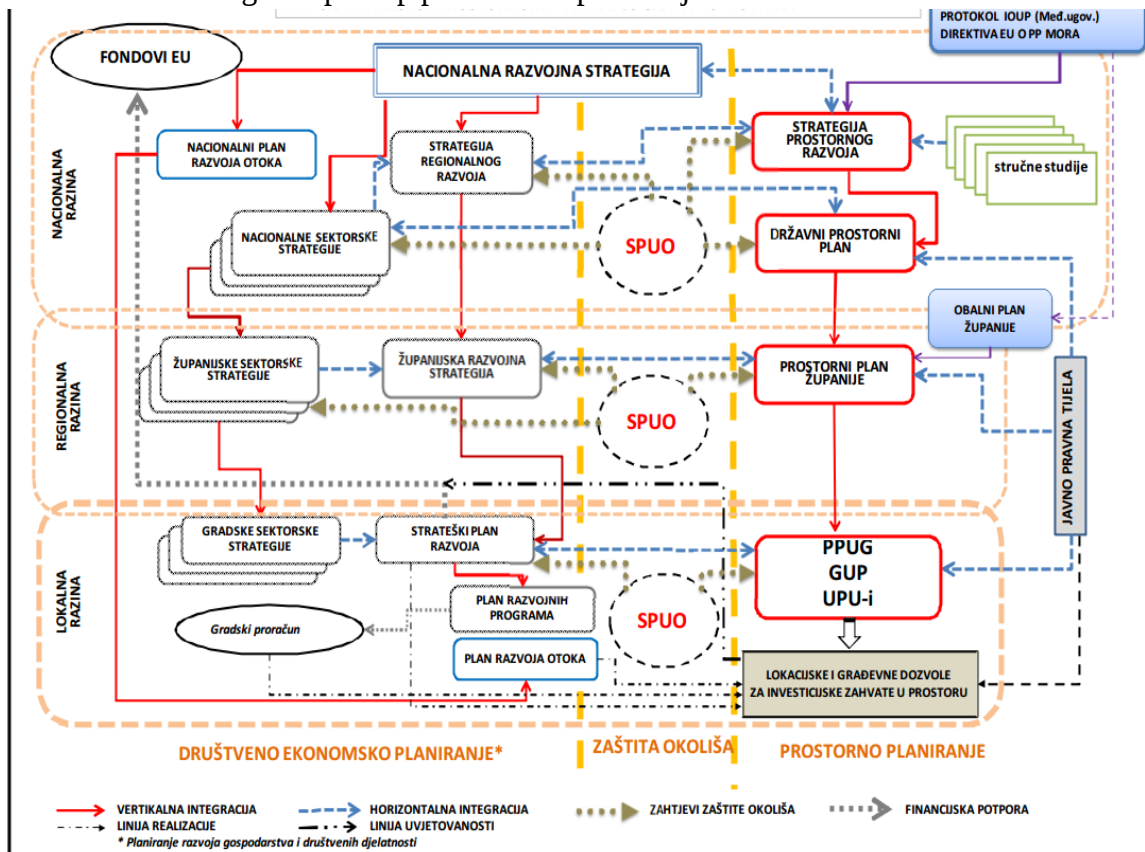
4.3.1. Opće preporuke

Integralni pristup u planiranju održivog razvoja prostora

U pristupu strateškog planiranja prostornog razvoja Grada, potrebno je **multidisciplinarno razmatranje razvojnih opcija** kao temeljne podloge formuliranja strategija, planova i programa. Obzirom na činjenicu međuovisnosti gospodarskog razvoja, razvoja javnog sektora, infrastrukture, zaštite okoliša i prostornog uređenja, uz primjenu zahtjeva održivosti, neophodno je **u prostornom planiranju grada Omiša osigurati integralni pristup**. Integralni pristup osigurati će se vertikalnom integracijom strateških razvojnih dokumenata gospodarskog i društvenog razvoja od nacionalne do lokalne razine, te njihovom horizontalnom integracijom na odgovarajućim razinama.

Prilikom integriranja i usklađivanja strateških planova sa planovima prostornog uređenja, potrebno je voditi računa o zahtjevima zaštite okoliša iz postupka strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš, odnosno ocjene o potrebi strateške procjene. Integriranje planova i njihovo usklađivanje iznimno je važno zbog činjenice da se financijski najzahtjevnije mjere realiziraju kroz investiranje u realizaciju zahvata u prostoru, bilo da se sredstva osiguravaju iz EU fondova, nacionalnih ili županijskih izvora ili gradskog proračuna.

Slika 20. Integralni pristup prostornom planiranju Grada Omiša

Korištenje i zaštita prostora

Opća usmjerenja

U preispitivanju namjene prostora, planiranja infrastrukture, uređenja prostora i određivanja uvjeta korištenja prostora na obalnom području Grada Omiša potrebno je polaziti od komplementarne međuzavisnosti morskog i kopnenog dijela koji čine jedinstvenu cjelinu. Na integralan način razmotriti sve elemente koji se odnose na hidrološke, geomorfološke, klimatske, ekološke, društveno-gospodarske i kulturološke sustave kako ne bi premašili **prihvatne kapacitete obalnog područja** i kako bi se spriječili negativni učinci prirodnih nepogoda. U tu svrhu, u nedostatku prostornih i urbanističkih standarda na nacionalnoj razini, potrebno je razviti vlastite prostorne i urbanističke standarde i pokazatelje za planiranje u Gradu Omišu. Isto tako *potrebno je definirati pokazatelje izračuna prihvatnog kapaciteta* za planiranje u obalnom području.

Razvoj i izgradnja naselja

Uzimajući u obzir planiranu veličinu građevinskog područja, novu izgradnju u pravilu uskladiti sa trendovima kretanja stanovništva i gospodarskog razvoja. Obzirom na suvremena kretanja i pokretljivost stanovništva, prometnu dostupnost i mogućnosti virtualnog komuniciranja, sve manje stalnih i dugoročnih radnih mjesta, upitno je i nesigurno vezivati izgradnju naselja isključivo za stalno

nastanjivanje i mjesto rada. *Stoga bi u planiranju daljnje izgradnje kriteriji izgrađenosti infrastrukture, mogućnosti komunalnog opremanja, očuvanja krajobraza, graditeljske baštine, slike naselja, prirode i ekosustava trebali biti odlučujući.*

Gradnju u planiranim a neizgrađenim područjima naselja vezivati za uređenje građevinskog zemljišta (osiguranjem dostatnih prometnica i druge tehničke infrastrukture) s racionalnim gustoćama naseljenosti. Novu gradnju u naseljima uz more uvjetovati izgradnjom sustava za odvodnju otpadnih voda, radi daljnje zaštite obalnog mora.

Aktivnostima očuvanja i obnove (rekonstrukcija, sanacija) postojećeg stambenog fonda davati isto značenje kao i novim stambenim gradnjama te ih razvijati kao kontinuiranu i programiranu djelatnost.

Neophodno proširenje građevinskog područja potrebno je vezivati uz zadovoljavanje urbanih standarda, odnosno potreba (duljina i širina prometnica/ ha, veličina parkirnog prostora/ korisniku, udio zelenih površina i parkova, veličina javnih sportsko-rekreacijskih površina/korisniku i sl.).

U planiranju razvoja i uređenja naselja uz obalu osigurati dostupnost obale i javni interes, kao i mogućnost prioritetnog korištenja za rekreaciju i pomorske aktivnosti, te uvesti odgovarajuće režime očuvanja i korištenja prirodnih plaža.

Za gradnju i planiranje građevinskih područja u zaobalju gdje treba poticati stambenu izgradnju, potrebno je postaviti specifične standarde u pogledu gustoća, uređenosti građevinskog područja veličina parcela i sl., ali uz obvezu očuvanja krajobraznih vrijednosti prostora.

Pošto je obalno područje Grada Omiša najvećim dijelom izgrađeno područje, *ciljevi planiranja bi se trebali prvenstveno usmjeriti na zadovoljavanje urbanog standarda, zelene infrastrukture, javnih prostora i unaprjeđenje prometne i komunalne infrastrukture.*

Gospodarske djelatnosti

U planiranju područja za pojedine aktivnosti u blizini obalne crte, odnosno u prostoru ograničenja (1000 m) izbjegavati planiranje djelatnosti koji po svojoj prirodi ne zahtijevaju blizinu mora, sukladno zakonskim propisima. Prilikom planiranja prostora za smještaj gospodarskih djelatnosti nužno je prethodno odrediti pokazatelje (indikatore) razvoja gospodarskih djelatnosti u cilju osiguravanja održivog korištenja prostora i smanjenja pritiska koji premašuju prihvatne kapacitete.

Turizam

Planiranje prostora za turističke sadržaje (prvenstveno smještajne kapacitete) temeljiti na strategiji razvoja turizma, izgrađenosti infrastrukture i mogućnosti komunalnog opremanja, zahtjevima očuvanja krajobraza, kulturne baštine, prirode i okoliša, prioritetno prihvatnom kapacitetu. S time u vezi, za do sada planirane a neizgrađene turističke zone, preporuča se preispitivanje veličina, lokacija i kapaciteta. Eventualno novu izgradnju turističkih sadržaja treba usmjeriti na kvalitetnu dopunu i dograđivanje turističkih sadržaja koji su već djelomično ili pretežito izgrađeni.

Prilikom planiranja turističkih sadržaja, poticati gradnju novih hotela. Novi hoteli bi trebali biti viših i visokih kategorija.

Planiranje športa i rekreacije

Veće sportske sadržaje i igrališta planirati i graditi u cilju obogaćivanja života stanovnika Grada Omiša te turističke ponude uz uvažavanje prirodnih, okolišnih, geomorfoloških, hidroloških, klimatskih, ekonomskih, društvenih, kulturnih i drugih značajki prostora. Zadnjih godina, Omiš je postao sinonim za avanturističke sportove što može zahvaliti rijeci Cetini i njenom kanjonu.

Planiranje i korištenje plaža kao složenih sustava objedinjenja kopna i mora, iznimno vrijednih prirodnih staništa, te značajnih prostora u smislu prirodnog, društvenog, gospodarskog i rekreacijskog potencijala treba biti takvo da budu pristupačne svima pod jednakim uvjetima s kopnene i morske strane.

Potrebno je planskim mjerama osigurati da uz što manju izmjenu prirodnog obilježja budu infrastrukturno i sadržajno opremljene (tuševi, kabine i sanitarni uređaji, prateći uslužni i ugostiteljski sadržaji), označene i zaštićene s morske strane.

Zaštita okoliša

Potrebno je posebnu pažnju obratiti očuvanju i zaštiti okoliša kao temeljnog resursa Grada Omiša. Sustavnim djelovanjem i stalnim nadzorom u znatnoj se mjeri može smanjiti onečišćenje tla i voda. Potrebno je riješiti odvodnju otpadnih i oborinskih voda. U cilju smanjivanja oborinskih voda i s tim u vezi onečišćenja obalnog mora potrebo je propisati stroge uvjete očuvanja upijajućih površina. Na zagađenje zraka i porast buke moguće je utjecati mjerama za smanjenje automobilskeg prometa uz intenzivniji nadzor, prometnom regulacijom, te poticanjem razvoja javnog prijevoza.

4.3.2. Preporuke, mjere i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja

Preporuke, mjere i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja Grada Omiša daju se u cilju **osiguravanja uvjeta za održivi prostorni razvoj kroz izradu izmjena i dopuna ili izradu novih prostornih planova** a koji se može osigurati sagledavanjem slijedećih aspekata:

- **Racionalno korištenje prostora;** problem pretjerane potrošnje i neracionalnog korištenja prostora jedan je od najznačajnijih problema na području Grada Omiša. Uvjeti za planiranje u prostoru ograničenja (1000 m kopna i 300 m mora od obalne crte) strogo je definirano Zakonom o prostornom uređenju te je u cilju „obuzdavanja“ potrošnje vrijednog obalnog prostora potrebno **utvrditi stvarno stanje izgrađenosti i uređenosti građevinskog područja naselja** (prostorno planske geodetske podloge u HTRS projekciji).
- **Kvaliteta izgrađenog prostora;** opremljenost i kvaliteta brojnih nedavno izgrađenih prostora, posebno na gradskom području, duboko je nezadovoljavajuća. Navedeno dovodi do obezvrjeđivanja temeljnih vrijednosti prostora (kulturno-povijesnih i krajobraznih), te se kao mjera koja je u sustavu prostornog uređenja može navesti propisivanje obvezne **izrade**

planova urbane sanacije i urbane preobrazbe kojima bi se osigurala mreža javnih prostora, prometna i ostala infrastruktura i primjereno oblikovana gradnja prilagođena konkretnom okruženju. Zakonski utemeljena legalizacija bespravno podignutih i/ili rekonstruiranih građevina uvelike je doprinijela ovakvom stanju na pojedinim dijelovima gradskog područja.

- **Razvojno i prostorno planiranje;** jedan od ključnih problema u prostoru je nepostojanje diverzificirane i u prostoru disperzirane gospodarske strukture. Moderna razvojna strategija implementirana u prostorno uređenje aktivirala bi raspoložive resurse i prostore i time rasteretila najuže gradsko područje, posebno s novom stanogradnjom koja bi se preusmjerila na šire područje Omiša.
- **Neplanska izgradnja;** izgradnja po definiciji izvan sustava prostornog uređenja, pravovremenim djelovanjem inspekcijskih službi potrebno je osigurati nultu toleranciju na neplansku izgradnju. Bezakonje u prostoru i nasilje nad prostorom, prirodom i njegovim povijesnim i identitetskim vrijednostima, najkraći je put za uništenje perspektive održivog razvoja gradskog područja.
- **Planiranje morskog područja;** konflikti u korištenju morskog područja su izraženi bilo da se radi o potrebama međunarodne luke otvorene za javni promet, potreba županijskih luka, privezišta, sidrišta, luka nautičkog turizma te posebno izraženih potreba za komunalnim vezovima lokalnog stanovništva. Problem je izražen i u međuutjecaju različitih aktivnosti koje koriste bliski morski prostor (plaže, luke, sidrišta, morski plovni koridori i sl.). Stoga se u prostornim planovima koji će se izrađivati za gradsko područje posebna važnost treba pridati planiranju morskog područja.
- **Utjecaj klimatskih promjena na komunalnu infrastrukturu i planiranje obalnih područja;** Osnovne posebnosti komunalne infrastrukture u obalnim zonama su utjecaj mora, te izrazito sezonska neravnomjernost korištenja. Zbog turističke privrede koja je sezonskog karaktera rad i opterećenje infrastrukture je vrlo neravnomjerno tijekom godine s visokim opterećenjem tijekom ljetne vršne sezone i višestruko manjim tijekom zimskog perioda. Ova neravnomjernost bitno utječe na održivost infrastrukture, a još više će utjecati u budućnosti zbog značajnog utjecaja klimatskih promjena. Dizanje srednje razine mora i time uzrokovano dizanje razine podzemnih voda u priobalnom području će dovesti do infiltracije mora u septičke jame, revizionna okna, uređaje za pročišćavanje otpadne vode i druge objekte kanalizacije kao i u same kanale. To će povećati salinitet otpadnih voda i time uzrokovati koroziju i propadanje materijala i dijelova sustava. Klimatske promjene će zahtijevati adaptaciju već izgrađenih obalnih zidova.
- **Planiranje obnavljanja plaža;** Gubitak obala zbog obalne erozije izazvane većim hidrodinamičkim djelovanjima mora ili promjenom strujanja mora može se sanirati nasipanjem obala. Materijal koji se nasipa mora odgovarati značajkama obale i njenoj namjeni. Unošenje drugačijih čvršćih materijala u obalni prostor i more dovodi do primjena lokalne cirkulacije mora i time do novih erozijskih procesa i mijenjanja značajki i oblika obala. Zato se ove aktivnosti moraju dobro planirati.

- **Planiranje gradnje izvan granica građevinskog područja;** bilo da se radi o gradnji prometnica i infrastrukturnih građevina tj. svih građevina koje se sukladno Zakonu mogu graditi izvan granica građevinskog područja, potrebno je u prostornim planovima definirati mogućnosti gradnju u suglasju s vrijednostima prirodnog i kultiviranog krajobraza. Pri tome je potrebno sačuvati od bilo kakve izgradnje najvrijednije prirodne prostore.
- **Planiranje izdvojenih građevinskih područja izvan naselja** znači trajni gubitak prirodnosti prostorne cjeline iz koje je novi zahvat saglediv. Ovo je ireverzibilan proces kojim se kontinuirano smanjuje udio prirodnih krajobraza i postupno mijenja vizualni doživljaj i atraktivnost prostora. Izazov za pronaći instrumente kako poticati i omogućavati razvoj i istovremeno sačuvati i unaprijediti vrijednosti koje baštinimo. Pri tome je ključno razumjeti da očuvanje krajobraznih, okolišnih i kulturnih vrijednosti ujedno znači i povećanje ekonomske vrijednosti nekretnina ili poduzetničkih poduhvata u njihovoj okolini jer tržište ove vrijednosti itekako prepoznaje i cijeni. Najvažniji alat za ostvarenje ovih ciljeva prostorni su planovi koji krajobrazne vrijednosti trebaju prepoznati i propisati odgovarajuće uvjete njihove zaštite i održivog razvoja.
- **Poboljšanje kvalitete izgrađenog okoliša;** važan element funkcionalnosti naselja i izgrađenog okoliša je sustav javnih površina (uključujući i prometnice kroz koje se vode infrastrukturni sustavi), kao i javnih sadržaja. Fizionomsko morfološka obilježja odnose se na kvalitetu oblikovanja prostora, kompozicijske vrijednosti matrice naselja, poštivanje zatečenih krajobraznih vrijednosti i vrijednih elemenata lokalne tradicijske tipologije naselja.
- **Plan upravljanja povijesnom jezgrom;** treba dati uvid u trenutno stanje kulturne baštine, definirati što se štiti, dati uvid u probleme, predložiti odnosno navesti aktivnosti koje je potrebno provesti da bi se problemi ublažili ili uklonili te na kraju definirati projekte koje je nužno provesti kako bi se problemi otklonili ili ublažili. Planom bi trebalo obraditi i kontaktno područje povijesne jezgre. Situacija kada povijesne jezgre izgube svoje autohtone stanovnike znači da grad postaje kulisa u funkciji turizma, a prestaje biti živi organizam. Zbog toga suvremeni principi zaštite graditeljske baštine nastoje jednako tretirati obavezu očuvanja i održavanja kako fizičkih tako i socijalnih struktura povijesnih naselja.

Kod fizičkih zahvata obnove (rekonstrukcija, zamjene ili dogradnja) u zonama tradicijske gradnje sustav se oslanja na propisivanje uvjeta kroz prostorne planove u koje se ugrađuju konzervatorski uvjeti. Stanje u prostoru na žalost pokazuje previše primjera ovih zahvata koji se mogu svrstati u lošu praksu. Iako se unaprjeđenje dijelom može postići i definiranjem detaljnijih uvjeta svih vrsta važno je raditi i na jačanju kapaciteta svih tijela koja sudjeluju u procesu izdavanja akata za građenje.

4.3.3. Smjernice za izradu prostornih planova Grada Omiša (PPU, UPU)

U PPUG i UPU-u potrebno je uskladiti postavljene ciljeve i smjernice sa postojećim trendovima prostornog razvoja i uređenja posebno na užem urbanom području. *Jedan od osnovnih ciljeva Izrade Izmjena i dopuna PPU-a Grada Omiša je planiranje i očuvanje javnih i zajedničkih prostora, što je bilo u određenoj mjeri zanemareno u dosadašnjim postupcima planiranja i donošenja planova.*

U planovima višeg reda potrebno je definirati uvjete i način za urbanu preobrazbu tj. propisati skup planskih mjera i uvjeta kojima se mijenjaju tj. unapređuju izgrađeni dijelovi građevinskog područja definiranjem mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina.

Preispitati urbanističke parametre (lokacijske uvjete) i njihovo usklađenje sa vrijednostima prostora i mogućnostima prostornog okruženja kao npr. odredbi vezanih za rekonstrukciju postojećih građevina, neprimjereni urbanistički parametri, visine, udaljenosti i sl., širine pristupnih prometnica).

Preispitati broj propisanih planova detaljnijeg stupnja razrade (UPU-ova), obzirom da brojnost ne predstavlja uvijek preduvjet za zaštitu, sanaciju i/ili preobrazbu prostora na prihvatljiv način, već u većini slučajeva na užem urbanom prostoru planiranom gradnjom (volumenom, kapacitetima i sl.) predstavlja opterećenje gradske prometne i ostale infrastrukture.

U izradi planova nedostaje procjena mogućeg utjecaja planirane gradnje na postojeću prometnu infrastrukturu.

4.3.4. Institucionalne pretpostavke za izradu i provedbu dokumenata prostornog uređenja

Potrebno je ažurirati katastar (austrijske izmjere) i zemljišne knjige otežavaju provedbu učinkovite zemljišne politike, uzrokuju manipulaciju s građevinskim zemljištem i otežavaju provođenje investicija. Za čitavo područje osigurati vektorizirane katastarsko topografske podloge sa DOF-om u HTRS projekciji.

Izgrađenu prometnu i drugu infrastrukturu potrebno je u potpunosti provesti u katastru i zemljišnim knjigama, te izraditi katastar infrastrukture. Za obalu je potrebno utvrditi pomorsko dobro, a izbjegavati praksu njegovog utvrđivanja po zahtjevu potencijalnih investitora, što otežava upravljanje odnosno gospodarenje pomorskim dobrom. Unaprijediti i koristiti zakonima propisane instrumente uređenja građevinskog zemljišta (izvlaštenje, osiguranje površina za javne potrebe i sl.), što će olakšati kvalitetno uređenje novo - urbaniziranih dijelova. Posebno se naglašava potreba uvođenja instrumenta urbane komasacije.

V. POPIS KRATICA

Popis kratica:

Izvješće - Izvješće o stanju u prostoru

EU - Europska unija

RH - Republika Hrvatska

SDŽ – Splitsko dalmatinska županija

JLS - Jedinica lokalne samouprave

MRRFEU - Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

DZS - Državni zavod za statistiku

AZVO - Agencija za znanost i visoko obrazovanje

HZJZ - Hrvatski zavod za javno zdravstvo

AZO - Agencije za zaštitu okoliša

DGU - Državna geodetska uprava

NKPJS - Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku

Strateški program - Strateški program ruralnog razvoja

HAKOM - Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti

HOPS - Hrvatski operator prijenosnog sustava

HEP - Hrvatska elektroprivreda

HEP ODS - HEP- operator distribucijskog sustava

INA - Industrija nafte

ŽUC - Županijska uprava za ceste

ŽCGO - Županijski centar za gospodarenje otpadom

NN - Narodne novine

PPSDŽ - Prostorni plan Splitsko dalmatinske županije

ID PSDŽ - Izmjene i dopune prostornog plana Splitsko dalmatinske županije

PPUG/O - Prostorni plan uređenja Grada/općine

GUP - Generalni urbanistički plan

UPU - Urbanistički plan uređenja

ZOP - Područje prostora ograničenja zaštićenog obalnog područja mora

LAG - Lokalna akcijska grupa

LNT - Luka nautičkog turizma

TRP - Turističko razvojno područje

TP - Turističko područje

TZ - Turistička zona

MRS - Mjerno redukcijaska stanica

ES - Ekvivalent stanovnik

UPOV - Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda

GIS - Geografski informacijski sustav

POP - Područja očuvanja značajna za ptice

POVS - Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove

VI. IZVORI PODATAKA

Korištena literatura:

Prostorno planska dokumentacija Grada Omiša i Splitsko dalmatinske županije

Dopisi Javnopravnih tijela te službi Grada Omiša

Strateški plan razvoja turizma Grada Omiša 2020-2030, Institut za turizam, Zagreb 2020.

Strategija razvoja Grada Omiša do 2020., *Urbanex d.o.o.*, Zagreb, 2017.

Strateški marketing plan turizma Grada Omiša, Turistička zajednica Grada Omiša, 2014.

Plan gospodarenja otpadom Grada Omiša za period 2017-2022.

Procjena rizika od velikih nesreća za Grad Omiš, Siječanj 2018.

Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda za 2020. godinu